

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om utlänningars företagsköp och fastighetsförvärv

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den lagstiftning som gäller utlänningars rätt att äga och besitta fastigheter samt finska företag skall revideras. Den nuvarande lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier som är från år 1939 föreslås bli upphävd. Också lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag och lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier skall, enligt vad som föreslås, bli upphävd.

Det föreslås att två nya lagar skall stiftas. Av dessa skall den ena gälla utlänningars företagsförvärv och den andra fastighetsförvärv.

Genom den föreslagna lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp skall tillsynen under den övergångstid som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter ordnas och den skall inriktas på företagsköp som gäller viktiga finska företag. Då övergångstiden upphör vid ingången av år 1996 skall tillsynen enligt förslaget inställas utom i fråga om företag som producerar försvarsförnödenheter. Grundandet av nya företag skall lagen inte gälla. Tillsynen skall gälla företag med ett personalantal som överstiger ettusen personer eller med en omsättning eller balansomslutning på över en miljard mark. Det finns drygt hundra dylika finska företag. Tillsynen skall dock, enligt vad som föreslås, endast gälla då ägande eller bestämmanderätten i stor skala övergår till en utländsk ägare. Den utländska köparen skall enligt förslaget ansöka om bekräftelse på företagsköpet hos handels- och industriministeriet, om köparen

får en sådan aktiemängd i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn att han får minst en tredjedel av det sammanräknade röstetalet av bolagets alla aktier. Handels- och industriministeriet skall ta ställning till om företagsköpet är sådant att det kan äventyra viktiga nationella intressen. Om ministeriet kommer till den slutsatsen att det är möjligt att ett viktigt nationellt intresse äventyras skall det överföra ärendet att avgöras i statsrådet. Beslut om att förvägra bekräftelse på företagsköpet fattas av statsrådet.

Tillsynen över företagsköpen skall inställas genom en förordning då den ovan nämnda övergångstiden går ut. Avsikten är att tillsynen utöver i fråga om företagsköp från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet också skall inställas i fråga om företagsköp från andra länder. Det föreslås också att i lagen skall stadgas om en möjlighet att på nytt ta i bruk tillsynssystemet i den omfattning som behövs, om viktiga nationella intressen det kräver.

I enlighet med EES-avtalet föreslås det att utlänningar huvudsakligen inte skall behöva tillstånd för sina fastighetsförvärv. Enligt den föreslagna lagen om tillsyn över utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv skall tillsyn fortsättningsvis utövas över fastigheters övergång till utomlands bosatta personers ägo eller besittning då fastigheterna är belägna i gränzonen eller på skyddsområde eller då de är avsedda för fritidsboende eller rekreation.

Skyldig att ansöka om tillstånd skall en person vara oberoende av nationalitet då han inte har hemort i Finland och inte tidigare har

haft det i minst fem år. Skyldiga att ansöka om tillstånd skall också vara en utländsk sammanslutning och stiftelse samt en finsk sammanslutning där utomlands bosatta personer har bestämmanderätt.

Tillstånd att besitta en fastighet i gränzonen eller på ett skyddsområde skall kunna beviljas endast om det finns synnerligen vägande skäl till detta. I fråga om fastigheter som har förvärvats för att användas för fritidsboende eller rekreation skall förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas vara lindrigare. Enligt förslaget skall tillstånd i fråga om dessa fastigheter kunna beviljas utom i de fall då prisstegringen till följd av utomlands bosatta personers ökade fastighetsförvärv hotar försämra i Finland bosatta personers möjligheter att förvärva fritidsbostad eller då bebyggandet av en fastighet försvårar realiserandet av planläggningen eller ett riksomfattande skyddsprogram eller medför olägenheter för annat allmänt intresse. Som fastigheter som är avsedda för fritidsboende eller rekreation skall också obebyggda, s.k. råmarksområden anses, om avsikten i vilket fall som helst är att ta området i dylikt bruk. Tillståndsansökningarna skall behandlas av

länsstyrelsen på den ort där fastigheten är belägen.

I lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv föreslås att det på samma sätt som i lagen om företagsköp skall tas in ett särskilt skyddsstadgande, med stöd av vilket utomlands bosatta personers fastighetsförvärv genom förordning skall kunna göras beroende av tillstånd i större utsträckning än vad som nu föreslås.

Det föreslås dessutom i propositionen att i 14 gällande lagar skall göras främst tekniska ändringar till följd av att de lagar som nämns i början av propositionen upphävs.

I och med att den gamla lagstiftningen som gäller utländskt ägande upphävs blir utlänningsklausulerna i aktiebolagens bolagsordningar ogiltiga. Samtidigt försvinner uppdelningen av aktiebolagens aktier i s.k. bundna och fria aktier. Revideringen medför inget nödvändigt behov för bolagen och andra sammanslutningar att ändra bolagsordningarna eller stadgarna.

Propositionen ansluter sig till EES-avtalet. De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av år 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÅN MOTIVERING	4	1.12. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer	44
1. Omfattningen av utländskt ägande	4	1.13. Lagen om värdeandelskonton	44
1.1. Utländska investeringar i Finland	4	1.14. Gruvlagen	44
1.2. Finska investeringar i utlandet	4	1.15. Lagen om pensionsstiftelser	45
2. Lagstiftning och praxis	5	1.16. Lag om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jord- områden	46
2.1. Regleringen av utländsk företagsverksam- het	5	2. Ikraftträdande	46
2.2. Regleringen av fastighetsförvärv	6	3. Lagstiftningsordning	46
2.3. Övrig lagstiftning som gäller fast egendom	7	LAGTEXTER	48
2.4. Lagstiftningen gällande banker och försäk- ringsbolag	7	1. Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp .	48
3. Internationella avtalsarrangemang	8	2. Lag om kontroll av utomlands bosatta personer och utländska sammanslutningars fastighetsför- värv	51
3.1. Europeiska gemenskaperna	8	3. Lag om ändring av 10 och 11 §§ föreningslagen	54
3.2. Avtalet om Europeiska ekonomiska sam- arbetsområdet	9	4. Lag om ändring av 6 och 7 §§ lagen om stiftelser	54
3.3. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling	10	5. Lag om ändring av handelsregisterlagen	55
3.4. Europeiska frihandelssammanslutningen	11	6. Lag om upphävande av 8 kap. 4 § 4 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag	55
4. Lagstiftningen i vissa andra länder	11	7. Lag om ändring av lagen om aktiebolag	56
5. Skälen till och målen med ändringen	12	8. Lag om ändring av 20 § lagen om bostadsaktie- bolag	56
6. Huvudpunkterna i förslagen	13	9. Lag om ändring av 27 § lagen om andelslag ..	57
6.1. Lag om tillsyn över utlänningars företags- förvärv	13	10. Lag om upphävande av 7 § lagen om ombildan- de av föreningar som utövar ekonomisk verk- samhet till andelslag	57
6.2. Lagen om kontroll över utomlands bosatta personers och utländska sammanslutning- ars fastighetsförvärv	16	11. Lag om upphävande av 8 § lagen om placering- sfonder	57
7. Ärendets beredning	17	12. Lag om ändring av 2 kap 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer ...	58
8. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verknningar	18	13. Lag om ändring av 3 § lagen om värdeandel- skonton	58
9. Övriga faktorer som påverkat propositionen ...	19	14. Lag om ändring av gruvlagen	59
DETALJMOTIVERING	19	15. Lag om ändring av 14 och 15 §§ lagen om pensionsstiftelser	60
1. Lagförslagen	19	16. Lag om ändring av 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineral- fyndigheter samt för deras utnyttjande erforder- liga jordområden	60
1.1. Lagen om tillsyn över utlänningars före- tagsköp	19	BILAGA	61
1.2. Lag om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutning- ars fastighetsförvärv	31	Parallertexter	61
1.3. Föreningslagen	42		
1.4. Lagen om stiftelser	43		
1.5. Handelsregisterlagen	43		
1.6. Lagen om öppna bolag och kommandit- bolag	43		
1.7. Lagen om aktiebolag	43		
1.8. Lagen om bostadsaktiebolag	43		
1.9. Lagen om andelslag	44		
1.10. Lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andel- slag	44		
1.11. Lagen om placeringsfonder	44		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Omfattningen av utländskt ägande

1.1. Utländska investeringar i Finland

Företag

År 1990 fanns det ca 1 000 företag i direkt utländsk ägo i Finland och de sysselsatte ca 50 000 personer.

Bokföringsvärdet av de utländska företagens investeringar i dotterbolag och bolag där de är delägare i Finland uppgick vid utgången av år 1990 till ca 18,7 miljarder mark.

Investeringsstocken för företag i utländsk ägo i Finland vid utgången av år 1990 branschvis:

	milj. mk
Industri	7 551
— metall	4 736
— kemi	1 033
— övriga	1 782
Handel	7 278
Finansiering och försäkring	1 156
Övriga	2 666
Totalt	18 651

Investeringsstocken för företag i utländsk ägo i Finland vid utgången av år 1990 marknadsområdesvis:

	milj. mk
Efta-länderna	10 476
EG-länderna	4 329
Nordamerika	2 452
Övriga länder	1 394
Totalt	18 651

De utländska företagens årliga nettoinvesteringar i Finland har från början av 1970-talet till mitten av 1980-talet uppgått till i genomsnitt 150 miljoner mark. Investeringarna ökade kraftigt efter mitten av 1980-talet. År 1989 uppgick nettoinvesteringarna i Finland till 2 095 miljoner mark. År 1990 investerades för 3 010 miljoner mark. År 1991 utgjorde investeringarnas nettovärde endast 131 miljoner mark. I detta tal ingår inte vinster som investerats på nytt.

Största delen av de direkta investeringarna i Finland har gjorts av svenska företag. Under 1980-talet utgjorde deras andel i medeltal mer än hälften av alla investeringar. Andra viktiga investerarländer har varit bl.a. Nederländerna, Förenta Staterna, Danmark, Frankrike, Tyskland och Storbritannien.

Fastigheter

För att utlänningar, utländska sammanslutningar och finska sammanslutningar med utländsk bestämmanderätt skall få förvärva fastigheter i Finland krävs tillstånd. Tillstånd för utlänningar att förvärva fastigheter har huvudsakligen beviljats för fritidsbostäder och stadigvarande boende. Finska sammanslutningar med utländsk bestämmanderätt har getts tillstånd att förvärva affärs- och industrifastigheter.

Utlänningarnas andel av den finska fastighetsmarknaden är ringa. Av de årliga fastighetsöverlåtelseerna under 1980-talet var endast 0,3 procent sådana där förvärvaren var utlänning eller en sammanslutning som kan likställas med en utlänning. På basis av statistiken har utlänningar årligen varit köpare i ca 150 och säljare i 200—300 fall av fastighetshandel.

1.2. Finska investeringar i utlandet

Företag

De finska direkta investeringarna i utlandet var anspråkslösa till utgången av 1970-talet. De årliga nettoinvesteringarna uppgick till mindre än 500 miljoner mark. De finska företagens internationalisering började i mera betydande grad först på 1980-talet. Nettoströmmarna utomlands av direkta investeringar ökade årligen under hela 1980-talet och ökningen var särskilt snabb efter medlet av 1980-talet. Ökningen av de årliga investeringarna nådde under senare hälften av 1980-talet industriländernas genomsnittliga internationaliseringstakt. Vid utgången av år 1990 uppgick bokföringsvärdet av de finska företagens investeringar utomlands till ca 43 900 miljoner mark. Av detta hade 73 procent investerats i industrin.

År 1989 uppgick investeringarna i utlandet

till 13 327 miljoner mark. År 1990 var nettovärdet av investeringarna 12 471 miljoner mark. År 1991 investerades 8 501 miljoner mark utomlands. I detta tal ingår inte vinster som har investerats på nytt.

De finska företagens utländska investeringar har under de senaste åren i allt högre grad gått till EG-området. Åren 1987—1991 gjordes drygt 40 procent av investeringarna inom EG-området. Under motsvarande tid gick närmare 25 procent av nettovärdet av investeringarna till EFTA-länderna och ca 20 procent till Nordamerika. Det viktigaste enskilda investeringslandet har varit Sverige, dit nästan en femtedel av nettoströmmarna av de direkta investeringarna gick åren 1987—1991. Det populäraste investeringsobjektet bland EG-länderna var Storbritannien. Andra betydande objekt var Nederländerna, Frankrike och Tyskland.

De dividender och räntor som har kommit hem till Finland har varit tämligen få, då de jämförs med det kapital som investerats utomlands. De dividender och räntor som från Finland betalats till utlandet har följaktligen kontinuerligt varit större än de som kommit hem till Finland, trots att investeringsströmmarna till utlandet har varit större än investeringarna från utlandet till Finland. Visserligen var de dividend- och ränteavgifter som kom till Finland och de som gick till utlandet från Finland så gott som lika stora år 1991.

Fastigheter

Största delen av finländarnas fastighetsköp utomlands kan indelas i två grupper: fastigheter som företag behöver för sin rörelse och fritidsbostäder för privatpersoner. Företagens fastighetsköp sker i praktiken via utländska dotterbolag och bolag där företagen är delägare, varvid dessa köp i den finska statistiken inte kan ses som fastighetsinvesteringar utan som en del av de direkta investeringarna. Under 1980-talet blev det betydligt vanligare att förvärva fritidsbostäder i utlandet.

2. Lagstiftning och praxis

2.1. Regleringen av utländsk företagsverksamhet

Om utlänningars möjligheter att etablera nya

företag i Finland och förvärva företag som redan är verksamma här stadgas i flera olika lagar. Om utlänningars verksamhet i sammanslutningsform stadgas i lagen av den 28 juli 1939 om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39), nedan begränsningslagen. Begränsningslagen kompletteras av lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier (224/39) och lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag (322/73). I lagen angående rättighet att idka näring (122/19) stadgas på vilka sätt en utlänning kan driva rörelse i Finland som enskild näringsidkare eller genom att grunda en filial.

Begränsningslagen ger myndigheterna möjlighet att övervaka vissa rättshandlingar som en utlänning eller en utländsk sammanslutning utför i Finland. För att garantera att övervakningen av utlänningarna är täckande likställs i 2 § begränsningslagen ett sådant finskt rättssubjekt, där utlänningar och utländska sammanslutningar kan förvärva bestämmanderätten, med en utlänning och en utländsk sammanslutning.

Med en utlänning likställs enligt begränsningslagen ett sådant finskt aktiebolag där utlänningars rätt att äga aktier inte har begränsats till högst en femtedel eller, sedan statsrådet har gett tillstånd till detta, till högst två femtedelar av bolagets samtliga aktier. I begränsningslagen stadgas också om sådana kriterier för andra finska sammanslutningar och stiftelser som gör att dessa likställs med en utlänning.

Om man inte vill att ett finskt aktiebolag skall underkastas begränsningarna enligt begränsningslagen skall i dess bolagsordning tas in en utlänningsklausul. Med stöd av utlänningsklausulen skall minst fyra femtedelar eller med statsrådets tillstånd minst tre femtedelar av bolagets aktier förses med en påskrift som förbjuder att de överlåts till utlänningar. Aktier som försetts med förbudspåskrift kallas bundna aktier och övriga fria aktier. En utlänning, en utländsk sammanslutning och en finsk sammanslutning som likställs med dessa kan endast förvärva fria aktier. På aktiemarknaden noteras bundna och fria aktier separat.

Utlänningar, utländska sammanslutningar och finska sammanslutningar som likställs med dem kan inte förvärva bestämmanderätten i ett sådant finskt aktiebolag vars bolagsordning

har en utlänningsklausul. Ett dylikt aktiebolag får endast med tillstånd av statsrådet slopa denna klausul. Också för förvärv av rörelse eller en del av en sådan av en finsk näringsidkare, på vilken begränsningsstadgandena inte tillämpas, krävs tillstånd av statsrådet. Handels- och industriministeriet, på vilket statsrådets avgöranderätt genom förordningen angående vissa å statsrådet ankommande ärendens överlämnande till ministeriets för inrikesärendena samt handels- och industriministeriets avgörande (236/39) har överförts, har på basis av detta kunnat övervaka finska företags övergång i utländsk ägo.

Enligt begränsningslagen får en utlänning, en utländsk sammanslutning och en finsk sammanslutning som likställs med dem inte heller utan tillstånd av statsrådet förvärva fast egendom i Finland. Tillstånd behövs också för besittning av fast egendom på basis av hyresavtal under längre tid än två år.

Statsrådet gav år 1967 en deklARATION om utländska investeringar. I den meddelade statsrådet att det med tanke på möjligheterna att skapa nya arbetstillfällen och landets tillväxt- och valutapolitik ansåg det önskvärt att landet kunde få utländskt kapital i form av direkta investeringar. I deklARATIONEN ingick också en del som gällde tillståndspraxis och där regeringen meddelade att den skulle tillämpa lagen i mycket liberal anda. Fastän det sålunda allmänt taget ansågs önskvärt att få utländskt kapital, konstaterades det också i deklARATIONEN att det inte ansågs ändamålsenligt att tillåta utländska investeringar i skogs- och gruvindustrin. Motiveringen till detta var att landets naturliga råvarukällor var begränsade.

Statsrådet fattade år 1989 ett principbeslut om utländska investeringar. Enligt detta principbeslut förhåller regeringen sig positiv till investeringar från utlandet. Det utländska ägandet kan oberoende av bolagets bransch stiga till 100 procent av aktiekapitalet. En negativ ståndpunkt kommer i fråga endast då investeringen konstateras strida mot viktiga nationella intressen. Man förhåller sig dock reserverad till av utlänningar ägda bolags fastighetsinvesteringar. Bolag i utländsk ägo får t.ex. inte köpa skog eller vidsträckta rekreationsområden. För ägande av affärs- och industrifastigheter som förvärvats för normal rörelse finns det dock inga hinder. Principbeslutet gäller endast aktiebolag som idkar handel och

industri. Bankerna och försäkringsbolagen omfattas inte av det.

Övervakningen av det utländska ägandet har från senare hälften av 1980-talet koncentrerats på viktiga finska aktiebolags övergång i utländsk ägo. I viktiga företagsköp har det ofta varit fråga om att det kunde bli svårt att fortsätta med och utveckla verksamheten i ett bolag som köps utan utländsk samarbetskompanjon. Genom utländskt kapital försöker man trygga bolagets verksamhetsförutsättningar i den internationella konkurrensen. I dessa situationer har företagsköpen inte stått i strid med viktiga nationella intressen. Efter statsrådets principbeslut om utländska investeringar har alla ansökningar om att finska företag skulle få övergå i utländsk ägo godkänts.

2.2. Regleringen av fastighetsförvärv

Ungefär två tredjedelar av Finlands yta utgörs av skogsmark. I Finland finns totalt ca 22,5 miljoner hektar skogsmark. Den fördelar sig mellan olika ägargrupper enligt följande:

— Enskilda	63 %
— Staten	24 %
— Bolag	9 %
— Övriga	4 %

Ägandet av skogsmarken har en synnerligen stor spridning och det finns ca 310 000 skogsägare i Finland. Skogslägenheter på mer än en hektar fanns det år 1989 ca 433 000 stycken. Genomsnittstorleken för dessa lägenheter var ca 26,5 hektar.

Skogsbolagen har en förhållandevis liten andel av skogsmarksarealen i Finland. I bolagens besittning finns totalt ca 9 procent av alla skogar, vilket gör att också om skogsbolagen övergår i utländsk ägo, detta inte innebär att mera betydande delar av den finska skogsmarken skulle råka i utländsk ägo. Dessutom gör det att skogsägandet är splittrat och skogslägenheterna i medeltal små att det är svårt att göra mera betydande skogsförvärv.

I Finland fanns vid utgången av år 1989 354 000 fritidsbostäder. I detta antal ingår inte fritidsbostäder i semestercentra. Antalet fritidsbostäder ökade under 1980-talet med drygt 100 000. Drygt 10 000 fastigheter avsedda som fritidsbostäder såldes årligen under 1980-

talet. Antalet fritidsfastigheter som årligen såldes ökade under senare hälften av 1980-talet till mer än 15 000.

Av de årligen sålda fritidsfastigheterna har ca 10 procent omfattats av strandplaneringen under 1980-talet. På strandplaneområden säljs största delen av tomterna obebyggda. Den genomsnittliga arealen för en tomt på strandplaneområde har varit drygt 4 000 m². En obebyggd strandfastighet belägen utanför strandplaneområde har i medeltal en areal på drygt 5 000 m². Också av fritidsfastighetsköpen utanför strandplaneområde är ca två tredjedelar handel med strandfastigheter, vilket gör att semesterbyggandet synnerligen kraftigt centreras längs stränderna.

Handläggningen av tillståndsansökningar gällande fastigheter enligt begränsningslagen har fördelats mellan inrikesministeriet och handels- och industriministeriet. Tillståndsansökningar som gjorts av utlänningar och utländska sammanslutningar handläggs av inrikesministeriet och ansökningar av finska sammanslutningar som skall likställas med utlänningar handläggs av handels- och industriministeriet.

I inrikesministeriets tillståndspraxis beviljas en utlänning tillstånd att äga eller besitta en fastighet endast om han är stadigvarande bosatt i Finland. På samma sätt har tillstånd getts f.d. finska medborgare som vill skaffa sig en fritidsbostad. Däremot har tillstånd inte beviljats en sådan person som inte har någon anknytning till Finland. De som ansöker om tillstånd är så gott som utan undantag enskilda personer. Under 1980-talet kom totalt endast fem tillståndsansökningar från utländska företag. Totalt drygt 2500 tillstånd gavs under 1980-talet. Inrikesministeriet har årligen beviljat i medeltal 330 tillstånd till fastighetsförvärv sedan senare hälften av 1980-talet.

Handels- och industriministeriet beviljade totalt 1 250 tillstånd under 1980-talet av vilka ca hälften gällde fastighetsförvärv för servicestationsverksamhet. Handels- och industriministeriet har sedan senare hälften av 1980-talet gett i medeltal 150 tillstånd till fastighetsförvärv per år. I praktiken har tillstånd alltid beviljats då det har varit fråga om en affärs- eller industrifastighet som har varit nödvändig för att en rörelse skall kunna drivas.

2.3. Övrig lagstiftning som gäller fast egendom

Stadganden som gäller förvärv av fastighet

finns förutom i begränsningslagen också i vissa andra författningar. I dessa begränsas förvärv av fastigheter dock inte på basis av nationalitet utan utgångspunkterna för begränsningarna är av annat slag. Också i fråga om bruket av en fastighet finns det speciallagstiftning.

Förvärv av jordbruksmark samt skogsmark regleras av lagen om rätt att förvärva jord- och skogsbruksmark (391/78). I praktiken har övergången av jord- och skogsbruksmark till andra än sådana som hör till jordbruksbefolkningen begränsats samt en förstoring av jordbrukslägenheterna främjats med stöd av lagen. En utlänning står i samma ställning som en finländare då det gäller tillämpningen av lagen.

Enligt förköpslagen (608/77) har en kommun förköpsrätt vid köp som gäller fastigheter i kommunen. Förköpsrätten kan utnyttjas för förvärv av mark för samhällsbyggande samt för rekreations- och skyddsändamål. Förköpslagen ger kommunen möjlighet att lösa in mark också utanför planeområdena. Genom att använda sig av denna möjlighet kan kommunen vid behov trygga att områden som är viktiga med tanke på rekreationsbruk förblir obebyggda.

Med tanke på regleringen av byggandet kan uppdelningen i tätbebyggelse och glesbebyggelse anses viktig. I fråga om tätbebyggelsen baserar sig regleringen av markdispositionen i regel på ett detaljerat planläggningssystem som gör det möjligt att styra byggandet på ett ändamålsenligt sätt med tanke på miljön. På glesbygdsområden har markägaren i Finland enligt byggnadslagen rätt att bygga. I byggnadslovspraxis tillåts ett jämförelsevis tätt byggande på glesbygdsområden. I synnerhet på strandområdena har det bildats en s.k. bandliknande semesterbebyggelse.

De stadganden i planlägnings-, byggnads- och miljöskyddslagstiftningen som reglerar strandbyggandet gäller varje markägare oberoende av nationalitet. Genom det strandskyddsprogram som statsrådet beslöt om år 1990 försöker man hålla enhetliga strandområdena obebyggda.

2.4. Lagstiftningen gällande banker och försäkringsbolag

Utländskt ägande i finska affärsbanker och

kreditinstitut regleras genom lagen om utlänningars rätt att äga aktier i finsk krediträttning och bedriva bankverksamhet i Finland (684/78). Enligt den är utländskt ägande tillåtet om det i bankens eller kreditinstitutets bolagsordning har tagits in en bestämmelse om detta. Finska sammanslutningar som är underställda de begränsningar om vilka stadgas i begränsningslagen likställs med utlänningar och utländska sammanslutningar. Den övre gränsen för utlänningarnas ägarandel är 20 procent av bankens eller kreditinstitutets aktiekapital. Utlänningar får endast äga aktier som försetts med en påskrift om att de får överlåtas till utlänningar. Statsrådet kan av särskilda skäl ge ett utländskt kreditinstitut tillstånd att förvärva också en affärsbank eller ett kreditinstituts aktier som inte har en sådan påskrift.

Ett utländskt försäkringsbolags rätt att i Finland driva försäkringsrörelse regleras i lagen om utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland (635/89).

Om försäkringsbolag stadgas i lagen om försäkringsbolag (1062/79). År 1989 fogades till lagen om försäkringsbolag ett nytt 3 a kapitel (632/89) som gäller utlänningars rätt att äga aktier och garantiandelar samt att utöva beslutanderätt i försäkringsbolag. Före detta begränsades inte utländskt ägande i försäkringsbolag. Utlänningar har rätt att äga aktier eller garantiandelar i ett försäkringsbolag endast om en bestämmelse som uttryckligen tillåter detta har intagits i bolagsordningen. Aktierna eller garantiandelarna skall förses med en särskild påskrift om att de kan överlåtas till utlänningar och antalet dylika aktier eller garantiandelar får inte överstiga två femtedelar av bolagets aktie- eller garantikapital.

Statsrådet kan dock ge ett försäkringsbolag eller dess grundare tillstånd med stöd av vilket försäkringsbolagets aktier eller garantiandelar, som inte har en påskrift som tillåter att de överlåts till utlänningar, får överlåtas till en utlänning, en utländsk sammanslutning eller en finsk sammanslutning som skall likställas med dessa. Med stöd av tillståndet kan den utländska ägarandelen i ett finskt försäkringsbolag sålunda stiga till 100 procent. På ett försäkringsbolag som fått ett sådant tillstånd tillämpas dock begränsningarna i fråga om ägande och besittning av fast egendom och aktier enligt begränsningslagen.

3. Internationella avtalsarrangemang

3.1. Europeiska gemenskaperna

Europeiska gemenskaperna har som mål att genom att inrätta en gemensam marknad och gradvis närma medlemsstaternas ekonomiska politik till varandra främja den ekonomiska verksamheten mellan de stater som hör till gemenskaperna. Målet är att undanröja de hinder som begränsar den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital mellan EG:s medlemsstater. Dessa mål har uttryckts i fördraget om upprättandet av europeiska ekonomiska gemenskapen (Romfördraget) som godkändes år 1957.

Enligt artikel 7 i Romfördraget är all diskriminering på grund av nationalitet förbjuden, om det inte i detaljbestämmelserna i fördraget konstateras annat. Denna princip om icke-diskriminering är av betydelse i synnerhet som en princip som styr övrig lagstiftning och tolkningspraxis.

Som allmän regel kan det konstateras att all diskriminering på grund av nationalitet som gäller rätten att förvärva egendom i en annan medlemsstat strider mot EG:s grundprinciper.

Liberaliseringen av utländskt ägande och direkta investeringar ingår i en vidare liberalisering av kapitalens rörlighet. Artikel 67 i Romfördraget förpliktar medlemsstaterna att stegvis avskaffa alla restriktioner avseende rörligheten för kapital som tillhör personer bosatta i medlemsstaterna.

Rörligheten för kapital liberaliserades slutligt genom ett direktiv som gavs år 1988 (88/361/EEG). Detta direktiv gör det möjligt att tills vidare låta restriktioner som baserar sig på nationell lagstiftning och gäller förvärv av fritidsbostäder förbli i kraft. Detta undantag har stadgats i direktivets artikel 6.4. Detta möjliggör Danmarks nuvarande lagstiftning enligt vilken andra än i Danmark bosatta personer behöver tillstånd för att köpa en fritidsbostad i Danmark. Kravet på tillstånd gäller dock inte enskilda personer som tidigare har bott där i minst fem år. Vid EG:s toppkonferens i Maastricht år 1991 bekräftades Danmarks rätt att upprätthålla ovan nämnda lagstiftning.

Enligt artikel 52 i Romfördraget skall medlemsstaterna avveckla inskränkningar för med-

borgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium.

Enligt artikel 58 i Romfördraget skall bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudanläggning inom gemenskapens territorium, i fråga om friheten att etablera sig likställas med medborgare i medlemsstaterna. Friheten att etablera sig ger medlemsstaternas medborgare och bolag mycket vidsträckta möjligheter att grunda företag i andra medlemsstater.

Rätten att äga eller med stöd av hyresavtal besitta fast egendom utgör en oskiljaktig del av friheten att etablera sig, eftersom detta ofta förutsätter att en fastighet förvärvas för rörelsen. Friheten att etablera sig gör det betydligt svårare för en EG-medlemsstat att begränsa möjligheterna till fastighetsförvärv för en enskild person eller ett bolag hemmahörande i en annan medlemsstat. Det bör dock observeras att medlemsstaterna trots friheten att etablera sig kan upprätthålla en lagstiftning där det t.ex. förutsätts att en person för att kunna åtnjuta rättigheterna i anslutning till ägandet av jordbruksmark bor på eller i omedelbar närhet till fastigheten. Detta för att förhindra att andra än de som bor i landet förvärvar fastigheter i stor skala.

Friheten att etablera sig kompletteras av artikel 59 i Romfördraget som reglerar friheten att tillhandahålla tjänster. Medlemsstaterna är skyldiga att upphäva de stadganden i sin nationella lagstiftning som förhindrar eller begränsar medlemsstaternas medborgares fastighetsförvärv i anslutning till tillhandahållandet av tjänster.

Enligt artikel 48 i Romfördraget ingår det i den fria rörligheten för arbetstagare rätt att bl.a. uppehålla sig i en medlemsstat för att inneha anställning och att stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha innehaft anställning där. Medlemsstaterna kan sålunda inte ställa restriktioner för en arbetstagare som är hemmahörande i en annan medlemsstat då det gäller att förvärva fastighet, om fastigheten köps för boendeändamål.

De stadganden som gäller egentligt ägande finns i artiklarna 221—222 i Romfördraget. Enligt artikel 221 i fördraget skall medlemsstaterna, dock utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i Romfördraget, ge andra medlemsstaters medborgare samma

behandling som sina egna medborgare med avseende på kapitalplacering i bolag som anges i artikel 58.

Enligt artikel 222 ingriper fördraget inte i medlemsstaternas egendomsordning. Detta stadgande ger dock inte medlemsstaterna rätt att upprätthålla en hurudan egendomsordning som helst. Denna artikel kan inte användas som motivering för stadganden i den nationella lagstiftningen som diskriminerar egendomsförvärv.

I fråga om förvärv av företag kan som motivering till begränsningen användas artikel 223 i Romfördraget, enligt vilken en medlemsstat får vidta åtgärder, som den anser nödvändiga för att skydda egna väsentliga säkerhetsintressen, i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Dessa åtgärder får dock inte försämra konkurrensvillkoren på den gemensamma marknaden för produkter som inte är avsedda speciellt för militära ändamål.

Enligt Romfördraget kan friheten att etablera sig, att erbjuda tjänster och fri rörlighet för arbetskraften begränsas i en medlemsstat om den allmänna ordningen, säkerheten eller befolkningens hälsa förutsätter detta.

3.2. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Bestämmelserna i EES-avtalet iakttar principerna i Romfördraget vad gäller friheten att etablera sig samt fri rörlighet för kapital.

Lagstiftningen om utländskt ägande skall stå i samklang med bestämmelserna i EES-avtalet. Enligt artikel 31 i EES-avtalet skall medborgare i en EG-medlemsstat eller en EFTA-stat ha frihet att etablera sig på en EG-medlemsstats eller en EFTA-stats territorium och grunda företag på de villkor som enligt etableringsstatens lagstiftning gäller dess medborgare.

Enligt artikel 34 i EES-avtalet likställs bolag, som bildats i överensstämmelse med en EG-medlemsstats eller EFTA-stats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom EES territorium, i fråga om rätten att etablera sig och att grunda rörelse, med medborgare i EG-medlemsstaterna eller EFTA-staterna.

I artiklarna 40—45 i EES-avtalet finns bestämmelser om fri rörlighet för kapital med

vilka avsikten är att liberalisera rörligheten för kapital mellan personer bosatta i EG-medlemsstater eller EFTA-stater. Av de nämnda bestämmelserna om rörlighet för kapital följer för Finland en skyldighet att i gällande författningar slopa de stadganden som begränsar utländskt ägande till de delar dessa inriktas på investeringar från de övriga EES-staterna. I artikel 40 i EES-avtalet hänvisas till bilaga XII som innehåller särskilda bestämmelser om liberaliseringen av rörligheten för kapital. Bilaga XII består av direktivet om kapitals rörlighet och överenskomna övergångstider, vilka EFTA-staterna till vissa delar kan iakttä då liberaliseringsförpliktelserna verkställs. Enligt undantagsbestämmelsen i artikel 6.4 i direktivet om kapitals rörlighet gäller förpliktelsen att liberalisera rörligheten för kapital dock inte förvärv av fritidsbostad i fråga om vilket restriktioner baserade på den nationella lagstiftningen kan upprätthållas.

Enligt EES-avtalet skall dock restriktioner som gäller utlänningar vara tillåtna i vissa situationer. Friheten att etablera rörelse, att erbjuda tjänster och den fria rörligheten för arbetskraften kan begränsas med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller allmän hälsa. I vissa situationer är begränsningar också tillåtna i fråga om rörligheten för kapital.

Med stöd av skyddsklausulen i artikel 112 i EES-avtalet kan restriktioner inriktas på utlänningar om det uppstår allvarliga ekonomiska, samhällseliga eller miljömässiga svårigheter på ett visst område eller i en viss region och dessa kan tänkas bli bestående. Dessa skyddsåtgärder skall, med hänsyn till deras omfattning och varaktighet, begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa situationen.

Med stöd av artikel 123 i EES-avtalet kan utländskt ägande begränsas i samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition, krigsmateriel eller andra varor som oundgängligen behövs för försvarsändamål eller till forskning, utveckling eller produktion som är oundgänglig för försvarsändamål.

Sedan EES-avtalet har trätt i kraft är det inte längre möjligt att tillämpa en lagstiftning enligt vilken en medborgare i en annan EES-stat eller ett företag i en EES-stat skulle behöva tillstånd av myndigheterna för att förvärva ett finskt företag eller fast egendom i Finland. I avtalet ingår dock ett övergångsstadgande med stöd av

vilket Finland har möjlighet att låta de restriktioner som gäller utlänningar förbli i kraft till den 1 januari 1996.

3.3. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling

Enligt regelsystemet för organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) om liberaliseringen av kapitalrörelserna skall medlemsstaterna undanröja hindren för kapitalrörelser mellan medlemsstater i den mån detta är nödvändigt med tanke på ett effektivt ekonomiskt samarbete. Många administrativa åtgärder som inte direkt gäller själva kapitalöverföringen men som i praktiken kan inverka på transaktionen omfattas inte av regelsystemet.

De egentliga förpliktelserna ingår i artikel 2 i regelsystemet. Enligt den är medlemsstaterna skyldiga att, i de fall som nämns särskilt, bevilja de tillstånd som behövs för att medel skall kunna överföras eller beslut gällande åtgärder fattas. Enligt dessa förpliktelser bör en utlänning i en medlemsstat kunna etablera ett nytt företag eller en filial, utvidga ett redan verksamt företag eller filial eller förvärva ett redan existerande företag. Dessutom bör en utlänning kunna förvärva en del av ett existerande företag eller ett företag som skall grundas. En utlänning bör kunna förvärva och sälja fast egendom i medlemsstaten. Förpliktelserna är inte ovillkorliga, utan medlemsstaten kan avvika från dem i vissa fall.

En möjlighet att avvika från förpliktelserna är att göra ett förbehåll. En annan att en medlemsstat med iakttagande av ett visst anmälningsförfarande tillfälligt frånträder liberaliseringsförpliktelserna eller skjuter upp verkställandet av dem då staten har råkat i stora ekonomiska svårigheter eller har fått svårigheter med betalningsbalansen. Dessutom kan medlemsstaten ställa restriktioner om det krävs för att den allmänna ordningen eller säkerheten skall kunna upprätthållas.

Finland gjorde år 1969 i samband med sin anslutning till OECD ett förbehåll som gjorde det möjligt att bevara de stadganden i den finska lagstiftningen som begränsar utlänningars rätt att äga fast egendom och aktier. Förbehållet gör det möjligt att oberoende av bransch till volymen begränsa utländskt aktieäggande till en viss nivå i finska bolag, om det

anses att utländskt ägande står i strid med allmänna intressen. Dessutom innehåller förbehållet en förteckning över de branscher inom vilka utländskt ägande kan begränsas.

Regelsystemet om liberalisering av kapitalrörelserna gäller det skede då kapitalöverföringarna verkställs. Efter detta gäller principen om nationell behandling de företag som är verk samma inom en medlemsstat men i utländsk ägo. Denna princip ingår i den deklaration om internationella investeringar och multinationella företag som OECD:s råd godkände år 1976.

Enligt deklarationen bör en medlemsstat bevilja företag som är verksamma inom dess territorium men som direkt eller indirekt ägs eller kontrolleras av en medborgare i en annan medlemsstat en behandling som inte är sämre än behandlingen av inhemska företag i motsvarande fall.

Deklarationen ställer inte juridiskt bindande förpliktelser på Finland i fråga om lagstiftning eller myndighetspraxis. Finland har emellertid då landet godkände deklarationen samtidigt godkänt ett positivt förhållningssätt samt deklarerat sin vilja att med sina åtgärder sträva efter att främja direkta investeringar mellan OECD:s medlemsstater samt företagens verksamhetsmöjligheter.

3.4. Europeiska frihandelssammanslutningen

I artikel 16 i konventionen om grundandet av europeiska frihandelssammanslutningen (Fördr.S 16/61; EFTA-konventionen) finns ett stadgande som gäller grundandet av ekonomiska företag i medlemsstaterna. Medlemsstaterna konstaterar att de stadganden som begränsar en medlemsstats medborgares möjligheter att grunda och driva ekonomiska företag på en annan medlemsstats territorium inte borde tillämpas så att följden blir diskriminering i förhållande till inhemska företag, om denna diskriminering leder till att fördelarna med frihandel i och med detta inte kan realiseras.

Enligt EFTA:s ministerråds beslut om tillämpningen och tolkningen av denna artikel är avsikten med stadgandet inte att garantera EFTA-ländernas medborgare fri rätt att etablera rörelse på frihandelsområdet. Stadgandena i EFTA-konventionen hindrar inte medlemsstaterna att tillämpa övervakning i fråga om utländskt ägande. Artikel 16 i konventionen

har ansetts vara principiell och om den iakttas eller inte anses främst bero på medlemsstatens samvetsgrannhet.

4. Lagstiftningen i vissa andra länder

Sverige

I Sverige begränsades det utländska ägandet med en lag som stiftades redan år 1916. År 1982 ersattes den tidigare begränsningslagstiftningen med två nya lagar av vilka den ena gällde utlänningars rätt att förvärva svenska företag och den andra rätt att förvärva fast egendom. Lagen om företagsförvärv från år 1982 upphävdes vid ingången av år 1992. I fråga om förvärv av fast egendom torde man också i Sverige utnyttja det undantag som EES-avtalet medger att begränsa förvärv av fritidsbostäder.

I delbetänkandet av aktiebolagskommittén som blev klart år 1992 föreslås att de stadganden med stöd av vilka utländskt ägande i bolag kan begränsas i aktiebolagens bolagsordningar skall upphävas. Utlänningsklausulerna i de svenska aktiebolagens bolagsordningar blir, enligt vad som föreslås, ogiltiga då den reviderade lagen träder i kraft. De bundna aktier som begränsar det utländska ägandet utgår samtidigt ur den svenska lagstiftningen. Denna revidering har föreslagits gälla från den 1 januari 1993.

Norge

I Norge har tillsynen av det utländska ägandet huvudsakligen realiserats med restriktioner som gäller fastighetsägandet. Utlänningar behöver tillstånd för att kunna förvärva fast egendom och hyra bostäder. Utlänningar som är stadigvarande bosatta i Norge behöver emellertid inte tillstånd för att förvärva små fastigheter som används som egen bostad och fritidsbostäder. Med utlänningar likställs sådana norska sammanslutningar där styrelsens ordförande eller mer än hälften av styrelsemedlemmarna är utlänningar eller där mer än en tredjedel av bestämmanderätten innehas av utlänningar eller av ägare som likställs med dessa. Med särskilt tillstånd är det möjligt att göra undantag från gränsen om en tredjedel.

En utlänning och en därmed likställd norsk sammanslutning skall ansöka om tillstånd också för förvärv av aktier i ett norskt bolag då detta bolag äger eller besitter sådan egendom som köparen skulle behöva tillstånd för att få förvärva. Tillstånd skall ansökas om köparen i och med förvärvet i sin ägo får mer än 20 procent av bolagets samtliga aktier eller det totala röstetal aktierna ger.

EG:s medlemsstater

I EG-medlemsstaternas nationella lagstiftning har förpliktelserna i Romfördraget beaktats. I de flesta medlemsstaterna finns det inte alls några allmänna restriktioner gällande utländska direkta investeringar. Dylåka restriktioner finns endast i Greklands, Frankrikes och Portugals lagstiftning. Restriktionerna gäller endast investeringar från länder som inte hör till EG.

I Danmark har inställningen till utländska investeringar både från EG-området och utifrån varit positiv. I den danska lagstiftningen finns inga allmänna restriktioner gällande utländsk företagsverksamhet.

För att få förvärva fast egendom i Danmark behöver utomlands bosatta personer och utländska företag, med undantag av medborgare och företag i EG-medlemsstaterna, tillstånd. Kravet på tillstånd gäller inte heller personer som tidigare har bott i Danmark i minst fem år. För förvärv av fritidsbostäder behöver dock också medborgare i EG-medlemsstaterna tillstånd och detsamma gäller för alla sammanslutningar inklusive danska sådana. Av en enskild person krävs inte då heller tillstånd om han stadigvarande bor i Danmark eller tidigare har bott där i minst fem år. Tillståndsprövningen har varit synnerligen restriktiv. Avsikten med restriktionerna är att trygga att fritidsbostäderna förblir i sådana personers ägo som bor i Danmark.

5. Skälen till och målen med ändringen

Allmänt

Finlands öppna ekonomi är beroende av de finska företagens internationella verksamhet. En allt större liberalisering av produktionsfak-

torernas rörlighet är ägnad att främja konkurrensen och få det ekonomiska livet att fungera bättre. För det finska näringslivet och därmed för hela den finska samhällsekonomin är det ytterst viktigt att förutsättningarna för internationaliseringen tryggas. För att kunna bevara de finska företagens rätt att etablera rörelser och köpa företag utomlands måste Finland i sin tur erbjuda utländska investerare samma rättigheter.

Den nuvarande finska begränsningslagen, för vilken Sveriges motsvarande lag från år 1916 har varit förebild, återspeglar de åsikter om industrin och dess internationalisering som var förhärskande under 1930-talet. Fastän lagen är föråldrad har tillståndspraxis dock under de senaste åren varit liberal. Enligt det principbeslut som statsrådet fattade år 1989 godkänns utländska investeringar i finska aktiebolag som idkar industri och handel upp till 100 procent av aktiekapitalet förutsatt att investeringen inte strider mot viktiga nationella intressen. Inställningen till utländskt ägande i bolagen har således förändrats kraftigt under de senaste åren. I stället för den tidigare tämligen reserverade attityden har kommit en investeringspositiv politik som under den senaste tiden allt allmännare har försökt locka investeringar till landet. Totalt sett försvårar tillståndssystemet dock utlänningars företagsverksamhet i Finland. Detta å sin sida strider mot de deklarerade målsättningarna att främja utländska investeringar.

I fråga om fastighetsförvärv har inställningen varit restriktiv med undantag av sådana fastigheter som förvärvats som stadigvarande bostäder samt sådana fastigheter som företagen behöver för sin rörelse.

Utgångspunkten för revideringen är en positiv inställning till utländskt ägande både vad gäller företag och fast egendom. Det finns inga skäl att ställa restriktioner för utländskt ägande, ifall det inte finns någon särskild motivering till detta. Till den del det behövs tillsyn eller kontroll strävar man efter att realisera den på ett enkelt och snabbt sätt.

Finland har varit med om åtgärder där avsikten har varit att liberalisera rörligheten för kapital. Till följd av gällande restriktioner har Finland varit tvunget att bl.a. göra vidsträckt förbehåll i fråga om OECD:s regelsystem om liberaliseringen av rörligheten för kapital. Vid EES-förhandlingarna förband sig EFTA-länderna att iaktta EG:s lagstiftning. En anpass-

ning av den finska lagstiftningen till EG:s lagstiftning med stöd av EES-avtalet förutsätter därför att de stadganden som står i strid med EG:s lagstiftning upphävs. Då EES-avtalet träder i kraft vid ingången av år 1993 har Finland dock med stöd av ett förbehåll i EES-avtalet möjlighet att upprätthålla restriktioner i fråga om utlänningars ägande fram till den 1 januari 1996.

I begränsningslagen ingår stadganden om utländskt ägande både i fråga om företags-egendom och fast egendom. Utgångspunkterna för den nu föreslagna regleringen skiljer sig i fråga om detta så klart från varandra att det är motiverat att förlägga stadgandena om dessa i två separata lagar.

Företag

Under de senaste åren har man strävat efter att aktivt främja möjligheterna att till Finland få utländskt kapital. Målet med revideringen är att för företagen garantera en möjlighet att fatta investeringsbeslut på ekonomiska grunder.

För grundandet av nya företag bör inga som helst restriktioner baserade på nationalitet ställas. Också finska företags övergång i utländsk ägo bör i regel tillåtas. En fullständig liberalisering av utländskt ägande kan dock i undantagsfall ha sådana negativa verkningar med tanke på det nationella intresset som man inte kan ingripa i med de medel den övriga lagstiftningen erbjuder. Därför är det skäl att utöva tillsyn över övergången av inflytandet i viktiga finska företag till utlänningar. Lagstiftningen bör garantera myndigheterna en möjlighet att förbjuda företagsköp ifall följden vore att viktiga nationella intressen skulle äventyras.

Målet är också att utlänningars och utländska sammanslutningars värdepappersinvesteringar i finska företag skall vara fria. Genom detta underlättas finska företags tillgång till kapital och möjligheter att leta efter utländska samarbetskompanjoner. Dessutom försöker man få värdepappersmarknaden att fungera bättre och främja sparandet i värdepapper genom att skapa en enhetlig aktiemarknad som också skall vara öppen för utländska investerare.

Fast egendom

Målet med revideringen är att människor

bosatta i Finland skall ha rätt att förvärva fastigheter för boende eller annat ändamål utan ägarrestriktioner baserade på nationalitet. Det samma gäller förvärv av fastighet för ett sådant företags rörelse som befinner sig i utländsk ägo. Något allmänt behov att reglera det utländska ägandet av fastigheter finns inte längre. Trots detta finns det skäl att upprätthålla restriktioner i fråga om vissa fastighetsförvärv.

För det första är det skäl att begränsa övergången av fastigheter belägna i gränzonen och på skyddsområden till utomlands bosatta personer genom att fortsättningsvis låta förvärv av sådana vara beroende av tillstånd. Restriktionerna gällande dessa fastigheter är nödvändiga med tanke på Finlands säkerhet. För det andra är det skäl att genom ett tillståndsförfarande övervaka utomlands bosatta personers förvärv av fastigheter avsedda för fritidsbostäder och för rekreationsbruk. Det är också möjligt att med stöd av EES-avtalet upprätthålla de restriktioner som gäller förvärv av fritidsbostäder.

Det har ansetts nödvändigt att utöva tillsyn över alla fastighetsförvärv där en utomlands bosatt person är förvärvare. Om ökningen av utländskt ägande allvarligt hotar samhället skall fastighetsförvärven vid behov kunna begränsas.

6. Huvudpunkterna i förslagen

6.1. Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp

Föremål för tillsynen

Som föremål för tillsynen har man velat få viktiga finska företag, varför målgruppen har definierats på basis av företagens storlek. I första hand fästs uppmärksamhet vid personalantalet, eftersom personal- och sysselsättningsfrågorna är viktiga då ett företagsköps verkningar bedöms. Tillsynen skall omfatta sådana aktiebolag eller rörelser som under föregående eller innevarande räkenskapsperiod har haft flera än ettusen personer i sin tjänst. Enligt företagsstatistiken fanns i Finland år 1990 totalt 138 sådana företag som hade en personal på flera än ettusen. Av dessa var närmare hälften industriföretag.

I företag som sysselsatte mer än ettusen

personer fanns ca 425 000 arbetstagare, vilket utgör ca 30 procent av den totala personalen i de statistikförda företagen.

De två övriga kriterierna för föremålen för tillsynen skall basera sig på omsättningen och balansomslutningen. Tillsynen skall omfatta sådana företag vilkas omsättning eller balansomslutning enligt senaste fastställda bokslut har varit större än en miljard mark. Genom dessa kriterier blir sådana företag föremål för tillsynen som kan anses vara viktiga men som har ett lägre personalantal än ettusen.

Utgångspunkten för förslaget är att endast sådana företag skall omfattas av tillsynen vilkas övergång i utländsk ägo vore av betydelse då synpunkter gällande nationellt intresse övervägs. Endast ett finskt företag som sysselsätter mer än ettusen personer kan anses så betydelsefullt att myndigheterna har skäl att utöva tillsyn över och vid behov begränsa att det övergår i utländsk ägo.

Lagen skall inte begränsa möjligheterna att grunda företag. Kontrollen över grundandet skall sålunda i samtliga fall utföras med stöd av den lagstiftning som reglerar grundandet av företag samt olika näringar.

Tillsynen skall i regel gälla endast förvärv av aktiebolags aktier och rörelse som överlåts separat. Största delen av de företag som med tanke på den finska samhällsekonomin kan anses viktiga är aktiebolag. Förvärv av rörelse har inbegripits i tillsynen för att garantera att tillsynen täcker de viktigaste formerna av företagsköp.

Med tanke på målen med tillsynen intar en sammanslutning och en rörelse som idkar produktion av försvarsmateriel en specialställning. Oberoende av sammanslutningsform eller storlek skall ett sådant företag alltid vara föremål för tillsyn.

Ett försäkringsbolag skall dock inte vara föremål för tillsyn. I fråga om förvärv av aktier i försäkringsbolag gäller s.k. kvalitativ innehavarkontroll, som oberoende av köparens nationalitet inriktas på allt sådant förvärv genom vilket köparens bestämmanderätt stiger över vissa gränser som stadgas i lagen om försäkringsbolag. Den kvalitativa innehavarkontrollen är avsevärt mycket mera omfattande än tillsynen enligt detta lagförslag. Också möjligheterna att förbjuda investeringar eller ställa villkor för dessa är mera omfattande än möjligheterna enligt den nu föreslagna lagen.

Föremål för tillsynen skall inte heller vara ett

kreditinstitut och inte en finansieringsinrättning då den är dotterbolag till ett kreditinstitut eller då finansieringsinrättningen är en sådan ägarsammanslutning som avses i den lag om kreditinstitutsverksamhet som bereds som bäst.

I fråga om kreditinstitut och finansieringsinrättningar är avsikten att i samband med revideringen av den lag som gäller dem ta i bruk motsvarande kvalitativa innehavarkontroll som i fråga om försäkringsbolagen. Avsikten är att ifrågavarande lagändring skall träda i kraft vid ingången av år 1993, d.v.s. samtidigt med den nu föreslagna lagen. Därför föreslås det att kreditinstitut och i de ovan nämnda situationerna finansieringsinrättningar inte skall omfattas av tillsynen enligt detta lagförslag.

Utländsk ägare

I förslaget används begreppet "utländsk ägare" om de rättssubjekt över vilkas företagsköp tillsyn skall utövas. Utländska ägare skall i första hand vara utlänningar samt utländska sammanslutningar och stiftelser. Dessutom skall sådana finska sammanslutningar vara utländska ägare där en eller flera personer som hör till den främsta målgruppen använder sig av bestämmanderätten. Utländska ägare skall de utlänningar vara som inte har hemort i Finland.

Tre sammanslutningar som baserar sig på nordiskt samarbete skall inte vara utländska ägare. Dessa är Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden och Nordiska miljöfinansieringsbolaget.

Bekräftelse på företagsköp

Den utländska ägaren skall ansöka hos myndigheten om bekräftelse på sådant förvärv av inflytande som gäller ett aktiebolag som är föremål för tillsyn. Om dessa förvärv används i förslaget begreppet "företagsköp". Skyldighet att söka bekräftelse uppkommer alltså då den utländska ägaren i sin ägo får minst en tredjedel av det totala röstetal som aktiebolagets aktier medför.

Om bekräftelse skall också ansökas i fråga om sådant förvärv till följd av vilket bestämmanderätten i en sammanslutning som inte är ett aktiebolag och som idkar produktion av försvarsmateriel övergår till en utländsk ägare.

Om bekräftelse skall likaså ansökas då den

utländska ägaren i sin ägo får en rörelse som är föremål för tillsyn. Rörelse som överläts separat är ett allmänt begrepp som täcker en rörelse som en enskild näringsidkare eller en sammanslutning driver eller en del av en sådan rörelse.

Undantag från skyldigheten att ansöka om bekräftelse på företagsköp

I lagförslaget har tagits in stadganden om de situationer där ansökan om bekräftelse inte behöver göras fastän företagsköpet i sig skulle fylla kriterierna för ansökningsskyldighet.

Enligt förslaget behöver ett företagsköp inte bekräftelse då:

— den utländska ägaren tecknar aktier i samma förhållande som han sedan tidigare ägde dylika vid förhöjningen av aktiekapital i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn,

— den utländska ägaren får egendom genom familje- eller arvsrättsligt fång,

— en annan utländsk ägare lagligen i sin besittning har inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsynen. Dock skall bekräftelse alltid sökas på förvärv av inflytande i aktiebolag och detsamma gäller om förvärv av bestämmanderätt i en annan sammanslutning då den sammanslutning som är föremål för förvärvet tillverkar försvarsmateriel,

— rörelsen förvärvas av en annan utländsk ägare som sedan tidigare lagligen har rörelsen i sin ägo. På köp av en rörelse som tillverkar försvarsmateriel skall ansökan om bekräftelse dock alltid göras.

Ansökan om bekräftelse

Om bekräftelse skall ansökas hos handels- och industriministeriet inom en månad från företagsköpet. Ansökan om bekräftelse kan också göras på förhand. Handels- och industriministeriet skall ha i uppdrag att utvärdera verkningarna av företagsköpet. Om ett företagsköp kan äventyra ett viktigt nationellt intresse, skall ministeriet överföra ärendet till behandling i statsrådet.

Påföljder vid förvägran av bekräftelse

Statsrådet kan enligt vad som föreslås förvägra bekräftelse på ett företagsköp, om det

äventyrar ett viktigt nationellt intresse. De viktiga nationella intressen som berättigar till ett beslut om förbud skall definieras i lagen. De är tryggande av landets försvar, förhindrande av allvarliga och sannolikt bestående ekonomiska, samhällseliga eller miljömässiga svårigheter på ett visst område eller i en viss region samt säkerställande av allmän ordning, allmän säkerhet och allmän hälsa. Kriterierna för ett viktigt nationellt intresse har förtecknats uttömmande i förslaget. Då de tolkas skall Finlands internationella förpliktelser beaktas.

Påföljden vid förvägran av bekräftelse är enligt förslaget skyldighet att överlåta så många aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn att den utländska ägarens andel av det totala rösttalet i bolaget sjunker under en tredjedel. Om övergången av bestämmanderätten i en sammanslutning som tillverkar försvarsmateriel och som inte är ett aktiebolag eller om förvärv av en rörelse förbjuds, upphävs de avtal som gäller förvärv av bestämmanderätt eller rörelse vid en tidpunkt som bestäms i beslutet.

Inställelse och återupptagning av tillsynen

Hur nödvändig tillsynen över utländskt ägande är bör kunna utvärderas på basis av erhållna erfarenheter. Därför har man i förslaget reserverat sig för att tillsynen kan inställas genom förordning, ifall bestämmelser i internationella avtal förutsätter detta. EES-avtalet ger Finland en möjlighet att upprätthålla ägarrestriktioner gällande utlåningar fram till den 1 januari 1996. Tillsynen skall också kunna inställas i förhållande till andra länder än de som är parter i EES-avtalet, om inte ett viktigt nationellt intresse kräver att tillsynen fortsättningsvis upprätthålls. Inställelsen av tillsynen skall dock inte gälla företagsköp, där föremålet är ett företag som tillverkar försvarsmateriel.

Med fullmakten att ge en förordning sammanhänger en möjlighet att återuppta tillsynen. Förutsättningen skall vara att ett viktigt nationellt intresse kräver det och att bestämmelser i ett internationellt avtal tillåter det.

Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993.

Det föreslås att lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, d.v.s. den s.k. begränsningslagen, skall upphävas i samband med revideringen. Också lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier och lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag föreslås bli upphävda.

Då begränsningslagen upphävs finns det inte längre någon grund för att upprätthålla begränsningar av det slag som de nuvarande i fråga om utlänningar. Därför skall det, enligt vad som föreslås, i lagen stadgas att de bestämmelser i aktiebolags bolagsordningar samt andelslags och ekonomiska föreningars stadgar som begränsar utländskt ägande och som baserar sig på begränsningslagen blir ogiltiga då denna lag träder i kraft. Att aktiebrevens förbudspåskrifter blir ogiltiga innebär att den nuvarande uppdelningen i fria och bundna aktier försvinner.

6.2. Lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv

Utomlands bosatt person

I förslaget har de hittills gällande restriktionerna på basis av nationalitet frångåtts. Efter revideringen skall det avgörande vara köparens hemort. Om den som är skyldig att ansöka om tillstånd skall begreppet "utomlands bosatt person" användas. En utomlands bosatt person är en person som inte har hemort i Finland. Som utomlands bosatt person skall dock inte en sådan person räknas som tidigare har haft hemort i Finland under minst fem år utan avbrott. Med en utomlands bosatt person likställs alla utländska sammanslutningar och stiftelser. För att kontrollen skall vara täckande anses som utomlands bosatta personer också sådana finska sammanslutningar där utomlands bosatta personer använder bestämmanderätt.

Fastighetsförvärv för vilka tillstånd krävs

I förslaget begränsas övergången av fastigheter belägna i gränssonen och på skyddsområden i utomlands bosatta personers ägo och besittning genom att förvärvet av dem görs

beroende av tillstånd. Också för förvärv av ägande- eller besittningsrätten till fastigheter som är avsedda för fritidsboende och rekreation skall tillstånd av myndigheterna krävas. Utomlands bosatta personers övriga fastighetsförvärv behöver inte tillstånd men i förslaget har en fullmaktsklausul tagits in med stöd av vilken samtliga fastighetsförvärv genom förordning kan göras beroende av tillstånd.

Om gränssonen stadgas i lagen om gränsson (403/47) och förordningen om gränsson (404/47). I 4 § förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnad av dess territoriella integritet (1069/89) stadgas om skyddsområden. Gränssonen är ett viktigt område med tanke på gränsövervakningen och skyddsområdena med tanke på landets säkerhet. På dessa områden begränsas rätten att färdas och uppehålla sig och i gränssonen dessutom rätten att bygga. De restriktioner som gäller gränssonen är endast i kraft vid gränsen mellan Finland och Ryska federationen.

Med stöd av EES-avtalet kan de restriktioner som gäller fritidsbostäder upprätthållas men definitionen av dem ankommer på varje medlemsstat och baserar sig därmed på den nationella lagstiftningen. Enligt förslaget skall en utomlands bosatt behöva tillstånd då han förvärvar en fastighet som uppenbarligen är avsedd att användas för fritidsboende eller rekreation. För fastigheter som förvärvats för stadigvarande boende eller för utövande av näring behövs inte tillstånd.

Tillståndsberoendet gäller både en fastighet i sin helhet och en viss andel därav eller ett outbrutet område. Det skall inte ha någon betydelse på hurudant fång ägande- eller besittningsrätten baserar sig. Erhållandet av äganderätten till en fastighet grundar sig i allmänhet på köp och erhållandet av besittningsrätten på avtal om markarrende. För förvärv av besittningsrätten till en fastighet som förvärvats för fritidsboende eller rekreation skall tillstånd behövas endast i det fall att besittningen varar längre än två år i ett sträck eller med högst tre månaders avbrott. Däremot skall för samtliga överlåtelser av besittningsrätten till fastigheter belägna i gränssonen och på skyddsområden krävas tillstånd oberoende av hur länge besittningen varar.

Enligt förslaget behövs tillstånd inte då en fastighet övergår som arv, genom testamente eller med stöd av giftorätt eller till en nära

släkting till överlåtaren och inte heller då makar gemensamt förvärvar en fastighet och den ena av dem inte behöver tillstånd enligt den föreslagna lagen.

Tillståndsförfarande och tillståndsprövning

Det ankommer på den som förvärvar en fastighet att ansöka om tillstånd. Tillstånd skall ansökas hos länsstyrelsen för den kommun där fastigheten är belägen inom tre månader från det fastigheten förvärvades. Tillstånd skall också kunna ansökas på förhand.

Tillståndsprövningen i fråga om en fastighet som är belägen i en gränsszon eller på ett skyddsområde skall vara restriktiv. Tillstånd skall endast kunna beviljas om det finns synnerligen vägande skäl till detta. Tillstånd att förvärva en fastighet som är avsedd för fritidsboende eller rekreation skall kunna beviljas utom i de fall då prisstegringen till följd av utomlands bosatta personers ökade fastighetsförvärv hotar att försämra i Finland bosatta personers möjligheter att förvärva fastigheter på ifrågasvarande områden eller då bebyggandet av fastigheten försvårar realiserandet av planläggningen eller ett riksomfattande skyddsprogram eller medför olägenheter för annat viktigt allmänt intresse.

Påföljderna då tillstånd förvägras

Då tillstånd att förvärva äganderätten till en fastighet har förvägrats, uppkommer för fastighetsförvärvaren skyldighet att överlåta fastigheten inom ett år från det beslutet om förvägrande av tillståndet vinner laga kraft. I annat fall bestäms att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion.

Stadgandena om vidareöverlåtelse skall också tillämpas på ett sådant avtal om markarrende som kan överföras på någon annan utan fastighetsägarens samtycke. I annat fall förfaller avtalet om besittningsrätten till fastigheten, då beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft.

Tillsyn och beroende av tillstånd

Den utländska efterfrågan på finska fastig-

heter som revideringen möjligtvis åstadkommer kan inte på förhand uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Därför har det ansetts nödvändigt att utöva tillsyn över de fastighetsöverlåtelser där en utomlands bosatt person är förvärvare.

Det föreslås bli miljöministeriets uppgift att organisera tillsynen. Den genomförs med hjälp av en redan existerande statistik över fastigheters köpeskilling som upprätthålls av lantmäteristyrelsen. Uppgifterna i statistiken över fastigheters köpeskilling baserar sig på köpvittnens meddelanden. Tillsynen gäller endast förvärv av äganderätten till en fastighet. Överlåtelse av besittningsrätten till en fastighet som baserar sig på hyresavtal har inte ansetts ha sådana verkningar att tillsyn skulle behövas.

Med tillsynen sammanhänger en möjlighet att genom förordning göra utomlands bosatta personers samtliga fastighetsförvärv eller en del av dem beroende av tillstånd. Förutsättningen för att en förordning skall ges är att den riksomfattande eller regionala ökningen av utomlands bosatta personers fastighetsägande hotar att förorsaka allvarliga och sannolikt bestående ekonomiska, samhälleliga eller miljömässiga svårigheter på ett visst område eller i en viss region. Dessa förutsättningar baserar sig på skyddsklausulen i artikel 112 i EES-avtalet. De förutsättningar som skall stadgas i förordningen skall vara sådana som är nödvändiga för att ovan nämnda svårigheter skall kunna undanröjas. Beroendet av tillstånd som baserar sig på förordningen kunde gälla antingen hela landet eller områden som särskilt definieras i förordningen. Förordningen skall kunna ges så att den också gäller sådana fastighetsförvärv som med stöd av den föreslagna lagen redan är beroende av tillstånd. Också tillståndsprövningen i anslutning till förvärv av fritidsfastigheter skall därmed vid behov kunna göras strängare än vad som föreslås i lagen.

Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993, d.v.s. samtidigt med lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp.

7. Ärendets beredning

Statsrådet tillsatte den 8 februari 1990 en kommitté som fick i uppgift att:

1) utreda behovet av att lagstiftningsvägen stadga om utländska fysiska och juridiska personers rätt att i Finland förvärva fast egendom och bolag, inklusive kreditinstitut och försäkringsbolag samt

2) utgående från sin utredning bereda ett förslag till lagstiftning i form av en regeringsproposition å ena sidan om utländska fysiska och juridiska personers rätt att förvärva fast egendom samt å andra sidan om deras rätt att förvärva bolag.

Denna kommitté för utlänningars äganderätt beredde två lagförslag i form av en regeringsproposition (kommittébetänkande 1991:23).

Förslagen gick på remiss till 32 remissinstanser som representerade myndigheterna, bankerna, försäkringsbolagen, näringslivet och arbetsmarknadsorganisationerna.

Remissinstanserna förhöll sig huvudsakligen positiva till förslagen från kommittén för utlänningars äganderätt. Kommitténs åsikt att det inte finns skäl att allmänt begränsa utlänningars och utländska sammanslutningars rätt att förvärva företag eller fast egendom ansågs riktig. Många remissinstanser ansåg det nödvändigt att upphäva de nuvarande restriktionerna som gäller utlänningar. Några remissinstanser kom med ändringsförslag till kommitténs förslag.

Miljöministeriet förhöll sig reserverat till kommitténs förslag om tillsyn över utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv. Enligt ministeriets åsikt ökar intresset för de finska strandområdena utomlands genom den omfattande byggnadsrätt som sammanhänger med äganderätten. Miljöministeriet ansåg i sitt utlåtande att förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas borde göras strängare åtminstone i fråga om de obebyggda strandområdena.

Ett förslag till regeringsproposition har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet. De faktorer som kom fram i utlåtandena försökte man så långt som möjligt beakta. Vid den fortsatta beredningen hördes de viktigaste myndigheterna.

Propositionen motsvarar till sina huvudprinciper förslaget från kommittén för utlänningars äganderätt. I fråga om lagförslaget gällande tillsynen över utlänningars företagsköp har dock området inskränkts för de företag på vilka tillsynen enligt förslaget skulle inriktas. Denna ändring betyder att föremål för tillsynen

blir de drygt hundra största finska företagen. Enligt kommitténs förslag skulle tillsynen ha gällt ca 700 företag.

I det lagförslag som gäller kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv har förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas i fråga om fastigheter som är avsedda för fritidsboende och rekreationsbruk gjorts strängare på förslag av kommittén.

8. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

Förslagen innebär, om de realiseras, ändringar både i antalet ärenden som behandlas av myndigheterna och i fördelningen av dem mellan olika myndigheter. Patent- och registerstyrelsens skyldighet att be om handels- och industriministeriets avgörande i vissa ärenden i anslutning till grundandet av aktiebolag och ändring av bolagsordning slopas. Också de tillståndsansökningar som gäller öppna bolag och kommanditbolag och som handels- och industriministeriet behandlar utgår. Detta påskyndar och förenklar förfarandet vid grundandet av bolag och minskar antalet ärenden som behandlas vid ministeriet.

I fråga om fastighetsförvärv innebär ikraftträdandet av den reviderade lagstiftningen att tillstånd endast behövs för förvärv av äganderätt eller besittningsrätten till fastigheter belägna i gränzonen och på skyddsområden samt fastigheter som är avsedda för fritidsboende eller rekreation. Hur stor ändringen av antalet tillståndsärenden som skall behandlas blir kan dock inte uppskattas. En liberal tillståndspraxis i fråga om fastigheter som förvärvats för fritidsboende och rekreation kan leda till att tillståndsansökningarna ökar. De ansökningar om fastighetstillstånd som inrikesministeriet behandlar för utlänningars och utländska sammanslutningars del och handels- och industriministeriet för sådana finska sammanslutningars del som kan likställas med utländska sammanslutningar faller bort. Utomlands bosatta personers ansökningar om fastighetstillstånd överförs till länsstyrelserna. Miljöministeriet får i uppgift att ombesörja tillsynen över fastighetsförvärv.

I fråga om handels- och industriministeriet, inrikesministeriet och miljöministeriet har revi-

deringen inga personalverkningar. Inte heller vid länsstyrelserna bedöms revideringarna medföra behov av tilläggspersonal.

De bestämmelser som begränsar utländskt ägande och som ingår i aktiebolagens bolagsordningar samt i andelslagens och de ekonomiska föreningarnas stadgar blir ogiltiga då begränsningslagen upphävs. De ovan nämnda sammanslutningarna behöver därmed inte fatta beslut om att slopa de bestämmelser som begränsar utländskt ägande, utan bestämmelserna i fråga blir ogiltiga direkt med stöd av lagen. Genom revideringen har man försökt undvika onödiga anmälningar till handelsregistret. Avsikten är att sammanslutningarna skall slopa utlänningsklausulerna i sina bolagsordningar eller stadgar då när de också i övrigt har behov av att ändra dessa.

Utlänningars direkta investeringar i finska företag har under de senaste åren haft en i första hand sund inverkan på målföretagen. De finska företagen har med hjälp av sina utländska moderbolag fått en stabilare finansieringsställning, utländska marknadskanaler, teknisk know-how och ofta en effektivare företagskultur än tidigare. De finska företagens produktutveckling och tillverkning har i allmänhet hållits kvar i landet. I många fall har företaget fått nya uppgifter i den internationella arbetsfördelningen. Utöver de finska storföretagen har också flera medelstora företag kommit i åtnjutande av fördelarna av utländska investeringar.

Undanröjandet av de restriktioner som gäller

utlänningar kan förväntas öka utlänningarnas investeringar i finska värdepapper. Efterfrågan på företagens aktier utomlands beror naturligtvis på de utländska investerarnas riskvärderingar och förväntningar i fråga om avkastning. Flera investerare granskar dock Finland rent allmänt som ett eventuellt investeringsland, varvid det allmänna intresset för investeringar i värdepapper påverkas av antalet fria aktier som står till buds för utlänningar.

9. Övriga faktorer som påverkat propositionen

Propositionen hänför sig till regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i de avtal som gäller upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Med markägandet sammanhänger i Finland omfattande rättigheter vad gäller användningen av marken jämfört med vad fallet är i andra länder. Eftersom det beroende av tillstånd som föreslagits för markförvärv inte skall gälla förvärv av mark för näringsverksamhet kan det uppkomma problem i situationer där avsikten är att utnyttja naturenliga områden genom att bebygga dem. Därför är det nödvändigt att snabbt utreda om styrningen av markanvändningen borde utvecklas speciellt till den del som utländskt ägande kan försvåra möjligheterna att bevara miljövärden.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* Utgångspunkten för lagförslaget är att det inte är skäl att allmänt begränsa rätten för utlänningar, utländska sammanslutningar eller finska sammanslut-

ningar i utländsk ägo att förvärva och äga finska företag. I lagstiftningen bör företag som grundas i Finland och företag som redan finns här garanteras möjlighet att fatta investeringsbeslut på ekonomiska grunder. Inga begränsningar som grundar sig på nationalitet bör i allmänhet uppställas för grundande eller köp av företag. En total liberalisering av det utländska ägandet kunde dock i en del undantagsfall ha sådana negativa följder med tanke på ett nationellt intresse som man inte skulle kunna påverka genom den övriga lagstiftningen. Därför är det tills vidare skäl att övervaka

överföringen av inflytandet till utlänningar i viktiga finska företag. I vissa fall skall myndigheterna ha möjlighet att förbjuda ett företagsköp. Detta är enligt förslaget möjligt endast om ett viktigt nationellt intresse äventyras på grund av köpet. Beslutet om förbud fattas i statsrådet.

Reformen innebär att de begränsningar av utländskt ägande som baserar sig på begränsningslagen upphävs. För aktiebolagens del slopas det nuvarande systemet, som baserar sig på s.k. bundna och fria aktier.

I lagen begränsas inte grundandet av företag. Förslaget innebär att de tillståndsförfaranden som hänför sig till bildandet av aktiebolag samt öppna bolag och kommanditbolag avskaffas.

2 §. *Viktigt nationellt intresse.* I paragrafen definieras vad som avses med ett så viktigt nationellt intresse att man i undantagsfall kan ingripa i utländska företagsköp för att trygga det. Definitionen är avsedd att vara uttömmande, och vid tolkningen av den bör Finlands internationella förpliktelser beaktas. Definitionen av viktigt nationellt intresse kan vid tillämpningen av lagen få betydelse på två sätt. Ett företagsköp som riktar sig mot ett viktigt finskt företag kan enligt förslagets 9 § förhindras genom att företagsköpet förvägras bekräftelse om ett viktigt nationellt intresse äventyras till följd av köpet. Dessutom kan definitionen komma att tillämpas i sådana situationer där tillsynen enligt den föreslagna lagen har inställts genom förordning; när ett viktigt nationellt intresse så kräver kan tillsynen återupptas med stöd av 12 §.

Enligt paragrafens 1 punkt avses med viktigt nationellt intresse tryggande av landets försvar. I tryggande av landets försvar inbegrips både landets militära och ekonomiska försvar.

Med avseende på tryggandet av landets militära försvar hänför sig stadgandet till 3 § 3 mom. Med stöd av det omfattas överföring av en sammanslutning eller en rörelse som tillverkar försvarsmateriel till en utländsk ägare av tillsynen, oberoende av företagets storlek. Utländskt ägande kan i dessa företag begränsas på basis av denna punkt utan några ytterligare särskilda grunder. I fråga om andra företag som är viktiga för landets militära försvar måste tröskeln för förvägrande av bekräftelse vara högre. När det gäller dem skall det skilt för varje fall bedömas till vilka delar tryggandet av landets militära försvar äventyras till

följd av företagsköpet och vilka verkningar ett förbud mot köpet skulle ha.

Tryggandet av landets ekonomiska försvar hänför sig till upprätthållandet av en s.k. försörjningssäkerhet. Med tanke på försörjningssäkerheten är det visserligen i allmänhet av mindre betydelse vem som äger ett företag. Viktigare är den verksamhet som företaget utövar, men också ägoförhållandena kan i en del fall ha betydelse. Försörjningssäkerheten kunde således endast i ett fåtal fall komma i fråga som grund för förvägrande av bekräftelse, och t.ex. det faktum att ett företag deltar i beredningsplaneringen inom sitt område eller annars kan som sådan inte utgöra en tillräcklig grund för förvägrande.

När det bedöms vilken betydelse ett företags eller en rörelses verksamhet har för tryggandet av landets försvar skall uppmärksamhet fästas vid bl.a. följande:

— vilka delar av företagets produktionsverksamhet som är strategiska,

— hur stor samhällelig betydelse de strategiska funktionerna har i en krissituation eller ett krig,

— om verksamheten kan äventyras så, att verksamheten läggs ner, verksamhetsstället flyttas eller investeringsnivån är alltför låg,

— om andra finska företag i en krissituation kan ersätta dessa funktioner, och

— hur företagsköpet skulle påverka andra strategiskt viktiga kunskapsområden och resurser, t.ex. marknaden inom området i allmänhet samt forskningen och produktutvecklingen.

I fråga om företag som tillverkar försvarsmateriel fästs uppmärksamhet också vid behovet av att specialkunskaper, testresultat, forskningsresultat och produktutveckling hålls hemliga samt vid hur stor betydelse de har för försvarsmaktens materielanskaffning och hur lätt de kan ersättas.

Enligt EES-avtalets 123 artikel är begränsningsåtgärder som baserar sig på landets försvar tillåtna närmast bara i anslutning till landets militära försvar. Det aktuella lagrummet skall således tillämpas i mera begränsad omfattning efter att den övergångsperiod under vilken företagsköp enligt EES-avtalet får begränsas löper ut vid ingången av 1996.

Enligt paragrafens 2 punkt avses med viktigt nationellt intresse förhindrande av allvariga och sannolikt bestående ekonomiska, samhälleliga eller miljömässiga svårigheter inom en viss sektor eller i en viss region. Ordalydelsen i

fråga om detta kriterium baserar sig på skyddsklausulen i artikel 112 i EES-avtalet. Med stöd av denna klausul får vid behov begränsningar som baserar sig på de ovan nämnda omständigheterna införas.

Allvarliga ekonomiska svårigheter kan uppkomma närmast inom vissa näringsgrenar som är centrala med tanke på grundfunktionerna i samhället. Sådana näringsgrenar är framför allt energiproduktionen, de viktigaste industrigrenarna samt transporterna och datatrafiken. Allvarliga ekonomiska svårigheter kan komma i fråga endast i undantagsfall vid enskilda företagsköp. Bedömningen av situationen måste grunda sig på internationellt godtagbara kriterier.

Förhindrandet av allvarliga samhällsliga svårigheter kunde komma i fråga i branscher vilkas betydelse åtminstone inte i första hand baserar sig på ekonomiska faktorer. T.ex. inom kommunikationen, informationsförmedlingen och förlagsverksamheten kan vissa företag vara så centrala för samhället och den nationella kulturen att allvarliga samhällsliga svårigheter kan vara förknippade med ågoarrangemangen.

Miljöfaktorer kan endast sällan utgöra grund för förvägrande av tillstånd, eftersom ägarbasen för ett företag med vissa undantag saknar betydelse när miljöverkningsarna av ett företags verksamhet uppskattas.

Paragrafens 3 punkt baserar sig på artikel 33 i EES-avtalet. Med viktigt nationellt intresse avses enligt den säkerställandet av allmän ordning, hälsa eller säkerhet. Ett företagsköp kan förhindras om det kunde äventyra samhällets normala verksamhet eller försvaga dess möjligheter att avvärja fenomen som är farliga för hälsan, eller om köpet annars kunde utgöra ett hot mot den allmänna säkerheten.

3 §. *Föremål för tillsyn.* Det föreslås att i paragrafen skall fastställas de företag i fråga om vilka ägarbyten eller betydande förändringar i inflytandet skall vara föremål för tillsyn enligt denna lag. Om dessa företag används i förslaget benämningen "föremål för tillsyn". Ett företag skall vara föremål för tillsyn om någon av de förutsättningar som nämns i paragrafens 1 mom. är uppfylld. Grunderna vid fastställandet är bl.a. antalet anställda, omsättningen och balansomslutningen. Strävan har varit att tillsynen skall omfatta endast viktiga finska företag, varför målgruppen har fastställts på basis av storleken.

Tillsynen skall med undantag av det fall om

vilket stadgas i paragrafens 3 mom. gälla endast förvärv av aktier i ett aktiebolag och rörelser som överläts separat. För närvarande är största delen av de företag som kan anses viktiga för vårt lands samhällsekonomi aktiebolag. Förvärv av rörelse har medtagits för att man skall kunna säkra att tillsynen täcker de viktigaste formerna av företagsköp.

Enligt paragrafens 1 mom. omfattar tillsynen sådana aktiebolag och rörelser som under den föregående eller innevarande räkenskapsperioden har haft fler än ettusen anställda. Ett företag undgår således inte tillsyn om antalet anställda minskat under den senaste räkenskapsperioden. Utgångspunkten när antalet anställda beräknas är antalet ordinarie arbetstagare. T.ex. rusningsbiträden och motsvarande personal som används i en del branscher där en viss variation enligt säsongen är typisk beaktas inte. Vid bedömningen beaktas inte om de stadigvarande arbetstagarna är anställda på heltid eller på deltid.

Två andra kriterier vid tillsynen är omsättningen och balansomslutningen. Tillsynen omfattar företag vilkas omsättning eller balansomslutning enligt det senast fastställda bokslutet är större än en miljard mark. Tack vare dessa kriterier kan tillsynen utsträckas till företag som har färre anställda än det ovan sagda men som i övrigt är viktiga. Genom det kriterium som gäller balansomslutningen fås tillsynen att omfatta sådana stora s.k. holdingbolag som med avseende på antalet anställda och omsättningen inte överstiger de ovan nämnda gränserna.

Överlåtelse av en rörelse skall omfattas av tillsynen, om den överlätna rörelsen uppfyller något av de kriterier som nämns i 1 mom. Rörelse som överläts separat är ett allmänt begrepp som täcker rörelse som en enskild näringsidkare och en sammanslutning driver eller en del av den. Med överlåtelse av en del av en rörelse avses överlåtelse av en del av ett företag, t.ex. rörelse som drivs på annan ort. Utanför begreppet rörelse blir sådana överlåtelser av enbart maskiner eller anordningar där överföring av order och personal inte ingår i köpet. Typiskt för överlåtelse av en rörelse är att verksamheten övergår i en annan sammanslutnings eller en annan enskild näringsidkares namn. Som en följd av överlåtelsen övergår i allmänhet sådana rättigheter och skyldigheter för ägaren, arbetsgivaren och avtalsparterna som hör samman med den överlätna rörelsen

till mottagaren. På basis av antalet anställda och omsättningen bestäms om en rörelse eller en del av en rörelse skall omfattas av tillsynen.

I paragrafens 2 *mom.* preciseras definitionen av begreppet föremål för tillsyn för koncerners del. Enligt momentet skall i fråga om koncerner omfattningen av en koncerns hela ekonomiska verksamhet och koncernföretagens totala antal anställda beaktas när det fastställs om ett aktiebolag skall omfattas av tillsynen.

Med koncern avses det koncernförhållande som föreslås reglerat i regeringspropositionen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen, 11 och 12 kapitlet lagen om aktiebolag samt lagen om andelslag (reg.prop. nr 111/1992 rd). Enligt den föreligger ett koncernförhållande när en bokföringsskyldig har bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig. Enligt den 22 b § som föreslås fogad till bokföringslagen anses en bokföringsskyldig ha bestämmanderätt i en annan bokföringsskyldig, då den har

— mer än hälften av det röstetal som alla aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför,

— med stöd av bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgor rätt att utse en del av ledamöterna i en annan bokföringsskyldigs styrelse eller motsvarande organ eller av ledamöterna i ett organ som utser ett sådant organ och denna rätt tillsammans med den rösträtt som äganderätten eller medlemskapet medför ger rätt att utse majoriteten av ledamöterna i ett sådant organ,

— på grundval av avtal bestämmanderätt som motsvarar de ovan nämnda situationerna.

Enligt paragrafens 3 *mom.* saknar de i 1 *mom.* nämnda kriterierna som gäller ett företags storlek eller rättsliga form betydelse, om en sammanslutning eller en rörelse industriellt tillverkar försvarsmateriel. Ett sådant företag är således föremål för tillsyn oberoende av företagets form eller storlek. Definitionen av försvarsmateriel baserar sig på lagen (242/90) och förordningen (267/90) om export och transitering av försvarsmateriel. I förordningens 1 § uppräknas vilka produkter som räknas som försvarsmateriel. Avgörande från företagets synpunkt är om produktionen är avsedd för militärt bruk. Tillsynen kommer således inte att omfatta företag som tillverkar vanliga vapen som är avsedda för fritidsbruk, såsom jakt- och precisionsvapen samt ammunition som är avsedda för dem.

Enligt paragrafens 4 *mom.* skall tillsynen inte gälla finska försäkringsbolag, kreditinstitut och under vissa förutsättningar inte heller finansieringsinrättningar.

Enligt den 2 a § (632/91) som år 1991 fogades till 3 kap. lagen om försäkringsbolag är den som ämnar förvärva aktier eller garantiandelar i ett försäkringsbolag skyldig att anmäla detta till social- och hälsovårdsministeriet, om han på grund av förvärvet kommer att inneha sammanlagt mer än en tiondedel, en femtedel, en tredjedel eller hälften av försäkringsbolagets aktie- eller garantikapital eller av det röstetal som alla aktier eller garantiandelar medför. Denna anmälningsskyldighet är allmän, och nationaliteten saknar således betydelse. Ministeriet kan förbjuda aktie- eller garantiandelsförvärvet, om innehavet anses äventyra en sund utveckling av försäkringsväsendet. Ministeriet har också rätt att ställa villkor för innehavet.

Denna s.k. kvalitativa innehavarkontroll är betydligt mera omfattande än tillsynen enligt detta lagförslag. Också möjligheterna att med stöd av den förbjuda en investering eller uppställa villkor för den är mera omfattande än vad den föreslagna lagen ger möjlighet till.

För det andra skall kreditinstituten inte vara föremål för tillsyn, och inte heller finansieringsinrättning i sådana fall då finansieringsinrättning är ett dotterföretag till ett kreditinstitut eller en separat ägarsammanslutning. Begreppen "kreditinstitut", "finansieringsinrättning" och "ägarsammanslutning" baserar sig på den regeringsproposition med förslag till ny lagstiftning om kreditinstitut som är under beredning. Kreditinstitut är depositionsbankerna samt andra aktiebolag, andelslag och hypoteksföreningar som skaffar depositioner från allmänheten och erbjuder finansiering. Med finansieringsinrättning åter avses en sammanslutning vars huvudsakliga affärsverksamhet består av funktioner som hör till ett kreditinstituts affärsverksamhet, med undantag av mottagande av depositioner av allmänheten. Med finansieringsinrättning skall också avses en sammanslutning som förvärvar ägarandelar huvudsakligen i andra kreditinstitut eller finansieringsrättningar. Avsikten är att denna reform skall genomföras vid ingången av 1993, dvs. samtidigt som den föreslagna lagen avses träda i kraft. Avsikten är att en motsvarande kvalitativ innehavarkontroll som i fråga om försäkringsbolagen skall införas i samband med den nämnda reformen. Den planerade övervakningen skall

gälla alla kreditinstitut och finansieringsinrättningar som är dotterföretag till ett kreditinstitut eller en ägarsammanslutning vars dotterföretag huvudsakligen är kreditinstitut eller finansieringsinrättningarna och av vars dotterföretag åtminstone ett är kreditinstitut. Därför lämnas också kreditinstituten och, i de ovan nämnda fallen, finansieringsinrättningarna utanför tillsynen enligt detta lagförslag.

4 §. *Utländsk ägare.* I paragrafen definieras de instanser vilkas företagsköp, i sådana fall då företaget är föremål för tillsyn, skall övervakas enligt denna lag. Om dessa används i förslaget benämningen "utländsk ägare". Enligt paragrafens 1 mom. är i första hand utlänningar samt utländska sammanslutningar och stiftelser utländska ägare. I andra hand består målgruppen av sådana finska sammanslutningar där en eller flera som hör till den första gruppen utländska ägare utövar bestämmanderätt antingen direkt eller indirekt genom en finsk sammanslutning där de har bestämmanderätt. Detta är nödvändigt för att säkerställa att tillsynssystemet blir heltäckande.

Enligt paragrafens 1 mom. är de utlänningar utländska ägare som inte har hemvist i Finland. Med utlänning avses en person som inte är finsk medborgare. En utlänning som har hemvist här enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) jämställs således med en finsk medborgare, och tillsynen gäller inte företagsköp som han gör. Med stöd av 20 § förordningen om befolkningsböcker (198/70) införs en utlänning vars vistelse i Finland utan avbrott har varat eller är avsedd att vara längre tid än ett år i hemortsregistret. En finsk medborgare betraktas inte som utländsk ägare även om han inte har hemvist i Finland.

Enligt momentets 2 punkt är också alla utländska sammanslutningar och stiftelser utländska ägare. Med utländsk sammanslutning avses både privaträttsliga och offentligrättsliga samfund. Således är t.ex. såväl en utländsk förvaltningsenhet som motsvarar en finsk kommun som en främmande stat utländska ägare. I andra länder är det också möjligt att driva rörelse i form av en stiftelse. Därför betraktas utländska stiftelser som utländska ägare.

Enligt momentets 3 punkt betraktas också en finsk sammanslutning som utländsk ägare om bestämmanderätten i sammanslutningen innehas av en eller flera utländska ägare. Med sammanslutning avses här detsamma som i den övriga lagstiftningen. Sammanslutningar är

aktiebolag, öppna bolag, kommanditbolag, andelslag och andra ekonomiska föreningar, ideella föreningar samt former som baserar sig på speciallagstiftning för dessa sammanslutningar. I paragrafens 2 mom. stadgas närmare om under vilka förutsättningar dessa sammanslutningar betraktas som utländska ägare.

Utländska ägare anses ha bestämmanderätt i ett aktiebolag i enlighet med 2 mom. om över hälften av det röstetal som dess aktier medför innehas av utländska ägare. Det förutsätts inte att över hälften av de röster som aktierna i aktiebolaget medför skall innehas av en enda utländsk ägare. Ett bolag blir således utländsk ägare också om flera placerare som skall betraktas som utländska ägare tillsammans har över hälften av rösträtten. Också olika slags avtal beträffande bestämmanderätten i ett bolag, vilka gäller användandet av rösträtten eller utebliven röstning, skall beaktas. Utländsk bestämmanderätt framgår inte längre direkt av ett bolags aktiebok eller aktieägarförteckning. I förteckningen kan beträffande aktieägarna efter att begränsningslagen har upphävts inte längre göras anteckningar som visar att bestämmanderätten i en finsk sammanslutning som är aktieägare innehas av en utlänning. Ledningen för ett aktiebolag bör således försöka utreda bolagets ägarbas, om det före ett planerat viktigt företagsköp kan misstänkas att bolaget är en sådan utländsk ägare som avses här.

Utländska ägare kan också vara försäkringsbolag och affärsbanker som har formen av aktiebolag. Trots att försäkringsbolagens och bankernas ägande i företag som utövar annan slags verksamhet redan nu begränsas i speciallagar, är det skäl att utsträcka den föreslagna lagen till att omfatta också försäkringsbolag och banker av den anledningen att det i fråga om dessa finns planer på att slopa de nuvarande begränsningarna av inflytandet.

Det anses att bestämmanderätten i ett finskt öppet bolag innehas av en utländsk ägare, om någon av bolagsmännen är en utländsk ägare. I fråga om kommanditbolag gäller denna regel endast om någon av bolagsmännen är ansvarig bolagsman. I fråga om personbolagen är den avgörande faktorn om bolagsmannen i ett öppet bolag och den ansvarige bolagsmannen i ett kommanditbolag har självständig rätt att fatta beslut i bolaget och företräda detta. Därför är det inte nödvändigt att uppställa

några ytterligare villkor vad gäller antalet bolagsmän, beslutanderättsförhållandena eller motsvarande.

Enligt paragrafens 2 mom. anses det att bestämmanderätten i andra finska sammanslutningar innehas av utländska ägare, om över hälften av medlemmarnas rösträtt innehas av utländska ägare. Stadgandet gäller närmast föreningar och andelslag men också en del andra sammanslutningar som baserar sig på speciallagstiftning. Trots att det inom ramen för dessa sammanslutningar i allmänhet inte idkas omfattande näringsverksamhet är det nödvändigt att regleringen utsträcks till att omfatta också dem så att kringgående av tillsynen kan förhindras. T.ex. en ideell förening kan enligt lagen i sig inte bedriva omfattande näringsverksamhet, men i praktiken kan det inte förhindras att föreningen förvärvar t.o.m. ett mycket stort antal aktier i ett bolag som omfattas av tillsynen. Om den ideella föreningen inte kan betraktas som utländsk ägare blir dylika förvärv utanför tillsynen.

Finska stiftelser kan när de utländska ägarna definieras anses ha en annan ställning än sammanslutningarna. En förutsättning för att tillstånd till grundande av en stiftelse skall beviljas är att stiftelsens ändamål är nyttigt. Dessutom övervakar myndigheterna fortlöpande stiftelsernas verksamhet och i synnerhet användningen av deras medel. En stiftelses medel får i allmänhet inte placeras så, att en betydande del av tillgångarna är placerade i ett och samma objekt. Därför har det inte ansetts nödvändigt att räkna finska stiftelser som utländska ägare.

I paragrafens 3 mom. stadgas om vissa undantag från vem som skall betraktas som utländsk ägare. Utländska ägare är inte Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden och Nordiska miljöfinansieringsbolaget. De två första av dessa sammanslutningar, vilka baserar sig på nordiskt samarbete, har inte heller omfattats av tillämpningsområdet för begränsningslagen. Den sistnämnda är i fråga om sin rättsliga ställning av samma typ som de två tidigare, varför inte heller den skall betraktas som utländsk ägare.

2 kap.

Tillsynen över företagsköp

5 §. Bekräftelse på företagsköp. I paragrafen

definieras de fall där en utländsk ägare som avses i 4 § skall ansöka om bekräftelse på ett förvärv eller någon annan åtgärd som gäller ett företag som är föremål för tillsyn. För dessa förvärv och åtgärder används i förslaget begreppet "företagsköp". Stadgandet gäller olika slags företagsköp, oberoende av hur de genomförs. Av paragrafens 3 mom. framgår att som företagsköp under de förutsättningar som nämns i stadgandet betraktas också ombildandet av en finsk sammanslutning till en utländsk ägare. Om bekräftelse skall ansökas hos handels- och industriministeriet, som har de allmänna tillsynsbefogenheterna enligt den föreslagna lagen.

I paragrafens 1 mom. stadgas för det första om sådant förvärv av aktier i ett aktiebolag för vilket bekräftelse behövs. Skyldighet att ansöka om bekräftelse uppkommer, om den utländska ägaren i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn får en röstandel som är minst en tredjedel av det sammanlagda röstetalet av alla aktier i bolaget.

Ett inflytande som har betydelse med tanke på tillsynen uppkommer när en utländsk ägare har förvärvat en tredjedel av det totala röstetalet som bolagets aktier medför. Beroende på bolagets ägarbas kan det faktiska inflytande som en tredjedel av röstetalet medför variera. Om ägandet är splittrat är det i praktiken tillräckligt för att den utländska ägaren skall få kontroll över bolaget. I annat fall ger det åtminstone rätt att använda de minoritetsrättigheter som lagen om aktiebolag medger och med vilkas stöd en aktieägare de facto i mycket hög grad kan påverka bolagets angelägenheter. Med stöd av en tredjedels röstandel kan en aktieägare i många fall om han så önskar förhindra olika slags beslut i bolaget, såsom ändring av bolagsordningen eller ett beslut om s.k. riktad aktieemission.

Skyldigheten att ansöka om bekräftelse skall gälla både förvärv och andra åtgärder genom vilka en utländsk ägare förvärvar den andel av det totala röstetalet som nämns i stadgandet. Förvärv är i första hand olika aktieköp vid vilka aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn på ett eller annat sätt övergår i den utländska ägarens ägo.

Med de andra åtgärder som nämns i stadgandet avses åtgärder genom vilka en utländsk ägare med stöd av de aktier han äger förvärvar minst en tredjedel av röstetalet i bolaget. Detta kan bli följden av t.ex. ett bolagsbeslut som

gäller ökning eller nedsättning av aktiekapitalet. Aktieteckning som baserar sig på aktier som den utländska ägaren redan har står enligt 6 § 1 punkten utanför skyldigheten att ansöka om bekräftelse. Aktieteckning vid en riktad emission eller som annars överskrider det som de tidigare aktierna berättigar till kräver däremot förfarandet med bekräftelse. När ett bolag löser in sina egna aktier av aktieägare på något annat sätt än i relation till deras tidigare innehav förändras ägande- och beslutanderättsförhållandena i bolaget, vilket kan kräva förfarandet med bekräftelse.

Vid fusion av aktiebolag kan sådan ansökan om bekräftelse som avses i paragrafen komma i fråga endast om något av de aktiebolag som fusioneras är föremål för tillsyn. Om bekräftelse skall då sökas om någon aktieägare som betraktas som utländsk ägare till följd av fusionen får en andel om minst en tredjedel av det totala röstetalet i det mottagande bolaget eller, vid kombinationsfusion, i det nya bolag som bildas. Bekräftelse skall däremot inte behövas om ett enda av de bolag som fusioneras inte är föremål för tillsyn, även om det mottagande bolaget eller det bolag som bildas blir föremål för tillsyn på grund av fusionen. I den föreslagna lagen uppställs inte heller annars några begränsningar för tillväxt av företag där en utländsk ägare har bestämmanderätt eller inflytande, om det inte är fråga om förvärv av ett företag som skall betraktas som föremål för tillsyn.

Om en sammanslutning som tillverkar försvarsmateriel enligt 3 § 3 mom. har någon annan form än aktiebolag skall bekräftelse sökas om en utländsk ägare förvärvar bestämmanderätt i denna sammanslutning. Uppkomsten av bestämmanderätt definieras i 4 § 2 mom. En utländsk ägare får bestämmanderätt i ett öppet bolag och kommanditbolag när han blir ansvarig bolagsman. I en annan sammanslutning får han bestämmanderätt när han förvärvar mer än hälften av rösträtten för medlemmarna. Om den sammanslutning som tillverkar försvarsmateriel har formen av aktiebolag skall bekräftelse på företagsköp ansökas i enlighet med vad som sagts ovan, när den utländska ägaren förvärvar minst en tredjedel av det totala röstetalet i bolaget.

Enligt paragrafens 1 mom. skall bekräftelse likaså sökas om en utländsk ägare i sin ägo får en rörelse som är föremål för tillsyn.

I paragrafens 2 mom. utvidgas skyldigheten

att ansöka om bekräftelse på två sätt när det är fråga om förvärvande av inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn. I momentets 1 och 2 punkt föreslås stadgat att också den andel av rösträtten som sammanslutningar och personer som hör till den utländska ägarens närmaste krets har i ett bolag som är föremål för tillsyn skall beaktas när den utländska ägarens andel av röstetalet räknas ut. Momentets 3 punkt gäller i sin tur beaktande av sådana arrangemang genom vilka den utländska ägaren de facto förvärvar rösträtt i ett bolag som är föremål för tillsyn.

I 1 punkten i paragrafens 2 mom. stadgas om beaktandet av koncernförhållanden. Med koncernförhållande avses här detsamma som i 3 §, dvs. det koncernförhållande som definieras i bokföringslagen. Enligt momentets 1 punkt skall alla de aktier som företaget som hör till samma koncern som den utländska ägaren äger i det aktiebolag som är föremål för tillsyn beaktas när den utländska ägarens röstandel räknas ut. Om den på detta sätt beräknade röstandelen är minst en tredjedel av bolagets totala röstetal, skall bekräftelse ansökas på ett företagsköp.

Ett företags ställning i koncernen saknar betydelse, varför skyldighet att ansöka om bekräftelse kan uppkomma såväl för ett moderföretag som för ett dotterföretag. I första hand uppkommer skyldighet för det koncernföretag som gör det förvärv som höjer hela koncernens röstandel i det aktiebolag som är föremål för tillsyn till minst en tredjedel av det totala röstetalet.

Med stöd av 2 punkten i momentet skall också de aktier som den utländska ägarens familjemedlemmar eller sammanslutningar eller stiftelser i vilka de har bestämmanderätt har i det aktiebolag som är föremål för tillsyn beaktas när skyldigheten att ansöka om bekräftelse bedöms. Detta stadgande motsvarar definitionen i stadgandet om personer i insynsställning i 5 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen. I enlighet med definitionen räknas som familjemedlemmar personer samt makar till personer som enligt 2 kap. ärvdabalken kan ära den utländska ägaren. Definitionen av familjemedlemmar täcker således vid sidan av efterkommande också föräldrar samt syskon jämte makar och barn.

Enligt momentets 3 punkt beaktas när den utländska ägarens röstandel räknas ut också aktier genom vilka han eller någon som hör till

hans närmaste krets med stöd av avtal eller någon annan åtgärd kan använda rösträtt i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn. Syftet med stadgandet är att förhindra kringgående av tillsynen genom olika avtals- m.fl. arrangemang. Med förvärv av aktier jämställs, oberoende av det sätt på vilket aktierna förvärvas, alla sådana avtal och åtgärder genom vilka den utländska ägaren eller någon som avses i momentets 1 eller 2 punkt de facto får rösträtt i ett bolag som är föremål för tillsyn. De åtgärder som avses i stadgandet kan vidtas t.ex. så att fullmakter samlas in av aktieägarna eller genom att överenskommelser görs om röstningsbeteendet eller om att någon annan aktieägare inte deltar i bolagsstämman eller använder sin rösträtt där.

I paragrafens 3 mom. stadgas om när en finsk sammanslutning blir utländsk ägare. Principen för det tillsynssystem som föreslås i lagen är att bestämmanderätten eller ett betydande inflytande i ett viktigt finskt företag inte oövertygat kan överföras till någon som skall betraktas som utländsk ägare. I enlighet med detta stadgas i 1 mom. att ansökan om bekräftelse skall göras om vissa förvärv och andra åtgärder genom vilka en utländsk ägare får inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn eller bestämmanderätt i någon annan i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning eller förvärvar en rörelse som är föremål för tillsyn. Stadgandet gäller däremot inte sådana situationer där en finsk sammanslutning som inte enligt 4 § anses som utländsk ägare har en sådan ställning som nämns i 1 mom. i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn eller i någon annan i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning, och den ifrågavarande finska sammanslutningen senare blir utländsk ägare.

Syftet med paragrafens 3 mom. är att förhindra kringgående av systemet för tillsyn. I stadgandet föreslås således att vad som stadgas om företagsköp också skall tillämpas på en finsk sammanslutning som blir utländsk ägare, om sammanslutningen har sådant inflytande som avses i 1 eller 2 mom. i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn eller bestämmanderätt i någon annan sammanslutning som tillverkar försvarsmateriel. En sammanslutning som blivit utländsk ägare skall då hos handels- och industriministeriet ansöka om bekräftelse på att sammanslutningen fortsättningsvis får besitta ovan nämnda egendom eller bestämmanderätten i en sammanslutning som är föremål

för tillsyn. T.ex. kan alla aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn utan att bekräftelse förfarande behövs säljas till ett finskt aktiebolag, öppet bolag, kommanditbolag, andelslag eller en finsk förening som inte är utländsk ägare, dvs. där utlänningar eller andra som skall betraktas som utländska ägare inte har bestämmanderätt. Om en sådan finsk sammanslutning som äger alla aktierna i ett bolag som är föremål för tillsyn senare blir utländsk ägare, skall sammanslutningen hos handels- och industriministeriet ansöka om ovan nämnda bekräftelse.

Ett aktiebolag kan ändras så att det blir utländsk ägare t.ex. genom att aktieägarbasen till följd av köp efterhand ändras så, att röstmajoriteten i bolaget till sist innehas av utländska ägare. Ett öppet bolag blir utländsk ägare t.ex. när en bolagsman i bolaget överlåter sin bolagsandel på en utländsk ägare eller när en sådan ansluter sig till bolaget som ny bolagsman. Ett andelslag och en förening blir utländska ägare t.ex. när antalet utländska medlemmar blir så stort att de får röstmajoritet. På motsvarande sätt kan ändringen ske på grund av att ett så stort antal finska medlemmar utträder ur bolaget att de utländska ägarna får röstmajoritet.

När en fysisk person blir utländsk ägare behöver för detta enligt förslaget inte ansökas om bekräftelse hos myndigheterna, även om han har en sådan position som avses i 5 § i ett företag som är föremål för tillsyn.

6 §. *Undantag från skyldighet att ansöka om bekräftelse på företagsköp.* I paragrafen uppräknas de situationer där bekräftelse inte behövs, även om företagsköpet i sig uppfyller kriterierna enligt 5 §.

Med stöd av paragrafens 1 punkt behövs ingen bekräftelse, om en aktieägare i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn när aktiekapitalet ökas tecknar aktier i bolaget i proportion till sitt tidigare aktieinnehav. Med stöd av denna lag kan man således inte förhindra att en utländsk ägare utnyttjar de rättigheter han med stöd av de aktier han äger från förut har vid aktieteckning. Om inte de övriga aktieägarna låter bli att utnyttja sin företrädesrätt vid teckning, ändras inte ens ägoförhållandena vid emissionen på så sätt att skyldighet att ansöka om bekräftelse uppkommer. Eftersom undantaget gäller enbart teckning som baserar sig på aktier som den utländska ägaren äger sedan tidigare, uppkommer skyldighet att ansöka om

bekräftelse således endast om undantag görs från aktieägarnas företrädesrätt och den som utländsk ägare betraktade aktieägarens röstetal till följd av detta stiger till minst en tredjedel av det totala röstetalet i bolaget.

Enligt paragrafens 2 *punkt* skall tillsynen inte gälla egendom som en utländsk ägare får genom familje- eller arvsrättsligt fång. Såväl i begränsningslagen som i markförvärvslagen och förköpslagen, vilka begränsar förvärv av fast egendom, har de familje- och arvsrättsliga fången lämnats utanför begränsningarna. Grunden för de familje- och arvsrättsliga fången är en på lag baserad rätt att få egendom genom arv, testamente eller med stöd av giftorätt. Ett ingrepp i dessa rättigheter skulle samtidigt betyda ingrepp i de centrala grunderna för lagstiftningen på detta område. Skyldigheten att ansöka om bekräftelse skall däremot gälla överföring av aktier utan ersättning, dvs. som donation.

Enligt paragrafens 3 *punkt* behöver ansökan om bekräftelse inte göras, om en annan utländsk ägare redan före förvärvet har sådant inflytande som avses i 5 § i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn. Tillsynen enligt den föreslagna lagen baserar sig i första hand på bedömning av hur viktigt det företag som är föremål för tillsyn är. Därför är det tillräckligt att det viktiga nationella intresset bedöms när företaget för första gången kommer under utländskt inflytande. Inte heller förbudsstadgandena i begränsningslagen har gällt aktieköp i sådana bolag där myndigheterna har godkänt det utländska ägandet. För att bekräftelse inte skall behöva sökas i de fall som avses i 3 punkten, förutsätts det att en utländsk ägare som redan är aktieägare i aktiebolaget på sakligt sätt har ansökt om bekräftelse på sitt förvärv, varvid förvärvet har prövats. Ansökan behöver med stöd av denna punkt inte heller göras om aktierna skaffas av någon som har förvärvat dem på laglig väg innan denna lag trätt i kraft.

I den föreslagna lagens 11 § stadgas om den skyldighet att överlåta aktier som uppkommer för den utländska ägaren om förvärvet förbjuds. En annan utländskt ägare får då givetvis inte utan bekräftelseförfarande förvärva aktierna i fråga.

Paragrafens 4 *punkt* gäller förvärv av en sådan rörelse som redan innehåses av en utländsk ägare. Inte heller då behöver bekräftelse sökas, förutsatt att den tidigare ägaren på sin tid

ansökte om bekräftelse på sitt förvärv och förvärvet då inte förbjöds, eller att han på laglig väg har förvärvat rörelsen innan den föreslagna lagen trätt i kraft.

Enligt paragrafens 2 *mom.* blir de i 3 § 3 *mom.* nämnda företagen som tillverkar försvarsmateriel i vissa avseenden föremål för en strängare övervakning än andra företag. Enligt stadgandet skall, av de grunder för undantag som nämns i 1 *mom.*, förvärv som hänför sig till aktieteckning samt familje- och arvsrättsliga fång också gälla företag som tillverkar försvarsmateriel. Är det däremot fråga om ett egentligt företagsköp, genom vilket en utländsk ägare förvärvar en sådan position inom företaget som avses i 5 §, skall bekräftelse enligt förslaget sökas också i det fallet att företaget redan innehåses av någon som skall betraktas som utländsk ägare. När det gäller företag som tillverkar försvarsmateriel skall myndigheterna alltid när en utländsk ägare till följd av ett företagsköp blir ägare till ett sådant företag också kunna pröva ägarens lämplighet.

7 §. *Ansökan om bekräftelse.* Det föreslås i paragrafen att ansökan skall göras inom en tid av en månad från och med tidpunkten för företagsköpet enligt 5 §. T.ex. vid aktieköp eller köp av rörelse börjar den utsatta tiden när äganderätten med stöd av avtal har överförts på den utländska ägaren. Om företagsköpet genomförs i form av någon bolagsrättslig åtgärd, t.ex. aktieemission eller fusion, räknas den utsatta tiden fr.o.m. den tidpunkt när åtgärden har blivit slutlig genom registrering. I de fall som avses i lagens 5 § 3 *mom.* börjar den utsatta tiden när sammanslutningen finner sig ha blivit utländsk ägare. Ansökan om bekräftelse kan också göras på förhand. Härvid är behandlingen slutlig under förutsättning att förvärvet när det görs motsvarar ansökan. Härvidlag är det faktiska innehållet och den faktiska innebörden av de åtgärder som hänför sig till förvärvet samt deras överensstämmelse med den på förhand gjorda ansökan avgörande.

Ansökan skall innehålla tillräckliga uppgifter om föremålet för tillsynen, den utländska ägaren och företagsköpet. På basis av uppgifterna skall på ett tillförlitligt sätt kunna uppskattas vilken betydelse det har med tanke på aspekten viktigt nationellt intresse att föremålet för tillsynen överförs på den utländska ägaren. Vid behov kan handels- och industriministeriet kräva tilläggsutredning till ansökan i enlighet

med 17 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

8 §. *Handläggning.* Enligt paragrafens 1 mom. skall handels- och industriministeriet behandla ansökningarna. Ministeriet skall utreda om det företagsköp som är föremål för ansökan är av den arten att det kunde äventyra ett viktigt nationellt intresse enligt 2 §. Om ministeriet finner att ett viktigt nationellt intresse kunde äventyras, skall ärendet överföras till statsrådet för prövning.

9 §. *Förvägran av bekräftelse.* I paragrafen stadgas om statsrådets rätt att förvägra ett företagsköp bekräftelse. Bekräftelse på ett företagsköp kan förvägras om ett viktigt nationellt intresse enligt 2 § äventyras till följd av åtgärden.

När ett ärende överförs till statsrådet upptas det samtidigt för närmare behandling. Överföringen behöver inte innebära att bekräftelse förvägras, utan genom den kan säkerställas att ett företagsköp och dess verkningar utreds närmare.

10 §. *Försummande av skyldigheten att ansöka om bekräftelse.* I paragrafen stadgas om följderna av försummande av skyldigheten att ansöka om bekräftelse. Med försummelse jämställs lämnande av en så bristfällig ansökan att ärendet inte kan behandlas med stöd av den. I förslaget har inte tagits in några direkta rättsverkningar till följd av försummelse, utan det föreslås att handels- och industriministeriet skall bestämma en tid inom vilken den utländska ägaren skall lämna in ansökan för att den skall kunna upptas till behandling i normal ordning. Om den utländska ägaren fortfarande underlåter att lämna in ansökan, skall ministeriet förvägra bekräftelse på köpet utan att överföra ärendet till statsrådet. Ett beslut om förvägran av ministeriet förutsätter ingen grund enligt 2 § och är inte förenat med någon möjlighet till prövning, utan förbudet skall utfärdas om ansökan inte görs inom den förlängda tidsfristen. Ministeriet skall i sitt beslut om förvägran också utfärda bestämmelser enligt 11 §, vilka hänför sig till påföljderna.

11 §. *Påföljderna av att bekräftelse förvägras.* I paragrafen stadgas om påföljderna av att en utländsk ägare inte tillåts få inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn eller bestämmanderätt i någon annan sammanslutning som avses i 3 § 3 mom eller förvärva en rörelse.

I paragrafens 1 mom. stadgas om påföljderna

av förbud mot förvärv av aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn. Om bekräftelse förvägras på ett företagsköp, uppkommer skyldighet för den utländska ägaren att överlåta så många av aktierna i det bolag som är föremål för tillsyn att hans andel av det totala röstetalet i bolaget sjunker till under en tredjedel. Den utländska ägaren får själv välja de aktier han överlåter. Om röstetalet sjunker till under en tredjedel redan genom att ett sådant avtal eller en sådan annan åtgärd som gäller användning av rösträtten och som avses i 5 § 2 mom. 3 punkten hävs, uppkommer inte ens någon egentlig skyldighet att överlåta aktier.

Statsrådet eller, i de fall som nämns i 10 §, handels- och industriministeriet skall i beslutet om förvägran av bekräftelse utsätta en tidsfrist inom vilken den utländska ägaren skall avstå från aktierna. När tidsfristen uppställs skall man försöka beakta antalet aktier som den utländska ägaren har och det pris han har betalt samt läget på marknaden så, att den utländska ägaren inte i onödan orsakas ekonomisk förlust.

Skyldigheten att överlåta aktierna kompletteras i stadgandet med att den utländska ägaren förhindras att använda sin rösträtt vid bolagsstämman till den del han måste avstå från aktierna. Den begränsning av den utländska ägarens beslutanderätt som förbudet medför sätts med andra ord genast i kraft. Enligt stadgandet kan den utländska ägaren, efter att förbudet har meddelats, vid bolagsstämman rösta endast med ett antal aktier som medför ett röstetal som är mindre än en tredjedel av röstetalet för bolagets alla aktier. Förbudet inverkar inte direkt på några andra rättigheter än rösträtten. Den utländska ägaren får således fortfarande den dividend som utbetalas på hans aktier, och han har t.ex. rätt att teckna aktier vid en emission. Å andra sidan kan skyldigheten för den utländska ägaren att inom en viss tid överlåta så många aktier att hans andel av det totala röstetalet i bolaget sjunker till under en tredjedel gälla aktier som under denna tid anskaffats vid emission eller på något annat sätt.

Paragrafens 1 mom. gäller förutom förbud mot förvärv av inflytande genom normalt aktieköp också sådana fall där en finsk sammanslutning som har sådant inflytande som definieras i 5 § 1 mom. i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn blir utländsk ägare. Om det inte tillåts att den sammanslutning som blir

utländsk ägare har inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn, måste sammanslutningen avstå från en sådan andel aktier i bolaget som avses i denna paragraf.

Om den utländska ägaren inte överlåter aktierna enligt 1 mom., kan vite med stöd av 7 § länsstyrelselagen (1233/87) föreläggas för att förstärka förpliktelsen.

I paragrafens 2 mom. stadgas om de påföljder som kommer i fråga när bekräftelse förvägras på ett företagsköp som gäller överföring av bestämmanderätt i någon annan i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning än ett aktiebolag till en utländsk ägare samt när bekräftelse på förvärv av en rörelse som är föremål för tillsyn förvägras. I praktiken är det i allmänhet inte möjligt att förelägga en sådan skyldighet angående vidareöverlåtelse som motsvarar den i 1 mom. när det gäller förvärv av rörelse och t.ex. förvärv av en bolagsandel i ett personbolag. För vidareöverlåtelse av en bolagsandel i ett personbolag krävs enligt lagen de övriga bolagsmännens samtycke. Därför föreslås det att följden av ett förbud skall vara att ett avtal om förvärv av bestämmanderätt eller förvärv av en rörelse hävs vid den tidpunkt som bestäms i beslutet. Trots att en sådan påföljd för sin del drabbar också försäljarparten vid ett företagsköp kan den anses skälig, eftersom avtalsparterna är medvetna om att bekräftelse på köpet kan förvägras. Om anmälan om att bestämmanderätt i en i 3 § 3 mom. nämnd annan sammanslutning än ett aktiebolag har överförts beror på att en sammanslutning som äger denna sammanslutning har blivit utländsk ägare, drabbar hävningen det avtal eller den andra åtgärd som varit orsaken till att ägar-sammanslutningen blivit utländsk ägare.

I paragrafens 3 mom. stadgas om sådana fall där den som förvägrats bekräftelse upphör att vara utländsk ägare. Situationen kan t.ex. vara den att de utomlands bosatta utländska ägarna till ett finskt aktiebolag som skall anses som utländsk ägare avstår från en så stor del av sina aktier att de inte längre innehar mer än hälften av det röstetal som aktierna medför. I detta fall finns det ingen orsak att kräva att aktiebolaget avstår från aktierna i det aktiebolag som är föremål för tillsyn eller från rörelsen. Syftet med de tidsfrister som nämns i 1 och 2 punkten är delvis att ge den utländska ägaren tillfälle att självant ändra ägandet så, att påföljderna bortfaller.

3 kap.

Internationellt avtals inverkan på tillsynen

12 §. *Upphörande och återupptagning av tillsynen.* Behovet av tillsyn över utländskt ägande måste kunna bedömas på basis av de erfarenheter man erhåller. Tillsynen och den möjlighet att förvägra bekräftelse på ett företagsköp den innehåller är motiverade också med tanke på den övergångsperiod som hänför sig till genomförandet av de förpliktelser som gäller detta i EES-avtalet. EES-avtalet gör det möjligt för Finland att bibehålla begränsningarna av utländskt ägande till den 1 januari 1996.

Med tanke på investeringar från EES strider tillsynen över företagsköp mot EES-avtalet, eftersom genom den skapas både en särskild skyldighet att ansöka om bekräftelse som grundar sig på nationalitet och en möjlighet att förvägra bekräftelse på företagsköp. I denna form är tillsynen möjlig högst under den övergångsperiod som EES-avtalet tillåter. Därför föreslås det att i lagen tas in en fullmaktsklausul, som finns i paragrafens 1 mom. Enligt denna avbryts tillsynen genom förordning på det sätt som EES-avtalet förutsätter. Genom detta stadgande förbereder man sig för EES-avtalets ikraftträdande och genom det möjliggörs en flexibel anpassning av lagen till förpliktelserna enligt avtalet.

Tillsynen kan enligt förslaget inställas också i relation till andra länder än de som är parter i EES-avtalet. Detta är möjligt om inte ett viktigt nationellt intresse enligt 2 § kräver att tillsynen bibehålls. En sådan mera omfattande inställelse av tillsynen som avses här kan antingen ske i samband med inställelsen till följd av EES-avtalet eller särskilt vid en senare tidpunkt. Tillsynen kan då antingen inställas helt och hållet eller också kan genom förordning stadgas att tillsynen fortfarande skall gälla vissa länders företagsköp.

Med stöd av EES-avtalet kan de begränsningar som gäller tillverkning av krigsmateriel bibehållas också efter övergångsperioden. Inställelsen av tillsynen skall enligt 2 mom. inte gälla företagsköp som avser en i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning eller rörelse som tillverkar försvarsmateriel.

Med stöd av EES-avtalet kan den tillsyn över företagsköp som avses i den föreslagna lagen återupptas i de situationer som nämns i avtalets skyddsklausuler. Det föreslås att i paragrafens 1 mom. tas in en fullmaktsklausul,

genom vilken tillsynen i nödvändig omfattning på nytt kunde sättas i kraft genom förordning i sådana fall, då ett viktigt nationellt intresse kräver detta. Det att tillsynen kan återupptas i nödvändig omfattning innebär att tillsyn kan införas t.ex. inom vissa områden, och den gäller då företag i en viss bransch. Likaså kan tillsynen återupptas i fråga om företagsköp som görs av vissa länder, som bestäms genom förordning. En förutsättning är då givetvis att detta inte strider mot vårt lands internationella förpliktelser.

Om återupptagningen av tillsynen gäller företagsköp som görs av länder som är parter i EES-avtalet, skall i förordning och när en sådan utfärdas beaktas de begränsningar och förfaringsregler som föranleds av avtalets 112 artikel. Av nämnda artikel följer bl.a. att återupptagning av tillsynen kan komma i fråga endast i den omfattning och för den tid som är nödvändigt för att rätta till situationen. Likaså bör det anmälnings- och förhandlingsförfarande som avtalet förutsätter tryggas.

4 kap.

Särskilda stadganden

13 §. Ändringssökande. Enligt paragrafen får ändring inte sökas genom besvär i ett beslut om överföring av ett ärende till statsrådet för behandling, som handels- och industriministeriet har fattat med stöd av 8 §, till den del genom beslutet har avgjorts om ett företagsköp kan äventyra ett viktigt nationellt intresse. Överföringen av en ansökan om bekräftelse på företagsköp till statsrådet för behandling är en förberedande åtgärd. Genom den har ännu inte på ett sätt som är bindande för den utländska ägaren avgjorts om företagsköpet skall tillåtas eller inte. För att avgörandet av ett ärende som gäller ett företagsköp inte skall fördröjas, föreslås det att ändamålsenligheten i fråga om överföringsbeslutet inte skall kunna föras till högsta förvaltningsdomstolen för prövning genom besvär. Till övriga delar kan besvär anföras också över ett beslut av ministeriet som gäller överföring, liksom också över om ett företag som är föremål för köp är ett sådant föremål för tillsyn som avses i den föreslagna lagen, om det är fråga om en utländsk ägare och om den utländska ägaren har förvärvat sådan bestämmanderätt eller sådant inflytande som avses i förslaget. Också i fråga om ett

beslut om förvägran av bekräftelse på ett företagsköp som ministeriet har fattat med stöd av 10 § skall besvär kunna anföras. Ändring kan också sökas genom besvär i statsrådets beslut till den del genom beslutet har avgjorts om företagsköpet äventyrar ett viktigt nationellt intresse. På sökandet av ändring tillämpas vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

14 §. Tystnadsplikt. Paragrafen innehåller ett stadgande om hemlighållande av affärs- och yrkeshemligheter. Behandlingen av de ansökningar som avses i lagförslaget är av sådan natur att man kan bli skyldig att tillstålla myndigheterna också uppgifter som kan betraktas som affärs- och yrkeshemligheter. Därför är det skäl att stadga om hemlighållandet av uppgifter.

15 §. Företagsköpsförseelse. Enligt paragrafen kan en utländsk ägare eller den som är skyldig att göra ansökan för en utländsk ägares räkning dömas till bötesstraff, om han försummar att göra ansökan. Straffpåföljden drabbar alltid en fysisk person, och det är således de vilkas skyldighet det med stöd av stadgandena om bolagsrätt är att se till att en sammanslutning eller ett bolag följer lagen som får ansvara för dess försummelse.

En förutsättning för att en person skall kunna dömas till straff är att försummelsen är avsiktlig eller beror på grov oaktsamhet. Straff kan också utdömas om den utländska ägaren ger myndigheterna vilseledande upplysningar eller hemlighåller upplysningar som är viktiga med tanke på behandlingen av en ansökan.

16 §. Närmare stadganden. Närmare stadganden om verkställigheten av den föreslagna lagen får vid behov utfärdas genom förordning.

17 §. Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993. Lagens 12 § som ansluter sig till EES-avtalet avses dock träda i kraft vid en tidpunkt som anges genom förordning.

I 2 mom. 1 punkt föreslås det att den gällande lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier jämte ändringar upphävs. Den föreslagna lagen ersätter tillsammans med den lag som gäller tillsyn över fastighetsförvärv den nämnda begränsningslagen.

I 2 mom. 2 punkt föreslås lagen om bulvanförhållande i fråga om aktier (224/39) bli upphävd. Denna s.k. bulvanlag har varit nödvändig för att förhindra att stadgandena i

begränsningslagen kringgås. När begränsningslagen upphävs är det inte heller skäl att bulvanlagen hålls i kraft.

I 2 mom. 3 punkt föreslås det att lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag jämte ändringar upphävs. På grund av stiftandet av den föreslagna lagen och upphävandet av den gällande begränsningslagen är det inte längre nödvändigt att lagen förblir i kraft. Enligt den får inte en utlänning, en utländsk sammanslutning samt en sådan finsk sammanslutning som nämns i 2 § begränsningslagen utan tillstånd av handels- och industriministeriet ingå avtal om bildande av handelsbolag eller kommanditbolag eller om inträde i sådant. Tillstånd krävs också för ändring av bolagsavtalet, om ändringen gäller bolagsmännen, deras andel eller insats i bolaget, deras andel i bolagets vinst eller bolagets förvaltning eller arten av bolagets verksamhet. I den föreslagna lagen frångås helt tillsynen över bildandet av sammanslutningar, varför öppna bolag och kommanditbolag i regel inte omfattas av tillsynen. Om en utländsk ägare förvärvar ett öppet bolags eller kommanditbolags rörelse, skall han dock ansöka om bekräftelse på detta enligt den föreslagna lagen, om rörelsen på basis av sin storlek skall betraktas som föremål för tillsyn.

I 3 mom. föreslås för tydlighetens skull stadgat att lagen inte skall tillämpas på rättshandlingar som företagits innan den trätt i kraft. Lagen skall gälla sådana avtal och rättshandlingar som uppfyller kriterierna enligt 5 § och som gjorts efter att den trätt i kraft. På rättshandlingar som företagits före lagens ikraftträdande skall begränsningslagen och lagen om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag, som föreslås bli upphävda, tillämpas. Till den del i begränsningslagen förutsätts tillstånd av myndigheterna för ett företagsköp, skall tillstånd, med undantag av fastighetsförvärv, ha sökts på förhand, vid äventyr att rättshandlingen annars är ogiltig.

I 4 mom. finns stadganden om hur upphävandet av begränsningslagen påverkar bolagsordningen i existerande bolag och stadgarna för andelslag och ekonomiska föreningar. På upphävandet av begränsningslagen följer ett behov att också slopa den möjlighet att genom bestämmelser i bolagsordningen begränsa över-

låtelsen av aktier till utlåningar som finns i lagen om aktiebolag. När begränsningslagen upphävs och den ovan nämnda ändringen görs i lagen om aktiebolag, finns det inte längre någon grund för att de nuvarande begränsningarna som gäller utlåningar bibehålls i aktiebolagen. I 4 mom. stadgas för tydlighetens skull att de bestämmelser i aktiebolagens bolagsordning samt de anteckningar om förbud i ett bolags aktiebok, aktiebrev, interimisbevis och talonger som baserar sig på begränsningslagen blir ogiltiga när lagen träder i kraft. När anteckningarna om förbud i aktiebrev blir ogiltiga, försvinner den nuvarande indelningen av aktierna i s.k. fria och bundna aktier då lagen träder i kraft.

Likaså blir de bestämmelser i andelslagens och de ekonomiska föreningarnas stadgar som baserar sig på begränsningslagen och som begränsar utlåningars, utländska sammanslutningars och i 2 § begränsningslagen nämnda finska sammanslutningars möjligheter att vara medlem i ett andelslag eller en ekonomisk förening, med stöd av 4 mom. ogiltiga.

Utlänningsklausulerna blir ogiltiga utan att aktiebolagen, andelslagen och de ekonomiska föreningarna behöver ändra sin bolagsordning eller sina stadgar. Inga nya aktiebrev behöver heller emitteras.

1.2. Lag om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §. *Lagens syfte.* Utgångspunkten för lagförslaget är att det inte är skäl att allmänt begränsa rätten för utlänningar, utländska sammanslutningar eller finska sammanslutningar i utländsk ägo att äga fastigheter. Lagstiftningen skall garantera rätten för personer som arbetar och är bosatta i Finland att förvärva fastigheter både för stadigvarande boende och för fritidsboende eller annat rekreatjonsbruk, utan några begränsningar baserade på nationalitet. Detsamma gäller rätten för företag i utländsk ägo att förvärva affärs- och industrifastigheter.

Beaktandet av samhällets allmänna intresse

medför vissa krav beträffande användningen av fastigheterna. Ägarens nationalitet har däremot endast sekundär betydelse. Den finska lagstiftningen och myndighetstillsynen gäller en fastighetsägare oberoende av hans nationalitet. Därför är det inte motiverat att de nuvarande begränsningarna av utlänningars fastighetsägande bibehålls. Det skulle också strida mot förpliktelseerna enligt EES-avtalet. Trots att begränsningarna i övrigt föreslås bli upphävda, fastställs i lagförslaget de fastigheter för vilkas förvärv fortfarande skall krävas tillstånd.

I lagförslaget begränsas överföringen av fastigheter som är belägna i gränzonen eller inom ett skyddsområde i utomlands bosatta personers besittning eller ägo genom att förvärvet av dessa fastigheter görs beroende av tillstånd. Gränzonen är med tanke på gränsövervakningen och skyddsområdena med tanke på tryggheten av Finlands territoriella integritet viktiga områden, där rätten att vistas och röra sig har begränsats. Därför skall prövningen vad gäller beviljandet av tillstånd att förvärva fastigheter som är belägna inom dessa områden vara restriktiv.

Med tanke på regleringen av byggandet kan indelningen i tätorter och glesbygder anses vara av väsentlig betydelse. För tätorternas del baserar sig regleringen av markanvändningen regelmässigt på detaljerad planläggning. Planläggningssystemet för tätorter gör det möjligt att styra byggandet på ett från miljösynpunkt ändamålsenligt sätt.

Enligt byggnadslagen har markägare i Finland rätt att bygga inom områden med glesbebyggelse. I glesbygder, strandområden inberäknade, har enligt byggnadslovspraxis tillåtit en relativt tät bebyggelse. När utomlands bosatta personer får tillstånd att äga mark i strandområden kan detta på grund av en ökad efterfrågan leda till att priset på fritidsbostäder stiger och att obebyggda strandområden bebyggs snabbare än tidigare. Trots att de allmänna problem som hänför sig till användningen av strandområdena inte kan lösas genom begränsningar av ägandet, kan eventuellt efterfrågan och prisbildningen samt det antal fritidsbostäder som byggs påverkas genom begränsningarna. Därför krävs enligt lagförslaget av utomlands bosatta tillstånd till förvärv av fastigheter som är avsedda för fritidsboende eller för rekreation. Det är också med stöd av EES-avtalet möjligt att bibehålla vissa särskilda

begränsningar beträffande förvärv av fritidsbostäder.

Hur stor den utländska efterfrågan som till följd av reformen kommer att rikta sig mot finska fastigheter kommer att vara kan inte på förhand uppskattas på ett tillförlitligt sätt. Därför har det ansetts nödvändigt att tillsyn utövas över de fastigheter som övergår i utomlands bosattas ägo. Det föreslås att denna tillsyn skall skötas av miljöministeriet.

Om ökningen av utomlands bosatta personers fastighetsägande antar sådana proportioner att detta medför ett allvarligt hot mot samhället, föreslås det att till tillsynen fogas en fullmaktsklausul enligt vilken alla fastighetsförvärv som görs av utomlands bosatta personer genom förordning kan göras beroende av tillstånd.

Utomlands bosatta personers fastighetsförvärv indelas enligt lagförslaget i tre grupper, vilkas reglering skiljer sig från varandra på följande sätt

— i fråga om gränzonen och skyddsområdena kan tillstånd beviljas endast om det finns synnerligen vägande skäl för detta.

— förvärv av fastigheter som är avsedda för fritidsboende och rekreation skall kunna beviljas, utom då det finns en i lag stadgad grund för att förvägra tillstånd.

— för andra fastighetsförvärv som görs av utomlands bosatta och sammanslutningar där sådana har bestämmanderätt behövs inte tillstånd, men i förslaget har ändå tagits in en fullmaktsklausul (12 §) enligt vilken alla fastighetsförvärv genom förordning kan göras beroende av tillstånd.

2 §. *Utomlands bosatta.* I förslaget har de tidigare begränsningar som baserade sig på nationalitet slopats. Efter reformen är köparens hemvist och inte hans nationalitet avgörande. EES-avtalet tillåter inte bestämmelser som baserar sig på nationalitet i den nationella lagstiftningen.

Om den som är skyldig att ansöka om tillstånd används benämningen "utomlands bosatt". Utomlands bosatta är personer som inte har hemvist i Finland samt utländska sammanslutningar och stiftelser. Som utomlands bosatt betraktas också en finsk sammanslutning i vilken utomlands bosatta personer utövar bestämmanderätt.

I paragrafens 1 punkt definieras vad som avses med en utomlands bosatt fysisk person. En fysisk person anses vara bosatt utomlands

om han inte har hemvist i Finland. En fysisk person har hemvist i Finland om han är införd i det hemortsregister som avses i lagen om befolkningsböcker (141/69). Enligt 2 § nämnda lag förs befolkningsböcker över finska medborgare och, med vissa undantag, över alla i Finland stadigvarande bosatta utlänningar. Enligt 20 § förordningen om befolkningsböcker (198/70) är en utlänning vars vistelse i Finland utan avbrott har varat eller är avsedd att vara längre tid än ett år, skyldig att utan dröjsmål anmäla sig hos registerbyrån på sin boningsort för att bli införd i befolkningsregistret och hemortsregistret.

Som utomlands bosatt person betraktas dock inte en person som tidigare utan avbrott har haft hemort i Finland i minst fem års tid. T.ex. finländare som arbetar utomlands och tidigare finska medborgare uppfyller i de flesta fallen denna förutsättning. Inte heller en utlänning som tidigare har varit bosatt i Finland i minst fem år i ett sträck betraktas som en utomlands bosatt person. Å andra sidan betraktas en finsk medborgare som en utomlands bosatt person om han inte har hemort i Finland och inte har bott här utan avbrott i fem år.

Enligt paragrafens 2 punkt jämföras alla utländska sammanslutningar och stiftelser med utomlands bosatta personer. En utländsk sammanslutning kan vara ett privaträttsligt samfund, t.ex. en sammanslutning eller en förening, eller ett offentligrättsligt samfund, t.ex. en utländsk kommun.

Ett finskt aktiebolag, öppet bolag, kommanditbolag, andelslag eller någon annan finsk sammanslutning där utomlands bosatta personer utövar bestämmanderätt jämföras enligt paragrafens 3—5 punkt med en utomlands bosatt person.

Enligt paragrafens 3 punkt betraktas ett finskt aktiebolag som en utomlands bosatt, om över hälften av dess aktier eller det röstetal som aktierna medför på basis av ägande eller ett avtal innehåller av utomlands bosatta personer. Ett bostadsaktiebolag betraktas som utomlands bosatt på samma grunder som andra aktiebolag. I fråga om aktiebolag är den avgörande faktorn de utomlands bosattas faktiska andel av bolagets aktier eller det röstetal de medför. Också olika avtal angående bestämmanderätten i bolaget, vilka gäller användandet av rösträtten eller att någon låter bli att rösta, skall beaktas. För undvikande av att kravet på tillstånd kringgås t.ex. genom att skillnader i

rösträtten mellan olika aktier utnyttjas är det nödvändigt att ägandet och rösträtten är parallella kriterier.

Enligt paragrafens 4 punkt betraktas ett finskt öppet bolag och kommanditbolag som en utomlands bosatt, om en utomlands bosatt är bolagsman i det öppna bolaget eller ansvarig bolagsman i kommanditbolaget. En bolagsman i ett öppet bolag och en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag har rätt att självständigt representera bolaget. En tyst bolagsman har inte beslutanderätt i ett kommanditbolag och inte rätt att agera i bolagets ställe, varför ett kommanditbolag inte betraktas som en utomlands bosatt enbart på den grunden att en utomlands bosatt är tyst bolagsman i bolaget.

Enligt paragrafens 5 punkt jämföras ett finskt andelslag och en annan sammanslutning med en utomlands bosatt, om över hälften av dess medlemmars rösträtt innehåller av utomlands bosatta. Tillsynen har utsträckts till att omfatta också fastighetsförvärv som görs av ideella föreningar, eftersom det att en förenings ändamål är ideellt inte utgör något hinder för fastighetsförvärv.

En finsk stiftelse skiljer sig från en sammanslutning på det sättet att stiftelsen har varken ägare, delägare eller medlemmar. Tillstånd att grunda en stiftelse skall sökas hos justitieministeriet. Tillstånd att grunda en stiftelse får inte ges, om stiftelsens ändamål enligt dess stadgar är att bedriva affärsverksamhet eller om dess huvudsakliga syfte uppenbart är att ge stiftaren eller stiftelsens funktionärer direkt ekonomisk fördel. Dessutom får en stiftelse inte bedriva annan affärsverksamhet än sådan som nämns i dess stadgar och som omedelbart främjar förverkligandet av stiftelsens ändamål. En stiftelse kan inte grundas eller fungera så att dess faktiska ändamål är fastighetsförvärv. Därför behöver en finsk stiftelse inte jämföras med en utomlands bosatt.

Om ägoförhållandena eller bestämmanderätten i en finsk sammanslutning enligt 10 § förändras så, att sammanslutningen jämföras med en utomlands bosatt, måste den ansöka om tillstånd för att fortfarande få äga eller besitta en fastighet för vars förvärv enligt detta lagförslag krävs tillstånd. Skyldigheten att ansöka om tillstånd kan således inte kringgås genom att man ändrar på ägandet eller utövandet av bestämmanderätten först efter ett fastighetsförvärv.

2 kap.

Tillståndspliktiga fastighetsförvärv

3 §. *Fastighetsförvärv*. I paragrafen definieras begreppet "fastighetsförvärv", som används i lagförslaget. Begreppet fastighetsförvärv skall omfatta förvärv av såväl äganderätten som besittningsrätten till en fastighet. Med fastighet avses i detta sammanhang både en fastighet i dess helhet och en viss andel och ett outbrutet område av fastigheten. En viss andel av en fastighet anges som ett visst bråketal av hela fastigheten. Ett outbrutet område är ett till gränserna fastställt område av fastigheten.

I allmänhet saknar det fång som äganderätten eller besittningsrätten grundar sig på betydelse. Med undantag av de rättshandlingar som nämns i 6 § skall lagen gälla alla rättshandlingar genom vilka en fastighet förvärvas. Äganderätten förvärvas i allmänhet genom köp, byte eller gåva. Den kan också fås genom olika samfundsrättsliga åtgärder, t.ex. genom fusion eller som utskiftning till ägaren i samband med upplösningen av en sammanslutning. Besittningsrätten till en fastighet kan grunda sig på ett jord- eller tomtleigoavtal eller på ett hyresavtal.

Stadgandet skall inte gälla sådana företagsköp där den sammanslutning som äger fastigheten förändras så att den betraktas som en utomlands bosatt person. Dyliga situationer regleras i lagförslagets 10 §, enligt vilken en ändring i ägoförhållandena eller bestämmanderätten i ägarsammanslutningen förpliktar sammanslutningen att ansöka om tillstånd att äga fastigheten. Stadgandet skall inte heller gälla sådana förändringar i sammanslutningens form där fastighetsägaren förblir densamma trots den ändrade formen. Det är då fråga om t.ex. ombildande av ett kommanditbolag eller ett andelslag till ett aktiebolag.

4 §. *Gränszonen och skyddsområdena*. I paragrafens 1 mom. definieras gränszonen och skyddsområdena. En utomlands bosatt får endast med länsstyrelsens tillstånd förvärva en fastighet som helt eller delvis befinner sig inom den gränazon som nämns i lagen om gränazon (403/47) eller inom ett område som med stöd av förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnade av dess territoriella integritet (1069/89) utsetts till skyddsområde.

Gränszonen är viktig för gränsövervakningen och skyddsområdena för rikets säkerhet. Inom dessa områden har rätten att vistas och

röra sig begränsats särskilt, och inom gränszonen gäller också vissa begränsningar beträffande byggandet. De begränsningar som gäller gränszonen tillämpas endast i gränszonen vid gränsen mellan Finland och Ryska Federationen.

Enligt 1 § lagen om gränazon är gränszonen invid landgräns tre kilometer och invid havsgräns fyra kilometer bred, om inrikesministeriet inte fastställer en smalare zon. Enligt 5 § lagen om gränazon är färdsel och vistelse inom gränszonen utan tillstånd av polismyndighet förbjudna för en person som har fyllt 15 år. Med stöd av 5 § förordningen om gränazon (404/47) beviljas en finsk medborgare tillstånd till färdsel och vistelse av chefen för vederbörande polisdistrikt och en utlänning av skyddspolisens. Tillståndet meddelas för en bestämd tid. Den som är stadigvarande bosatt inom gränszonen kan dock meddelas tillstånd tills vidare. Enligt 4 a § lagen om gränazon krävs inrikesministeriets tillstånd för uppförande av byggnader närmare än femhundra meter från gränsen.

Enligt 4 § förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnade av dess territoriella integritet kan statsrådet, för att den territoriella integriteten skall kunna övervakas effektivare, förordna att områden som är viktiga med hänsyn till rikets säkerhet skall vara särskilda skyddsområden samt utfärda föreskrifter om utlänningars samt utländska fartygs och luftfartygs rätt att färdas och uppehålla sig inom dem. Statsrådet fattade år 1990 ett beslut genom vilket vissa vattenområden och öar utsågs till skyddsområden. En utlänning eller ett utländskt fartyg får inte beträda ett skyddsområde eller vistas där utan vederbörligt tillstånd.

Begreppet "utomlands bosatt", som är utgångspunkten för lagförslaget, gäller inte utlänningar som har hemvist i Finland. De föreslagna begränsningarna skiljer sig i detta avseende från de begränsningar som gäller gränszonen och skyddsområdena. De begränsningar av färdsel och vistelse som gäller gränszonen och skyddsområdena minskar redan i sig i Finland bosatta utlänningars benägenhet att förvärva fastigheter i dessa områden.

I paragrafens 2 mom. stadgas om beviljande av tillstånd till förvärv av en fastighet inom gränszonen eller ett skyddsområde. Tillståndsprövningen skall vara restriktiv. Tillstånd får beviljas endast om synnerligen vägande skäl

anförs för förvärv av ägande- eller besittningsrätten till en fastighet. Sådana skäl kan vara t.ex. att den som förvärvar fastigheten eller en nära släkting till honom tidigare har ägt mark inom området i fråga.

När det bedöms om det är fråga om synnerligen vägande skäl skall länsstyrelsen också begära utlåtande av det berörda ministeriet, om den som förvärvar fastigheten anför sådana skäl att tillstånd kan beviljas på basis av dem. Inrikesministeriet skall avge utlåtande om fastigheter som är belägna inom gränzonen och försvarsministeriet om fastigheter inom skyddsområdena.

5 §. *Fritidsbostäder och rekreationsområden.* I paragrafens 1 mom. stadgas om förvärv av fastighet som skall användas för fritidsboende och rekreation. En utomlands bosatt person skall ha länsstyrelsens tillstånd för att få förvärva en sådan fastighet.

Med stöd av EES-avtalet har Finland möjlighet att upprätthålla restriktioner i fråga om förvärv av fritidsbostäder. I avtalet har begreppet fritidsbostad inte definierats särskilt, utan den närmare definitionen ankommer på de enskilda medlemsstaterna och baserar sig därmed på nationell lagstiftning. I lagförslaget används om det nämnda begreppet uttrycket "fastighet som uppenbarligen är avsedd att användas för fritidsboende eller rekreation". I lagtexten är det i praktiken inte möjligt att definiera begreppets innehåll i detalj, vilket gör att bedömningen sist och slutligen görs från fall till fall. Avsikten är att länsstyrelsen som tillstånds- och tillsynsmyndighet i det första skedet då den följer med att skyldigheten att ansöka om tillstånd iakttas skall bedöma om den förvärvade fastigheten med beaktande av alla inverkanande faktorer uppenbarligen är avsedd att användas för fritidsboende eller rekreation.

För det första saknar det vid bedömningen betydelse om den förvärvade fastigheten redan har bebyggt eller inte. Det är inte heller av avgörande betydelse om det är en fysisk person eller en sammanslutning eller stiftelse som förvärvar fastigheten. Även om det är ett bolag som förvärvar fastigheten anses det vara fråga om en sådan fastighet som avses i paragrafen, om den likväl är avsedd att användas för fritidsbostäder eller för rekreationsbruk av ägarna eller personalen. Utanför begreppet enligt paragrafen blir således fastigheter som är avsedda att användas som någons stadigvaran-

de bostad eller i jord- och skogsbruk eller någon annan näringsverksamhet.

Å andra sidan är det direkta ändamål för vilket köparen har förvärvat fastigheten inte nödvändigtvis avgörande för om tillstånd krävs för förvärvet eller inte. När det avgörs om tillstånd skall krävas för ett förvärv, skall uppmärksamhet också fästas vid det slutliga ändamål för vilket fastigheten kommer att användas. Om fastigheten i sista hand är avsedd att ägas av privatpersoner eller användas som stadigvarande fritidsbostad, måste en utomlands bosatt ha tillstånd till förvärvet. En fastighet betraktas som avsedd för fritidsbostäder, om t.ex. en byggnadsfirma som skall betraktas som en utomlands bosatt har förvärvat ett obyggt markområde i syfte att på fastigheten uppföra eller låta uppföra fritidsbostäder som sedan säljs som fritidsbostäder för privatpersoner. Tillstånd skall då krävas av byggnadsfirman för förvärv av det obyggsda markområdet.

Det kan inte avgöras enbart på köparens anmälan om en fastighet har förvärvats för att användas för fritidsboende eller rekreation. På avgörandet inverkar förutom de omständigheter för vilka redogjorts ovan också markanvändningsplanerna för området i fråga. Om fastighetens område t.ex. i generalplanen har anvisats för byggande av fritidsbostäder, skall tillstånd krävas för förvärvet. Också fastighetens verkliga användningsmöjligheter inverkar på bedömningen. Om fastigheten t.ex. på grund av sitt läge i praktiken kan användas bara för fritidsboende, skall tillstånd krävas för förvärvet.

Av förslagets 10 § följer att den begränsning av fastighetsförvärv om vilken stadgas i denna paragraf inte kan kringgå genom att en fastighet överförs på en finsk sammanslutning, t.ex. ett aktiebolag, vars aktier sedan säljs till en utomlands bosatt. Det finska aktiebolaget betraktas i detta fall som en utomlands bosatt, och bolaget måste enligt 10 § hos länsstyrelsen ansöka om tillstånd att fortfarande få äga eller besitta fastigheten i fråga.

I paragrafen begränsas inte utomlands bosattas rätt att idka näring på en förvärvad fastighet. Om en utomlands bosatt på en fastighet som han förvärvat ämnar idka t.ex. hotell- och restaurangverksamhet eller uthyrning av fritidsbostäder som han äger så, att

verksamheten kan betraktas som idkande av näring, behövs inget tillstånd av myndigheterna för förvärvet.

För förvärv av ägande- eller besittningsrätten till en fastighet som är avsedd för rekreationsbruk krävs tillstånd. Det kan t.ex. vara fråga om ett område som huvudsakligen har förvärvats för ägarens fritidsbruk, t.ex. en golfplan eller ett jakt- eller annat rekreationsområde som förvärvats för eget bruk. Om ett förvärvat rekreationsområde däremot används uteslutande för idkande av näring, behöver den som förvärvar fastigheten inte ansöka om tillstånd.

Tillstånd till förvärv av besittningsrätten till en fastighet behövs, om besittningen varar längre än två år i ett sträck eller med avbrott om högst tre månader. När besittningstiden räknas ut beaktas också kortare avbrott, för att tillståndskravet inte skall kunna kringgås genom att avtalsperioden avbryts för en kort tid. Avbrottet skall vara längre än tre månader för att besittningen inte skall anses ha pågått utan avbrott. Beträffande fastigheter som är belägna inom gränzonen eller skyddsområdena skall för all överlåtelse av besittningsrätten däremot enligt 4 § krävas tillstånd, oberoende av hur länge överlåtelsen varar. På grund av den restriktiva tillståndsprövningen är det skäl att i dessa områden tillämpa en strängare kontroll.

I paragrafens 2 mom. stadgas om tillståndsprövning. I stadgandet konstateras de situationer som skall råda för att tillstånd skall förvägras. Också i det fall att tillstånd inte nödvändigtvis måste förvägras, skall myndigheten vid handläggningen av tillståndsansökan ha prövningsrätt i fråga om ifall det finns förutsättningar att bevilja tillstånd. Tillståndsprövningen skall således inte vara bunden enbart vid de grunder som nämns i stadgandet.

För det första skall tillstånd enligt stadgandet inte kunna beviljas om den prisstegring på fastigheterna som förorsakas av utomlands bosattas ökande fastighetsförvärv hotar att försvaga i Finland bosattas möjligheter att förvärva fastigheter i ifrågavarande område för fritidsboende eller rekreation. Denna grund för förvägran skall komma i fråga i en sådan situation där efterfrågan på fritidsbostäder från utlandet har förorsakat sådana prisstegringar på den ort där fastigheten är belägen att möjligheterna för de i Finland stadigvarande bosatta att förvärva fritidsfastigheter hotar försämmas.

För det andra skall tillstånd inte kunna beviljas om bebyggandet av en förvärvad fastighet försvårar realiserandet av planläggningen eller ett riksomfattande skyddsprogram eller medför olägenheter för annat viktigt allmänt intresse. För realiserandet av planläggningen kan det nämnda bruket av fastigheten medföra olägenheter, t.ex. om kommunen har för avsikt att på basis av sina utarbetade planer i planläggningen reservera vederbörande område för annat ändamål än fritidsboende eller rekreation. Tillstånd skall inte heller beviljas då ett område i ett riksomfattande skyddsprogram har anvisats som ett område som skall förbli obebyggt och bebyggandet av fastigheten för fritidsboende skulle försvåra realiserandet av skyddsprogrammet. Med riksomfattande skyddsprogram avses främst sådana skyddsprogram som har formen av statsrådets principbeslut, som strandskyddsprogrammet.

Grunderna för förvägran förtecknas inte uttömmande i stadgandet, utan olägenhet som bebyggandet av en fastighet medför för något annat viktigt allmänt intresse skall också utgöra hinder för beviljandet av tillstånd. Annat viktigt allmänt intresse är det fråga om t.ex. då det område som är föremål för förvärvet är av stor betydelse för allemansrätten eller annars med tanke på allmänt rekreationsbruk. Tillstånd skall t.ex. förvägras om en förvärvad strandfastighet har kunnat användas som s.k. naturhamn och dylik användning som en följd av förvärvet förhindras eller försvåras.

Tillståndsprövningen skall kunna vara av olika slag beroende på om föremål för förvärvet är en redan bebyggd fastighet eller ett obebyggt s.k. råmarksområde. Så som det har konstaterats ovan skall förvärv av ett dylikt råmarksområde enligt förslaget vara beroende av tillstånd, om fastigheten uppenbarligen kommer att byggas för fritidsbruk. På ett visst område kan det finnas behov att begränsa i synnerhet dylik obebyggd marks övergång i utomlands bosattas ägo för att de olägenheter som nämns i 2 mom. inte skall uppkomma. För övergången av redan byggda fritidsbostäder i samma område i utomlands bosattas besittning skall däremot inte nödvändigtvis finnas hinder av samma slag.

För att de principer som följs i tillståndsprövningen skall bli så enhetliga som möjligt i hela landet, skall miljöministeriet, som den myndighet som svarar för övervakningen av att

lagen efterlevs, kunna sörja för att länsstyrelserna känner till de viktigaste faktorer som påverkar prövningen.

6 §. *Undantag från kravet på tillstånd.* I paragrafen uppräknas de fall då en utomlands bosatt person inte behöver tillstånd för ett fastighetsförvärv.

Enligt paragrafens 1 punkt behövs tillstånd inte när en fastighet överförs som arv, genom testamente eller med stöd av giftorätt. Med tanke på lagförslagets syften är det inte nödvändigt att utsträcka tillståndskravet till att gälla familje- och arvsrättsliga fång.

Enligt paragrafens 2 punkt behövs tillstånd inte om fastigheten överförs på överlåtarens make eller på en person som kan ärva överlåtaren eller på maken till en sådan person. För köp mellan nära släktingar krävs inte tillstånd, eftersom vid sådan överlåtelse i allmänhet överförs egendom som i de flesta fallen annars skulle överföras som arv eller genom testamente.

Enligt paragrafens 3 punkt behövs tillstånd inte om makar tillsammans förvärvar en fastighet och den ena av dem inte behöver ha tillstånd enligt detta lagförslag. En person som betraktas som en utomlands bosatt person kan således utan tillstånd förvärva en fastighet i Finland tillsammans med sin make, om maken i enlighet med 2 § 1 mom. tidigare har haft hemort i Finland i minst fem år i ett sträck.

7 §. *Ansökan om tillstånd.* Enligt paragrafens 1 mom. är den som förvärvar en fastighet skyldig att ansöka om tillstånd. Säljaren kan således inte ansöka om ett eller flera tillstånd till överlåtelse av en fastighet på utomlands bosatta personer. Ansökan måste gälla en viss fastighet. En köpare kan således inte skaffa något allmänt tillstånd till förvärv av en fritidsbostad. Tillstånd skall sökas hos länsstyrelsen i det län där fastigheten är belägen inom tre månader från det att det avtal som gäller fastighetsförvärvet ingicks eller någon annan rättshandling i detta syfte vidtogs. Om fastigheter i olika län förvärvas med samma överlåtelsehandling, skall separata ansökningar göras till länsstyrelserna i respektive län. Tillstånd kan också sökas på förhand. Om tillståndsmyndigheten varseblir att ansökan gäller en sådan fastighet för vars förvärv tillstånd inte behövs, skall detta sägas i det beslut som gäller ansökan.

Avgörande med tanke på den utsatta tidens början är den tidpunkt vid vilken det avtal som

gäller fastighetsförvärvet har ingåtts eller någon annan rättshandling i detta syfte har vidtagits. Beträffande överlåtelsen av äganderätten till fastigheten börjar den utsatta tiden löpa fr.o.m. den dag när köpebrevet eller gåvobrevet upprättades. Den tidpunkt då äganderätten överförs saknar betydelse. Skyldigheten att ansöka om tillstånd kan således inte kringgås eller framskjutas genom villkor om uppskov eller bestämmelser om överföringen av äganderätten. Beträffande förvärvet av besittningsrätten till en fastighet räknas den utsatta tiden fr.o.m. den dag då hyresavtalet uppgjordes. När en fastighet till följd av fusion överförs på en annan sammanslutning, börjar skyldigheten att ansöka om tillstånd vid den tidpunkt då domstolens tillstånd till fusionen har registrerats.

Enligt paragrafens 2 mom. skall fastighetsköparen, när det är fråga om ett fång på exekutiv auktion, ansöka om tillstånd inom tre år, om fastigheten har ropats in för tryggande av en egen fordran. Vid exekutiv auktion är det rätt vanligt att inteckningshavaren ropar in fastigheten åt sig själv för att trygga sina fordringar. I dessa fall behåller köparen i allmänhet fastigheten endast tills han kan sälja den utan förlust eller åtminstone med mindre förlust. Härvid är det inte nödvändigtvis tillräckligt med en utsatt tid om tre månader. Förvärvet är inte heller förenat med ett sådant nationellt intresse som skulle förutsätta att man absolut höll fast vid denna tid. Den utsatta tiden börjar löpa fr.o.m. tidpunkten för den exekutiva auktionen.

Enligt paragrafens 3 mom. skall i ansökan om tillstånd finnas uppgifter om fastighetsförvärvaren, fastigheten och det ändamål för vilket fastigheten är avsedd att användas. Om fastighetsförvärvaren är en privatperson, skall i ansökan uppges hans nationalitet och hemort. Av en utländsk sammanslutnings eller stiftelses ansökan skall framgå sammanslutningens eller stiftelsens hemort. Om fastighetsförvärvaren är en finsk sammanslutning, skall i ansökan tas in uppgifter också om de ägare i sammanslutningen som enligt 2 § betraktas som utomlands bosatta personer. Till uppgifterna om fastigheten hör läge, areal och ändamålet vid tidpunkten för ansökan. I ansökan skall dessutom uppges för vilket ändamål fastigheten är avsedd att användas. Om t.ex. en lantbruksfastighet har förvärvats för att användas som fritidsbostad för en privatperson och hans familj, skall

detta användningsändamål nämnas i ansökan. Om ansökan gäller en fastighet som är belägen i gränzonen eller i ett skyddsområde, har sådana synnerligen vägande skäl som fastighetsförvärvaren anför en central ställning. Vid behov kan länsstyrelsen fordra ytterligare utredning enligt 17 § 2 mom. lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

8 §. *Försummelse att ansöka om tillstånd.* I paragrafen stadgas om länsstyrelsens skyldighet att uppmana en fastighetsförvärvare som försummat att ansöka om tillstånd att inom den tid som länsstyrelsen bestämmer ansöka om sådant, vid äventyr att tillståndet anses förvägrat när den utsatta tiden går ut. Länsstyrelsen skall av offentligt köpvittne få anmälan om varje fastighetsköp, där köparen är en utomlands bosatt. Om länsstyrelsen anser att den förvärvade fastigheten uppenbarligen är avsedd att användas för fritidsboende eller rekreation men tillstånd inte har ansökts, skall fastighetsförvärvaren uppmanas ansöka om tillstånd. Beslutet om tidsfrist skall iakttas vid äventyr att tillståndet till fastighetsförvärv anses förvägrat när tidsfristen går ut. Fastighetsförvärvaren kan överklaga beslutet om uppställande av tidsfrist. Besvären kan också grunda sig på att ändringssökanden anser att för förvärvet inte skall krävas tillstånd. När tidsfristen går ut fattas inget särskilt beslut om förvägrande av tillstånd. Om fastighetsförvärvaren vill undvika att tillståndet förvägras på detta sätt, skall han antingen göra ansökan eller anföra besvär över den uppställda tidsfristen. Över beslut av länsstyrelsen som gäller uppställande av tidsfrist anförs med stöd av 16 § besvär hos miljöministeriet. Om besvären förkastas, skall besvärsmyndigheten samtidigt uppställa en ny tidsfrist inom vilken fastighetsförvärvaren skall ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen.

9 §. *Följderna av att tillstånd inte beviljas.* I paragrafens 1 mom. stadgas om de påföljder som blir aktuella när tillstånd till förvärv av äganderätten till en fastighet har förvägrats. För fastighetsförvärvaren uppkommer då skyldighet att överlåta fastigheten inom ett år. Denna vidareöverlåtelseskyldighet är inte förknippad med någon särskild prövning eller möjligheter till undantag, varför tiden för vidareöverlåtelse inte kan förlängas. Överlåtelse tiden börjar löpa när beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft eller när den tidsfrist som uppställts med stöd av 8 § löper ut. Om besvär har anförts över beslutet om

förvägrande av tillstånd börjar tiden för vidareöverlåtelse vid den tidpunkt när beslutet om avslag vinner laga kraft.

En fastighet som förvärvaren är skyldig att vidareöverlåta får inte överlåtas på en annan utomlands bosatt person, om denne inte har fått tillstånd till detta på förhand. Detta förhindrar att lagen kringgås genom att en fastighet t.ex. överlåts på en familjemedlem eller på ett bolag som bildats för ändamålet.

Enligt paragrafens 2 mom. bestämmer länsstyrelsen att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion, om den inte har vidareöverlåtit inom ett år. Också om en fastighet i strid med 1 mom. har överlåtit på någon annan utomlands bosatt person skall det bestämmas att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion. Bestämmelsen om förrättande av exekutiv auktion är inte förenad med prövning, men genom den uppställs heller ingen särskild tidsfrist. Länsstyrelsen kan således när tidpunkten för den exekutiva auktionen bestäms beakta t.ex. pågående förhandlingar om fastighetsköp samt andra särskilda skäl.

Om fastighetsförvärvaren under den tid inom vilken överlåtelsen skall ske upphör att vara skyldig att ansöka om tillstånd, upphör också överlåtelseskyldigheten. Om fastighetsägaren är en sammanslutning räcker det med att utomlands bosatta personer inte längre har bestämmanderätt i sammanslutningen. Också om en köpare flyttar till Finland och införs i hemortsregistret upphör överlåtelseskyldigheten. Samma verkan kan en ändring av fastighetens användningsändamål ha, t.ex. att köparen beslutar sig för att bosätta sig stadigvarande på en tomt som ursprungligen förvärvades för uppförande av en fritidsbostad.

I paragrafens 3 mom. stadgas om påföljder när det gäller avtal om förvärv av besittningsrätten till en fastighet. De arrendeavtal som gäller besittningsrätten till en fastighet är antingen sådana att de kan överföras på någon annan utan ägarens samtycke eller sådana att de inte kan överföras. Stadgandena om vidareöverlåtelse av en fastighet i paragrafens 1 och 2 mom. tillämpas på sådana arrendeavtal som kan överföras på någon annan utan fastighetsägarens samtycke. I annat fall förfaller avtalet när beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft eller den tidsfrist som uppställts med stöd av 8 § går ut.

10 §. *Förändringar i en sammanslutnings ägande.* I paragrafen stadgas om vilken inver-

kan förändringar i ägoförhållandena eller bestämmanderätten inom en finsk sammanslutning har, om sammanslutningen till följd av dessa med stöd av 2 § 3—5 punkten skall betraktas som en utomlands bosatt. Eftersom en finsk sammanslutning betraktas som en utomlands bosatt och således som skyldig att ansöka om tillstånd på basis av det faktiska ägandet eller den faktiska bestämmanderätten i sammanslutningen, är detta stadgande nödvändigt för att förhindra att tillsynen kringgås. Det ger möjlighet att ingripa i fastighetsköp som i praktiken genomförs genom att aktiestocken eller en del av den överläts.

På grund av en sådan förändring som avses i paragrafen skall sammanslutningen ansöka om tillstånd att äga eller besitta en fastighet som avses i 4 och 5 §§ inom tre månader efter förändringen i ägoförhållandena eller bestämmanderätten. Om fastigheten har förvärvats på exekutiv auktion och om in-tecknade fordringar har tryggats genom inropet, skall dock enligt 7 § 2 mom. en tidsfrist om tre år fr.o.m. den dag då den exekutiva auktionen hölls beviljas för ansökan om tillstånd. Denna tidsfrist skall beaktas i det fallet att den vid en förändring i ägoförhållandena eller bestämmanderätten utgår vid en senare tidpunkt än den normala tidsfristen om tre månader. Om tillstånd förvägras eller anses förvägrat på grund av att ansökan inte har gjorts, skall sammanslutningen i enlighet med 9 § överlåta fastigheten inom ett år efter att beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft eller den tidsfrist som enligt 8 § uppställts för ansökan går ut. I annat fall bestäms det att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion. Inga undantag kan göras från skyldigheten att vidareöverlåta fastigheten.

Om en finsk sammanslutning till följd av ett företagsköp ombildas till en utomlands bosatt och till den egendom som överförs vid företagsköpet hör en fastighet som är avsedd för fritidsboende eller rekreation, måste sammanslutningen ha tillstånd av länsstyrelsen för att få fortsätta att äga eller besitta fastigheten.

En privatperson vars hemvist efter det att ett avtal om fastighetsförvärv har gjorts upp ändras så, att han med stöd av 2 § 1 punkten betraktas som en utomlands bosatt, blir dock inte skyldig att ansöka om tillstånd på grund av detta.

3 kap.

Tillsyn över fastighetsförvärv och införande av krav på tillstånd för fastighetsförvärv

11 §. Tillsyn över fastighetsförvärv. Storleken av den utländska efterfrågan som på grund av reformen kommer att rikta sig mot fastigheter i Finland kan inte noggrannt uppskattas på förhand. Därför har det ansetts nödvändigt att övervaka fastighetsöverlåtelser där förvärvaren är en utomlands bosatt. För den händelse att ökningen av det utländska ägandet medför samhällseliga svårigheter enligt 12 § föreslås det att i den nämnda paragrafen tas in en fullmaktsklausul enligt vilken alla fastighetsförvärv som görs av utomlands bosatta genom förordning kan göras beroende av tillstånd. För att eventuella hot skall kunna upptäckas föreslås det att tillsyn över fastighetsförvärv ordnas. Tillsynen skall gälla sådana överlåtelser av äganderätten till en fastighet där en utomlands bosatt är förvärvare.

Det föreslås att miljöministeriet skall ordna tillsynen. Närmare stadganden om ordnandet av tillsynen utfärdas genom förordning. Miljöministeriet skall bedöma verkningarna av en ökning av det utländska ägandet och vidta eventuella åtgärder på grund av detta.

Tillsynen skall basera sig på köpeskillingsstatistiken över fastigheter. Inget särskilt system för insamling av information skapas för tillsynen. Köpeskillingsstatistiken över fastigheter förs av lantmäteristyrelsen och uppgifterna i den baserar sig på köpvittnenas meddelanden. Miljöministeriet får således de uppgifter ministeriet behöver vid tillsynen på basis av ett redan befintligt system.

De överlåtelser av besittningsrätten till en fastighet som baserar sig på hyresavtal har inte ansetts ha sådana verkningar att tillsyn borde utövas över dem. Till dem hänförs sig inte heller någon offentlig tillsyn som motsvarar bestyrkande av köp eller lagfart, varför en insamling av uppgifter om överlåtelse av besittningsrätten till fastigheter skulle förutsätta att ett särskilt system för insamlingen skapas.

12 §. Införande av krav på tillstånd för fastighetsförvärv. I paragrafens 1 mom. stadgas om en fullmaktsklausul med stöd av vilken genom förordning kan stadgas att en utomlands bosatt person får förvärva en fastighet endast under de förutsättningar som nämns i förordningen. Det kan stadgas att förordningen skall gälla fastigheter som avses i 4 och 5 §§

samt andra fastigheter. En förutsättning för att fullmaktsklausulen skall kunna tillämpas är att allvarliga ekonomiska, samhälleliga eller miljömässiga svårigheter hotar att uppstå på ett visst område eller i en viss region på grund av en riksomfattande eller regional ökning av utomlands bosatta personers fastighetsförvärv. Dessutom förutsätts det att svårigheterna sannolikt är bestående. Svårigheter som sannolikt blir kortvariga ger inte rätt att utfärda en förordning. De förutsättningar som definieras i fullmaktsklausulen baserar sig på skyddsklausulen i 112 artikeln i EES-avtalet.

När det bedöms om det finns förutsättningar för att införa krav på tillstånd för förvärv skall av Finlands internationella förpliktelser i synnerhet EES-avtalet beaktas. De förutsättningar för införande av tillståndskrav som baserar sig på skyddsklausulen i EES-avtalet skall tolkas så att också synpunkter hos parterna i EES-avtalet beaktas.

I paragrafens 1 mom. hänvisas särskilt till att EES-avtalets 112 artikel dessutom skall följas, om de begränsningar om vilka stadgas genom förordning gäller andra länder som är parter i EES-avtalet. Detta betyder bl.a. att tillämpningsområdet för undantagsstadgandena och deras varaktighet skall begränsas till vad som är nödvändigt för att rätta till situationen. Likaså skall, innan en förordning utfärdas, de andra avtalsparterna underrättas om saken och nödvändiga förhandlingar inledas med dem i enlighet med avtalet.

Införande av tillståndskrav kunde komma i fråga t.ex. i en sådan situation där den utländska efterfrågan är kraftigt inriktad på ett visst område eller en viss typ av fastigheter. Den allför stora efterfrågan kunde då medföra en kraftig höjning i prisnivån på fastigheter och således försvåra i Finland bosatta personers fastighetsförvärv. Om ökningen av efterfrågan däremot inriktas sig enbart på fastigheter som är avsedda för fritidsboende är det inte nödvändigt att genom förordning stadga om krav på tillstånd för andra fastighetsförvärv. I detta fall kan hoten till följd av det utländska ägandet beaktas redan i tillståndsprövningen enligt 5 §.

Ett krav på tillstånd som baserar sig på förordning kan gälla antingen hela landet eller de områden om vilka bestäms särskilt i förordningen. Kravet på tillstånd kan således gälla läns- eller kommunvis. Det kan utsträckas till

att gälla t.ex. fastigheter vilkas yta överstiger ett visst antal hektar mark eller stadsplaneområden.

Genom förordning skall stadgas om de förutsättningar under vilka tillstånd till förvärv av en fastighet får beviljas. Enligt paragrafens 2 mom. begränsas de förutsättningar om vilka stadgas genom förordning. Dessa skall vara sådana att de behövs för avhjälpande av de svårigheter som avses i momentet. Skyddsåtgärder skall inriktas enbart på de hot på grund av utomlands bosattas fastighetsägande som har lett till att förordningen har utfärdats. De förutsättningar om vilka stadgas i förordning skall således stå i relation till vad som behövs för att rätta till situationen. Stadgandet har betydelse närmast i de fall som inte omfattas av tillämpningsområdet för EES-avtalet, eftersom principen i stadgandet redan ingår i avtalets 112 artikel.

När det hot som berodde på utomlands bosatta personers fastighetsägande har avskaffats, skall förordningen i enlighet med principen i EES-avtalets 112 artikel upphävas.

13 §. *Förfarande.* Om kravet på tillstånd utvidgas genom förordning, skall förfarandet beträffande tillståndet vara detsamma som i fråga om de fastigheter som nämns i 4 och 5 §§. På fastighetsförvärv för vilka tillstånd krävs med stöd av 12 § skall således 6—10 §§ tillämpas.

4 kap.

Särskilda stadganden

14 §. *Förvärvarens skyldighet att lämna upplysningar.* I paragrafen stadgas om skyldighet att lämna upplysningar för att säkerställa att upplysningar om förvärvaren erhålls. En privatperson som förvärvar en fastighet skall för köpvittnet uppge sin nationalitet och hemort. Utländska sammanslutningar och stiftelser skall uppge sin hemort. Om förvärvaren är en finsk sammanslutning, skall den ge upplysningar om de omständigheter som nämns i 2 § 3—5 punkten. Av uppgifterna om ägoförhållanden och bestämmanderätt framgår det om den finska sammanslutningen enligt detta lagförslag skall betraktas som en utomlands bosatt. Köpvittnet är skyldigt att fråga förvärvaren av en fastighet om de omständigheter som nämns i denna paragraf och utreda om förvärvaren

eventuellt är skyldig att ansöka om tillstånd. Därför är avsikten att ändra köpvittnesförordningen (1080/79) på motsvarande sätt.

De upplysningar som krävs för tillsynen baserar sig på uppgifterna i köpeskillingsstatistiken över fastigheter, vilket upprätthålls av lantmäteristyrelsen. Dessa upplysningar baserar sig i sin tur på köpvittnenas meddelanden. På basis av de upplysningar som nämns i paragrafen skall köpvittnet fastställa om köparen skall betraktas som en sådan utomlands bosatt person som avses i 2 §.

15 §. *Lagfart.* Kravet på tillstånd för fastighetsöverlåtelse är enligt förslaget bundet vid två olika slags förutsättningar, dvs. fastighetens användningsändamål och dess läge. Definitionen av det tillståndskrav som utgår från användningsändamålet är rätt vid och ger rum för olika tolkningar. Det tillståndskrav som baserar sig på fastighetens läge är däremot entydigt och kan alltid utredas av myndigheterna. Trots att stadgandena om tillståndsprövning skiljer sig från varandra är påföljden vid förvägrande av tillstånd densamma för dem båda. Skyldigheten att vidareöverlåta en fastighet och den möjlighet i samband härmed att bestämma att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion gäller både fastigheter som är avsedda för fritidsboende eller rekreation och fastigheter inom gränzonen eller ett skyddsområde. Inga andra påföljder finns, varför fastighetsöverlåtelser inte i efterhand kan hävas eller ogiltigförklaras med stöd av detta lagförslag.

I paragrafen stadgas om förslagets inverkan på lagfarten. I fråga om fastigheter som förvärvats för att användas för fritidsboende eller rekreation är kravet på tillstånd beroende av fastighetens framtida användningsändamål. Användningsändamålet framgår inte nödvändigtvis av handlingarna i samband med lagfarten och kan i oklara fall inte bedömas på basis av dem. Därför hålls kontrollen och tillståndsförfarandet enligt förslaget skilt från lagfarts-skyldigheten och lagfartsförfarandet enligt lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång (86/30). Lagfartsmyndigheten skall således inte alls kontrollera om skyldigheten att ansöka om tillstånd enligt denna lag har fullgjorts, och förvärvarens skyldighet att söka lagfart och hans rätt att få lagfart på sitt fång påverkas inte av om han har underlåtit att ansöka om tillstånd och inte ens av att tillstånd har förvägrats honom. Lagfartsmyndigheten

skall inte heller i fråga om fastigheter gränzonen eller skyddsområdena kontrollera om förvärvaren är skyldig att ansöka om tillstånd eller om denna skyldighet har fullgjorts.

Även om lagfart har beviljats blir köparen, om tillstånd förvägras honom, skyldig att överlåta fastigheten enligt 9 §.

16 §. *Ändringssökande.* I paragrafens 1 mom. stadgas om sökande av ändring i länsstyrelsens beslut i tillståndsärenden. Bedömningen av när bruket av en fastighet för fritidsboende eller rekreation t.ex. strider mot ett viktigt allmänt intresse och om synnerligen vägande skäl anförs beträffande en fastighet som är belägen inom gränzonen eller ett skyddsområde, utgör sådan prövning att det är motiverat att stadga att miljöministeriet är första besvärinstans då ett beslut av länsstyrelsen överklagas. Besvärsrätten gäller egentliga tillståndsbeslut som fattats med stöd av detta lagförslag, dvs. förvägrande av tillstånd enligt 4 eller 5 § samt uppställande av tidsfrist enligt 8 §. Sakägare och därmed berättigade att besvara sig är de som enligt detta lagförslag är skyldiga att ansöka om tillstånd. Också en arrendegivare kan vara sakägare, om det är fråga om ett sådant avtal om besittningsrätten som nämns i 9 § 3 mom. och som skulle förfalla om tillståndet förvägrades.

Det föreslås dessutom att i paragrafen för klarhets skull skall tas in ett stadgande om att miljöministeriets beslut kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Enligt 4 § 1 mom. i nämnda lag kan en sakägare som anser att ministeriets beslut kränker hans rätt anföra besvär över beslutet. Till ministeriets beslut skall fogas en besvärundervisning.

I paragrafens 2 mom. förbjuds anförande av besvär över beslut som länsstyrelsen har fattat med stöd av 9 § 2 mom. och genom vilka det bestäms att en fastighet skall säljas på exekutiv auktion efter att tiden för vidareöverlåtelse har löpt ut. En förutsättning för förrättande av exekutiv auktion är att frågan om överlåtelse-skyldighet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

17 §. *Fastighetsförvärvsförseelse.* Med stöd av paragrafen kan en person som är skyldig att ansöka om tillstånd dömas till bötesstraff om han underlåter att ansöka om tillstånd. En förutsättning är att försummelsen har gjorts uppsåtligen eller beror på grov oaktsamhet.

Om skyldigheten att ansöka om tillstånd kan tolkas kan således inget straff dömas ut. Också allmänt är tidsfristen enligt 8 § i första hand och enbart avsedd att tillämpas som en sanktion i sådana fall då försummelsen inte baserar sig på en strävan att kringgå lagen.

Bötesstraff kan också dömas ut om den som är skyldig att ansöka om tillstånd ger myndigheterna felaktiga upplysningar eller hemlighåller upplysningar som är väsentliga med tanke på behandlingen av ansökan om tillstånd.

Straffstadgandet har allmän betydelse för hur skyldigheten att ansöka om tillstånd följs. Denna skyldighet är när det gäller fritidsbostäder och rekreationsområden bunden vid fastighetens användningsändamål, varför den inte alltid framgår av upplysningar om fastighetsförvärvaren och fastigheten. Också möjligheterna att genom tillsynen över fastighetsförvärv övervaka skyldigheten att ansöka om tillstånd är rätt begränsade, varför hotet om straff också ersätter bristen på kontrollmöjligheter. Eftersom tillståndsmyndigheterna i allmänhet får kännedom om att ägandet eller bestämmanderätten i en finsk sammanslutning har överförts till en utomlands bosatt när en företrädare för sammanslutningen meddelar myndigheten detta, är fullgörandet av den skyldighet att ansöka om tillstånd som regleras i lagförslagets 10 § i hög grad beroende av straffstadgandet.

18 §. *Närmare stadganden.* I paragrafen stadgas om möjlighet att genom förordning utfärda närmare stadganden om verkställigheten av lagen.

19 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp. Lagens 12 och 13 §§ som ansluter sig till EES-avtalet avses dock träda i kraft vid en tidpunkt som anges genom förordning

Utgångspunkten är att den föreslagna lagen endast skall tillämpas på fastighetsförvärv som görs sedan lagen trätt i kraft. Enligt paragrafens 2 mom. skall lagen dock i vissa fall tillämpas på fastighetsförvärv som skett innan den trädde i kraft. Detta kommer i fråga i det fall att förvärvet både enligt den föreslagna lagen och enligt begränsningslagen, som skall upphävas, kräver tillstånd, men tillstånd inte har ansökts eller en inlämnad tillståndsansökan inte har avgjorts innan den nya lagen träder i kraft.

Enligt begränsningslagen har en utlänning och en utländsk sammanslutning endast med

inrikesministeriets tillstånd kunnat förvärva en fastighet och en finsk sammanslutning som skall likställas med en utlänning med handels- och industriministeriets tillstånd. Om tillstånd har kunnat ansökas inom ett år från det köpebrevet eller arrendekontraktet undertecknades. Då den nya lagen träder i kraft betyder det för det första att tillstånd endast behövs för förvärv av en fastighet som är belägen i gränzonen eller inom ett skyddsområde eller som är avsedd för fritidsboende eller rekreation. Om en fastighet har förvärvats innan begränsningslagen upphävs men tillstånd att äga eller besitta den inte har hunnit sökas eller beviljas innan den nya lagen träder i kraft, behövs tillstånd inte om fastighetsförvärvet inte är beroende av tillstånd enligt den nya lagen. Fastighetsfånget anses därmed giltigt och det kan ges lagfart trots att tillstånd saknas.

För det andra betyder stadgandet för den som förvärvar en fastighet att, om han inte enligt den föreslagna lagen är utomlands bosatt, tillstånd inte behövs för förvärv av ägande- eller besittningsrätten till fastigheten.

Enligt den föreslagna lagen handläggs tillståndsansökningarna av länsstyrelsen för den ort där fastigheten är belägen. Om tillstånd har ansökts medan begränsningslagen gällde men ansökan inte har handlagts av ministeriet innan den nya lagen träder i kraft, överförs ärendet till vederbörande länsstyrelse för avgörande. Ifall tillstånd inte har hunnit ansökas innan den nya lagen träder i kraft, skall om det ansökas hos vederbörande länsstyrelse inom ett år från den tidpunkt då köpebrevet eller arrendekontraktet undertecknades.

1.3. Föreningslagen

På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås 10 § 3 mom. föreningslagen (503/89) bli upphävt. Nämnade stadgande har behövts vid tillsynen över att de förbud som gällde förvärv av egendom och som fanns i begränsningslagen iaktogs. När begränsningslagen upphävs blir stadgandet onödigt.

I 11 § 1 mom. föreningslagen föreslås en ändring enligt vilken en medlems nationalitet inte längre behöver antecknas i medlemsförteckningen. En anteckning om nationalitet har behövts i medlemsförteckningen för tillsynen över att stadgandena i begränsningslagen iakt-

tas. Det föreslås att också anteckningarna om nationalitet i aktiebolags och andelslags motsvarande förteckningar slopas.

1.4. Lagen om stiftelser

Det föreslås att 6 § 6 mom. lagen om stiftelser upphävs. Enligt nämnda stadgande får en stiftelse införas i stiftelseregistret först när den har beviljats tillstånd enligt begränsningslagen, om stiftelsen tillfaller egendom som kan ägas och besittas endast med tillstånd enligt begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs blir stadgandet onödigt.

I 7 § lagen om stiftelser stadgas om de uppgifter som skall antecknas i stiftelseregistret. Enligt 1 mom. 3 punkten i stadgandet har man i registret vid behov varit tvungen att nämna att stiftelsen omfattas av de begränsningar gällande förvärv av egendom som finns i begränsningslagen. Det föreslås att nämnda 3 punkt slopas ur stadgandet på grund av att begränsningslagen upphävs.

1.5. Handelsregisterlagen

Det föreslås att hänvisningarna till begränsningslagen slopas ur 9 § handelsregisterlagen (129/79), som gäller aktiebolags grundanmälan, och ur lagens 10 §, som gäller andelslags grundanmälan. Det föreslås att lagens 5 och 6 §§, som gäller öppna bolag och kommanditbolag, ändras så, att bolagsmännens nationalitet inte längre skall omnämnas i bolagets grundanmälan. Den sistnämnda ändringen beror på att det föreslås att utlänningskontrollen i anslutning till grundandet av öppna bolag och kommanditbolag slopas i samband med denna reform.

1.6. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag

Det föreslås att 8 kap. 4 § 4 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) upphävs. Enligt nämnda stadgande har vid ombildandet av öppna bolag och kommanditbolag till aktiebolag på motsvarande sätt tillämpats vad som stadgas i begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs kan nämnda 4 mom. likaså upphävas.

1.7. Lagen om aktiebolag

I 3 kap. 2 § lagen om aktiebolag stadgas om hur överlåtelse av aktier kan begränsas i bolagsordningen. Enligt nämnda stadgande kan rätten att överlåta aktier i bolagsordningen inskränkas genom en lösningsklausul, en tillståndsklausul eller en utlänningsklausul enligt begränsningslagen. Eftersom begränsningslagen föreslås bli upphävd kan den nämnda utlänningsklausulen inte längre komma i fråga vid begränsning av aktieförvärv. Omnämmandet om detta föreslås därför utgå ur 3 kap. 2 §. I 17 § i förslaget till lag om tillsyn över utlänningsföretagsköp föreslås att utlänningsklausuler i bolagsordningar liksom även anteckningar om förbud i aktieböcker, aktiebrev, interimisbevis och talonger blir ogiltiga när reformen träder i kraft.

I 3 kap. 10 § lagen om aktiebolag stadgas om aktieboken. I aktieboken skall bl.a. antecknas aktieägarens nationalitet. Eftersom det efter att begränsningslagen har upphävts inte längre är nödvändigt att kontrollera aktieägarnas nationalitet, föreslås det att inga uppgifter om nationalitet framöver tas in i ett aktiebolags aktiebok. Det är inte nödvändigt att ändra redan befintliga aktieböcker på grund av ändringen, utan uppgifterna om nationalitet får stå kvar. När nya anteckningar efter att lagen har trätt i kraft görs i aktieboken, skall däremot inga uppgifter om nationalitet införas.

I 3 a kap. 6 § lagen om aktiebolag, som gäller värdeandelssystemet, stadgas om den aktieägarförteckning som skall göras upp inom värdeandelssystemet. Det föreslås att uppgiften om aktieägarnas nationalitet slopas också ur denna förteckning. Likaså föreslås det att uppgiften om en inhemsk sammanslutning eller stiftelse som är aktieägare omfattas av de inskränkningar i begränsningslagen som gäller förvärv av egendom slopas.

Enligt nämnda paragrafs 2 mom. skall bl.a. ett bolags fria aktier specificeras i aktieägarförteckningen. Också denna uppgift föreslås slopad ur förteckningen såsom onödig.

1.8. Lagen om bostadsaktiebolag

Det föreslås att ur 20 § 1 mom. lagen om bostadsaktiebolag (809/91), som gäller aktieboken, på samma sätt som i fråga om lagen om

aktiebolag slopas omnämmandet om aktieägarnas nationalitet.

1.9. Lagen om andelslag

Det föreslås att uppgiften om medlemmarnas nationalitet skall slopas också ur 27 § lagen om andelslag, där det stadgas om den medlemsförteckning som förs över andelslagets medlemmar. Också i lagen om andelslag har anteckningen om nationalitet hänfört sig endast till tillsynen över att begränsningslagen iakttas.

1.10. Lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag

Det föreslås att 7 § lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag (502/89) upphävs. I paragrafen stadgas om antecknande av medlemmarnas nationalitet i ett andelslags medlemsförteckning när en ekonomisk förening ombildas till ett andelslag. Paragrafen upphävs på grund av den ovan nämnda ändringen av 27 § lagen om andelslag och upphävandet av begränsningslagen.

1.11. Lagen om placeringsfonder

Enligt 8 § lagen om placeringsfonder (480/87) skall i ett fondbolags bolagsordning ingå en sådan utlånningsklausul som avses i begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås 8 § lagen om placeringsfonder likaså bli upphävd.

1.12. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

I 2 kap. 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer stadgas om beviljande av koncession för idkande av optionsföretagsverksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. får koncession inte beviljas företag som avses i 2 § begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås det att nämnda förbud slopas ur 2 kap. 2 § 1 mom.

1.13. Lagen om värdeandelskonton

I 3 § lagen om värdeandelskonton (827/91)

stadgas om förteckningen över rättsinnehavarna. Enligt paragrafens 2 mom. skall i förteckningen bl.a. antecknas rättsinnehavarens nationalitet samt, om det är fråga om en finsk juridisk person, också om den omfattas av de inskränkningar av egendomsförvärv som avses i begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås lagens 3 § 2 mom. ändrat så, att nämnda uppgifter inte längre tas in i förteckningen över rättsinnehavarna.

1.14. Gruvlagen

I gruvlagen (503/65) stadgas om rätten att efterleta, inmuta och utnyttja en fyndighet som innehåller gruvmineral. Rättigheterna enligt gruvlagen har i regel begränsats till att gälla endast finska medborgare och sammanslutningar. EES-avtalet förutsätter att begränsningar av det nuvarande slaget, som riktar sig mot utlåningar och utländska sammanslutningar, slopas ur lagen. Samtidigt som de begränsningar av utnyttjandet av rättigheterna enligt gruvlagen som gäller utlåningar föreslås slopade, föreslås det att vissa stadganden som är viktiga för ändamålsenligheten hos lagen ändras. Genom dessa ändringar strävar man efter att förhindra att rättigheterna enligt gruvlagen utnyttjas för verksamhet som har karaktären av spekulering eller för andra ändamål som är främmande för gruvlagens syfte.

1 §. I lagens 1 § stadgas bl.a. om vem som har och vem som kan ges rätt att utnyttja de rättigheter enligt gruvlagen som hänför sig till fastigheter. En utlåning, utländsk sammanslutning eller stiftelse samt en i begränsningslagen avsedd finsk sammanslutning och stiftelse som skall jämföras med en utlåning har endast med statsrådets tillstånd kunnat utnyttja rättigheterna enligt gruvlagen. De nämnda begränsningarna föreslås bli slopade ur paragrafen. Var och en har således utan hinder av nationalitet rätt att utnyttja rättigheterna enligt gruvlagen. Om dessa personer och sammanslutningar används i lagen benämningen "inmutningsberättigad".

2 §. I lagens 2 § uppräknas de gruvmineral som kan inmutas. De definieras exakt i paragrafen som grundämnen, mineral eller bergarter, med undantag av uttrycket "som ädelsten användbart mineral" i 1 mom. 3 punkten. Erfarenheten har visat att denna definition är alltför vag för att de gruvmineral som kan

inmutas skall kunna särskiljas. T.ex. har det förekommit att man anhållit om att få inmuta vanlig granit uttryckligen med hänvisning till begreppet som ädelsten användbart mineral. Ett godkännande av sådana mineral skulle leda till att så gott som alla berg och stenar kunde inmutas. Detta är dock inte syftet med gruvlagen. För undvikande av dylika oklarheter föreslås det att uttrycket som ädelsten användbart material slopas ur 1 mom. 3 punkten.

6 §. För förhindrande av att inmutning sker i spekulations syfte stadgas i den gällande lagen att ny inmutning av ett tidigare inmutat område är beroende av prövning under en tid av två år från det den tidigare inmutningen förfallit. Denna tid har i vissa fall visat sig vara för kort. Årligen har det förekommit ett antal fall där andra än fackorganisationerna inom gruvbranschen försöker hålla kvar inmutade områden i sin besittning i annat syfte än för undersökning av fyndigheter. För att denna inmutning i spekulations syfte skall kunna begränsas föreslås det att ny inmutning av ett område skall vara föremål för prövning under en tid av fem år efter att den tidigare inmutningen förfallit. Avsikten är inte att genom denna ändring begränsa möjligheterna för företagen i gruvbranschen och andra som idkar verklig undersökningsverksamhet att då det är nödvändigt och motiverat företa nyinmutningar. Dessa har på grundad ansökan alltid beviljats tillstånd till ny inmutning.

8 §. Vid ansökan om inmutning skall enligt den gällande lagen bl.a. uppges vilka gruvmineral sökanden förmodar att förekommer inom området. För begränsning av antalet ogrundade inmutningar föreslås det att av den som ansöker om inmutning också skall krävas anmälan om de geologiska och andra grunder som ansökan om de förmodade gruvmineralen baserar sig på, samt motivering av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs.

10 §. Om en inmutnings giltighetstid, som är fem år, stadgas i anslutning till stadgandena om utmålsläggning i 21 §. Med tanke på den som använder gruvlagen har det visat sig vara ändamålsenligare att stadgandet om inmutningens giltighetstid tas in i 10 §, som gäller beviljande av inmutning. För att begränsa antalet ogrundade inmutningar och inmutning i spekulations syfte föreslås det att giltighetstiden för en inmutning också skall kunna fastställas för en kortare tid än fem år så, att den är minst

två och högst fem år, beroende på den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs. Avsikten är att inmutningstiden i fråga om grundade ansökningar i regel skall vara fem år liksom nu.

17 §. Enligt den gällande lagen betalas inmutningsavgiften i efterskott senast den 15 mars följande år. Det har förekommit fall där inte ens den första inmutningsavgiften har betalats. Inmutaren har möjlighet att utnyttja de rättigheter som inmutningen för med sig i upp till över ett år utan att betala inmutningsavgift innan inmutningen hinner förkastas. För att förhindra denna spekulationsmöjlighet föreslås det att inmutningsavgiften skall uppbäras på förhand.

20 §. Enligt den gällande lagen skall inmutaren inom två år från den dag då inmutningsrätten förfallit från inmutningsområdet bortföra de anordningar och konstruktioner som använts i undersökningsverksamheten. I dag kan en ännu kortare tid för uppsnygning av området och borttransportering av egendom anses tillräcklig. Det föreslås att den utsatta tiden förkortas till ett år.

21 §. Om en inmutnings giltighet föreslås ovan stadgat i 10 §. De ändringar som detta medför har beaktats i denna paragraf.

49 §. Den statistik som hänför sig till tillsynen över gruvdriften kan med dagens teknik färdigställas tidigare än förut, dvs. genast i början av året. Därför föreslås det att den tid inom vilken uppgifter skall ges förkortas med två månader.

1.15. Lagen om pensionsstiftelser

Det föreslås att motsvarande ändringar görs i lagen om pensionsstiftelser (469/55) som i lagen om stiftelser. För det första föreslås 14 § 2 mom. lagen om pensionsstiftelser bli upphävt. Detta stadgande gäller sådana situationer där någon grundar en stiftelse som skulle omfattas av de inskränkningar av egendomsförvärv som avses i begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs blir stadgandet onödigt.

I lagens 15 § stadgas om de uppgifter som skall antecknas i registret över pensionsstiftelser. I registret skall bl.a. vid behov antecknas om stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § begränsningslagen. På grund av att begränsningslagen upphävs föreslås det att i 15 § 1

mom. lagen om pensionsstiftelser upphävs 6 punkten, där det hänvisas till begränsningslagen.

1.16. Lag om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden

Enligt 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden kan staten tillhörig mineralfyndighet samt jordområde överlåtas endast till inhemskt företag. I dess nuvarande form utgör detta stadgande ett hinder för utländskt utnyttjande av en fyndighet som staten tillämnar överlåta. Stadgandet strider mot principen om icke-diskriminering i EES-avtalets 4 artikel. Därför föreslås att lagens 1 § ändras så att begränsningen för överlåtelsen av fyndigheter endast till inhemskt företag upphävs.

Beträffande överlåtelser av små fyndigheter eller fyndigheter med låg mineralhalt, vilka skulle inbringa staten ringa ersättning, är det inte ändamålsenligt att hänskjuta ärendet till statsrådet. Beslutsfattandet angående överlåtelsen av dylika fyndigheter föreslås bli överfört till handels- och industriministeriet. Enligt förslaget skulle ministeriet kunna fatta beslut om överlåtelse, om engångsersättningen till staten är högst två miljoner mark eller om de årliga ersättningarna efter det att driften påbörjats under de första tio åren inte sammanlagt skulle överskrida fem miljoner mark.

2. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 1993 med undantag av vissa stadganden, som ansluter sig till EES-avtalet. De ifrågavarande stadgandena avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

3. Lagstiftningsordning

I förslagen ingår tre frågor som är problematiska med tanke på lagstiftningsordningen för lagarna. För det första skall tillsynen över företagsköp med stöd av 12 § lagförslaget om

tillsyn över utlänningars företagsköp kunna inställas genom en förordning utom i fråga om sådana företag som tillverkar försvarsmateriel. I fråga om detta kan frågan inställa sig om detta stadgande innebär att lagen delvis kunde upphävas genom förordning.

En förordning skall ges när den övergångstid som tilläts i EES-avtalet går ut vid ingången av år 1996. Till följd av avtalet måste Finland då avstå från de åtgärder som begränsar företagsköp från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utom då det gäller tillverkning av försvarsmateriel. Tillsynen skall kunna inställas genom förordning också i fråga om företagsköp från andra länder, ifall inte ett viktigt nationellt intresse kräver att tillsynen upprätthålls. Lagen skall dock i övrigt som sådan förbli i kraft och med undantag av 3 § 1 och 2 mom. skall den tillämpas i sin helhet vid ägarskifte i företag som tillverkar försvarsmateriel. I samma 12 § skall å andra sidan ges rätt att genom förordning vid behov återuppta tillämpningen av tillsynssystemet i sin helhet eller i den utsträckning som är nödvändig. Till denna del åstadkoms genom fullmakten att ge förordning ett förfarande genom vilket de skyddsåtgärder som avses i EES-avtalet kan genomföras. Lagen vore därmed hela tiden i kraft men dess tillämpningsområde skall kunna påverkas genom förordning. Vid beredningen av propositionen har det ansetts att den föreslagna fullmakten att ge en förordning inte hindrar att lagen stiftas som en vanlig lag.

Den andra frågan med tanke på stiftningsordningen ansluter sig till det lagförslag som gäller kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv. Förslagets 2 § innebär att det krav som gäller tillstånd att förvärva fastighet skall tillämpas på utomlands bosatta personers fastighetsförvärv oberoende av förvärvarens nationalitet. Kravet kan därmed gälla också finska medborgare om de inte har hemort i Finland och inte heller tidigare har haft det i minst fem år utan avbrott. Till denna del gäller frågan om utsträckandet av tillståndskravet till att gälla ovan nämnda finska medborgare skall anses som en sådan situation som strider mot 5 § regeringsformen att lagen inte kan stiftas som en vanlig lag. För det första kan det konstateras att kravet på hemort i Finland inte gör att medborgare förvägras möjlighet att förvärva fastighet här utan att förvärvet görs beroende av tillstånd. För det andra finns det i den

övriga lagstiftningen motsvarande krav vad gäller boende i Finland från vilka med tillstånd av myndighet kan göras undantag: t.ex. på basis av 8 kap. 4 § lagen om aktiebolag får ägaren till ett bolag, som är bosatt utomlands, inte utan tillstånd av myndigheterna vara verkställande direktör i sitt eget bolag. För det tredje är det föreslagna förfarandet för sin del en följd av att lagstiftningen anpassas till EES-avtalet, där det tillåts att en sådan begränsning som finns i förslaget får kvarhållas i lagstiftningen i fråga om fritidsbostäder. I Danmark har motsvarande undantag, som ingår i EG:s direktiv om kapitals rörlighet, ansetts kunna genomföras på samma sätt, d.v.s. på basis av fastighetsförvärvarens hemort. Vid beredningen av förslaget har det inte ansetts stå i konflikt med 5 § regeringsformen på sådant sätt att lagen inte skulle kunna stiftas som en vanlig lag.

Den tredje frågan gäller möjligheten att enligt 12 § den föreslagna lagen om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv genom förordning göra utomlands bosatta personers fastighetsförvärv i större utsträckning än vad som föreslås i lagförslaget beroende av tillstånd och att göra förutsättningarna för att tillstånd

skall beviljas strängare. Kan för fastighetsbyte genom förordning ges begränsningar som sträcker sig längre än vad som stadgas i lagen? Också denna fullmakt att ge förordning är avsedd som ett medel genom vilket man vid behov kan vidta skyddsåtgärder enligt EES-avtalet. I det nämnda 12 § 1 mom. definieras de krav som skall råda för att det skall vara möjligt att ge en förordning. Definitionen motsvarar artikel 112 i EES-avtalet. I paragrafens 2 mom. skall dessutom det slag av förutsättningar för tillstånd att förvärva fastighet som skall kunna ges genom förordning begränsas. Eftersom möjligheterna att genom förordning begränsa utomlands bosatta personers fastighetsförvärv har reglerats relativt noggrant i förslaget, har det vid beredningen av förslaget ansetts att lagen skall kunna stiftas som en vanlig lag.

Regeringen anser dock att det är önskvärt, att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas angående lagstiftningsordningen för lagförslaget om tillsyn över utlänningars företagsköp samt lagsförslaget om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Enligt denna lag övervakas och, när ett viktigt nationellt intresse så kräver, begränsas överföringen av inflytande i betydande företag till utlänningar samt utländska sammanslutningar och stiftelser.

2 §

Viktigt nationellt intresse

I denna lag avses med *viktigt nationellt intresse*

- 1) tryggande av landets försvar,
- 2) förhindrande av allvarliga och sannolikt bestående ekonomiska, samhälleliga eller miljömässiga svårigheter inom en viss sektor eller i en viss region, samt
- 3) säkerställande av allmän ordning, allmän säkerhet och allmän hälsa.

3 §

Föremål för tillsyn

I denna lag avses med *föremål för tillsyn* ett aktiebolag eller en rörelse som överläts separat och

- 1) som under föregående eller innevarande räkenskapsperiod har haft fler än ettusen anställda,
- 2) vars omsättning enligt det senast fastställda bokslutet översteg 1 000 miljoner mark, eller
- 3) vars balansomslutning enligt det senast fastställda bokslutet översteg 1 000 miljoner mark.

Är aktiebolaget moderföretag i en koncern som avses i bokföringslagen (655/73), skall vid tillämpningen av 1 mom. beaktas antalet anställda i hela koncernen samt omsättningen enligt det senast fastställda koncernbokslutet och balansomslutningen för koncernen.

Utan hinder av 1 mom. skall sammanslut-

ningar och rörelser som tillverkar försvarsmateriel enligt lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/90) vara föremål för tillsyn.

Föremål för tillsyn är dock inte försäkringsbolag, kreditinstitut och finansieringsinrättningar, när finansieringsinrättningen är dotterföretag till ett kreditinstitut eller en ägarsammanslutning som avses i lagen om kreditinstitutsverksamhet (/).

4 §

Utländsk ägare

I denna lag avses med *utländsk ägare*

- 1) en utlänning som inte har hemvist i Finland,
- 2) utländska sammanslutningar och stiftelser, samt
- 3) finska sammanslutningar där bestämmanderätten innehas av en eller flera utländska ägare.

Utländska ägare har bestämmanderätt i en finsk sammanslutning, om de på basis av ägande eller ett avtal har mer än hälften av det röstetal som aktierna i ett aktiebolag medför, om en utländsk ägare är bolagsman i ett öppet bolag eller om han är ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag samt om utländska ägare har mer än hälften av rösträtten för medlemmarna i en annan sammanslutning.

Nordiska Investeringsbanken, Nordiska projektexportfonden och Nordiska miljöfinansieringsbolaget betraktas dock inte som utländska ägare.

2 kap.

Tillsynen över företagsköp

5 §

Bekräftelse på företagsköp

En utländsk ägare skall hos handels- och industriministeriet ansöka om bekräftelse på ett förvärv eller en annan åtgärd (*företagsköp*) varigenom han i sin ägo har fått ett så stort

antal aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn att han har minst en tredjedel av det sammanlagda röstetalet som alla aktier i bolaget medför eller varigenom han har fått bestämmanderätt i någon annan sammanslutning som avses i 3 § 3 mom. eller i sin ägo fått en rörelse som är föremål för tillsyn.

När den utländska ägarens andel av det sammanlagda röstetalet som aktierna i bolaget medför räknas ut skall också beaktas aktier

1) i ett företag som hör till samma koncern som den utländska ägaren,

2) som tillhör någon av den utländska ägarens familjemedlemmar eller en sammanslutning eller stiftelse där någon av hans familjemedlemmar har bestämmanderätt, eller

3) med stöd av vilka den utländska ägaren eller någon som avses i 1 eller 2 punkten har rätt att utöva rösträtt på basis av ett avtal eller någon annan åtgärd.

Vad som i denna lag stadgas om företagsköp gäller också när en finsk sammanslutning blir utländsk ägare enligt 4 §, om sammanslutningen har ovan nämnt inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn eller bestämmanderätt i någon annan sammanslutning som avses i 3 § 3 mom.

6 §

Undantag från skyldighet att ansöka om bekräftelse på företagsköp

Bekräftelse på företagsköp behövs inte, när

1) den utländska ägaren i samband med en ökning av aktiekapitalet tecknar aktier i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn, i proportion till de aktier han redan äger i bolaget,

2) den utländska ägaren får egendom genom arv, testamente eller med stöd av giftorätt,

3) en annan utländsk ägare genom ett förfarande enligt denna lag eller annars på laglig väg har sådant inflytande som avses i 5 § i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn, och det inte är fråga om överlåtelse av aktier enligt 11 §, eller

4) en rörelse som är föremål för tillsyn förvärfvas av en annan utländsk ägare, som har fått rörelsen i sin ägo med stöd av ett förfarande enligt denna lag eller annars lagligen.

Vad som stadgas i 1 mom. 3 och 4 punkten gäller inte sammanslutningar och rörelser som avses i 3 § 3 mom.

7 §

Ansökan om bekräftelse

Bekräftelse skall sökas inom en månad från det företagsköp som nämns i 5 §. Ansökan kan också göras på förhand. Ansökan skall innehålla tillräckliga uppgifter om föremålet för tillsynen, den utländska ägaren samt företagsköpet.

8 §

Handläggning

De ansökningar som gäller bekräftelse på företagsköp behandlar handels- och industriministeriet. Ministeriet skall bekräfta ett företagsköp utom i fall ett viktigt nationellt intresse kan äventyras på grund av företagsköpet, varvid ärendet överförs till statsrådet för behandling.

9 §

Förvägran av bekräftelse

Statsrådet kan förvägra bekräftelse på ett företagsköp, om ett viktigt nationellt intresse enligt 2 § äventyras.

10 §

Försummande av skyldigheten att ansöka om bekräftelse

Har en utländsk ägare inte ansökt om bekräftelse på ett företagsköp enligt 7 §, kan handels- och industriministeriet utsätta en tid inom vilken ansökan skall göras. Görs ansökan fortfarande inte, skall ministeriet förvägra bekräftelse på företagsköpet.

11 §

Påföljderna av att bekräftelse förvägras

Om bekräftelse förvägras för ett företagsköp där inflytande i ett aktiebolag som är föremål för tillsyn överförs på en utländsk ägare, skall denne inom den tid som bestäms i beslutet överlåta en så stor andel av sina aktier i bolaget att det röstetal som hans aktier medför minskar till mindre än en tredjedel av det sammanlagda röstetalet av alla aktier. Efter att bekräftelse har förvägrats får den utländska ägaren vid bolagsstämman rösta endast med ett antal aktier som medför högst nämnda röstetal.

Om bekräftelse förvägras för ett företagsköp

där bestämmanderätt i en annan i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning än ett aktiebolag övergår till en utländsk ägare eller för förvärv av en rörelse, hävs de avtal som gäller förvärvet av bestämmanderätten eller rörelsen vid den tidpunkt som bestäms i beslutet.

Om den som förvägrats bekräftelse upphör att vara utländsk ägare före utgången av den i 1 eller 2 mom. nämnda tiden, bortfaller de ovan nämnda påföljderna.

3 kap.

Internationellt avtals inverkan på tillsynen

12 §

Upphörande och återupptagning av tillsynen

Beträffande stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsrådet (EES) inställs tillsyn enligt denna lag genom förordning enligt vad EES-avtalet förutsätter. Samtidigt eller senare kan tillsynen också annars inställas genom förordning, om inte något viktigt nationellt intresse kräver att den upprätthålls. Om ett viktigt nationellt intresse kräver det, kan tillsynen genom förordning återupptas i behövlig omfattning och i fall som hör till tillämpningsområdet för EES-avtalet dessutom enligt bestämmelserna i artikel 112 i avtalet.

Upphörande av tillsynen gäller inte företagsköp som avser en i 3 § 3 mom. nämnd sammanslutning eller rörelse.

4 kap.

Särskilda stadganden

13 §

Ändringssökande

Beslut om överföring av ett ärende som handels- och industriministeriet har fattat med stöd av 8 § får inte överklagas genom besvär, till den del genom beslutet har avgjorts om ett företagsköp kan äventyra ett viktigt nationellt intresse.

14 §

Tystnadsplikt

Den som vid utförandet av uppgifter enligt

denna lag har fått kännedom om en näringsidkares affärs- eller yrkeshemligheter får inte röja eller utnyttja dem på obehörigt sätt, om inte den till vars förmån tystnadsplikten gäller ger sitt samtycke.

15 §

Företagsköpsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar att ansöka om bekräftelse enligt denna lag, ger myndigheterna felaktiga upplysningar eller hemlighåller upplysningar som är viktiga för behandlingen av ansökan skall för *företagsköpsförseelse* dömas till böter, om gärningen inte är ringa eller om inte strängare straff stadgas på annat ställe i lag.

16 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 . Lagens 12 § träder dock i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning

Genom denna lag upphävs

1) lagen den 28 juli 1939 om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39) jämte ändringar,

2) lagen den 28 juli 1939 om bulvanförhållande i fråga om aktier (224/39), samt

3) lagen den 18 april 1973 om rätt för utlänningar och vissa sammanslutningar att inträda såsom bolagsman i handelsbolag och kommanditbolag (322/73) jämte ändringar.

Lagen tillämpas inte på rättshandlingar som har utförts före ikraftträdandet.

Bestämmelser i ett aktiebolags bolagsordning samt i ett andelslags och en ekonomisk förnings stadgar liksom anteckningar om förbud i ett aktiebolags aktiebok, aktiebrev, interimisbevis och talonger vilka baserar sig på den lag som nämns i 2 mom. 1 punkten, blir ogiltiga när denna lag träder i kraft.

2.

Lag**om kontroll av utomlands bosatta personers och utländska sammanslutningars fastighetsförvärv**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Enligt denna lag

1) begränsas överföringen av fastigheter i gränsszonen och inom skyddsområdena samt fastigheter som är avsedda för fritidsboende och rekreation i utomlands bosatta personers ägo eller besittning, samt

2) följs och vid behov begränsas överföringen av andra fastigheter till utomlands bosatta personer.

2 §

Utomlands bosatta

I denna lag avses med *utomlands bosatt*

1) en person som inte har hemvist i Finland, om han inte tidigare har haft hemvist i Finland i minst fem år i ett sträck,

2) utländska sammanslutningar och stiftelser,

3) ett finskt aktiebolag, om mer än hälften av dess aktier eller det röstetal som aktierna medför på basis av ägande eller ett avtal innehas av utomlands bosatta,

4) ett finskt öppet bolag eller kommanditbolag, om en utomlands bosatt är bolagsman i det öppna bolaget eller ansvarig bolagsman i kommanditbolaget, samt

5) ett finskt andelslag och en annan finsk sammanslutning, om över hälften av dess medlemmars rösträtt finns hos utomlands bosatta.

2 kap.

Tillståndspliktiga fastighetsförvärv

3 §

Fastighetsförvärv

I denna lag avses med fastighetsförvärv en rättshandling genom vilken ägande- eller besitt-

ningsrätten till en fastighet eller en viss andel därav eller ett outbrutet område överförs på någon annan.

4 §

Gränsszonen och skyddsområdena

En utomlands bosatt får endast med länsstyrelsens tillstånd förvärva en fastighet som helt eller delvis är belägen i den gränsszon som avses i lagen om gränsszon (403/47) eller på ett område som enligt förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnad av dess territoriella integritet (1069/89) definierats som skyddsområde.

Tillstånd som avses i 1 mom. får beviljas endast om det finns synnerligen vägande skäl för detta.

5 §

Fritidsbostäder och rekreationsområden

En utomlands bosatt får endast med länsstyrelsens tillstånd förvärva en fastighet som uppenbarligen är avsedd att användas för fritidsboende eller rekreation. Tillstånd till förvärv av besittningsrätten till fastigheten behövs dock endast om besittningen varar längre än två år i ett sträck eller med högst tre månaders avbrott.

Det tillstånd som avses ovan kan beviljas, utom i de fall då den prisstegring på fastigheter som är en följd av utomlands bosattas ökade fastighetsförvärv hotar att försämma i Finland bosattas möjligheter att i området förvärva fastigheter som avses ovan eller då användningen av fastigheten för byggande försvårar realiserandet av planläggningen eller ett riksomfattande skyddsprogram eller medför olägenheter för annat viktigt allmänt intresse.

6 §

Undantag från kravet på tillstånd

Tillstånd behövs inte, när

1) en fastighet överförs som arv, genom testamente eller med stöd av giftorätt,

2) en fastighet överförs på överlåtarens ma-

ke eller på en person som enligt 2 kap. ärvdabalken kunde ärva överlåtaren eller på maken till en sådan person, eller

3) makar tillsammans förvärvar en fastighet, och den ena av dem inte behöver ha tillstånd enligt denna lag.

7 §

Ansökan om tillstånd

Den som förvärvar en fastighet måste ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen i det län inom vars område fastigheten är belägen. Tillstånd skall sökas inom tre månader efter att det avtal ingicks eller den andra rättshandling som gäller förvärvet företogs. Ansökan kan också göras på förhand.

Om en fastighet har förvärvats på exekutiv auktion och intecknade fordringar har tryggats genom inropet, får ansökan om tillstånd dock göras inom tre år efter auktionen.

I ansökan om tillstånd skall finnas uppgifter om fastighetsförvärvaren, fastigheten samt det ändamål för vilket fastigheten kommer att användas.

8 §

Försummelse att ansöka om tillstånd

Har tillstånd inte sökts inom den tid som nämns i 7 §, skall länsstyrelsen uppmana fastighetsförvärvaren att inom den tid som länsstyrelsen bestämmer göra det, vid äventyr att tillståndet anses förvägrat när denna tid löper ut.

9 §

Följderna av att tillstånd inte beviljas

Beviljas inte tillstånd till förvärv av äganderätten till en fastighet, skall fastighetsförvärvaren överlåta fastigheten inom ett år efter att beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft eller den tid som nämns i 8 § löper ut. En utomlands bosatt kan då vara förvärvare endast om han på förhand beviljats tillstånd till detta.

Om inte stadgandena i 1 mom. iakttas, skall länsstyrelsen bestämma att fastigheten skall säljas på exekutiv auktion.

Vad som i 1 och 2 mom. stadgas om skyldigheten att överlåta äganderätten till en fastighet skall också tillämpas i fråga om sådan besittningsrätt till en fastighet som kan över-

föras på någon annan utan att fastighetsägarens samtycke krävs. I annat fall upphör det avtal som gäller besittningsrätten när beslutet om förvägrande av tillstånd vinner laga kraft eller den tid som nämns i 8 § löper ut.

10 §

Förändringar i en sammanslutnings ägande

Om ägoförhållandena eller bestämmanderätten i en finsk sammanslutning förändras så att sammanslutningen med stöd av 2 § 3—5 punkten betraktas som en utomlands bosatt, skall sammanslutningen inom den i 7 § angivna tiden efter förändringen i ägoförhållandena eller bestämmanderätten ansöka om tillstånd att få äga eller besitta en fastighet som avses i 4 och 5 §§.

3 kap.

Tillsyn över fastighetsförvärv och införande av krav på tillstånd för fastighetsförvärv

11 §

Tillsyn över fastighetsförvärv

Miljöministeriet skall sköta tillsynen över de fastighetsförvärv där förvärvaren är utomlands bosatt.

12 §

Införande av krav på tillstånd för fastighetsförvärv

Om ökningen av utomlands bosattas fastighetsägande här i landet eller inom ett visst område hotar att medföra allvarliga och sannolikt bestående ekonomiska, samhällliga eller miljömässiga svårigheter inom en viss sektor eller en viss region, kan det genom förordning stadgas att en utomlands bosatt endast på de villkor som anges i förordningen får förvärva fastigheter som avses i 4 och 5 §§ eller sådana andra fastigheter som nämns i förordningen. I fall som hör till tillämpningsområdet för EES-avtalet skall dessutom artikel 112 i avtalet iakttas.

De villkor som uppställs genom förordning skall vara nödvändiga för att undanröja svårigheter som avses i 1 mom.

13 §

Förfarande

På fastighetsförvärv för vilka enligt 12 § krävs tillstånd skall 6—10 §§ tillämpas.

4 kap.

Särskilda stadganden

14 §

Förvärvarens skyldighet att lämna upplysningar

Förvärvaren av en fastighet skall uppge sin nationalitet och sin hemort för köpvittnet. Om förvärvaren är en finsk sammanslutning, skall denna dessutom ge upplysningar om de omständigheter som nämns i 2 § 3—5 punkten.

15 §

Lagfart

Denna lag inverkar inte på skyldigheten att söka lagfart på ett fastighetsfång enligt lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång (86/30). Lagfart kan beviljas även om tillstånd enligt denna lag inte har sökts eller beviljats.

16 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut om förvägrande av tillstånd eller uppställande av tidsfrist som länsstyrelsen har fattat med stöd av denna lag får sökas hos miljöministeriet genom besvär. I beslut som miljöministeriet fattat får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen i enlighet med lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Till ministeriets beslut i ärenden som nämns i denna paragraf skall fogas besvärundervisning.

I ett beslut genom vilket det har bestämts att exekutiv auktion skall förrättas med stöd av 9 § 2 mom. får ändring inte sökas genom besvär.

17 §

Fastighetsförvärvsförseelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar att ansöka om tillstånd enligt denna lag, ger myndigheterna felaktiga upplysningar eller hemlighåller upplysningar som är viktiga för behandlingen av tillståndsansökan skall för *fastighetsförvärvsförseelse* dömas till böter, om gärningen inte är ringa eller om inte strängare straff stadgas på annat ställe i lag.

18 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 19 . Lagens 12 och 13 §§ träder dock i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Denna lag tillämpas också på fastighetsförvärv som gjorts innan lagen träder i kraft och för vilket tillstånd skall ansökas enligt denna lag och lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39), men tillstånd likväl inte har ansökts eller tillståndsansökan inte har avgjorts innan denna lag träder i kraft. Ifall tillstånd inte har ansökts innan denna lag träder i kraft, skall det ansökas hos vederbörande länsstyrelse inom ett år från det avtalet om förvärv av fastigheten har ingåtts eller annan rättshandling har vidtagits. En tillståndsansökan som inte har avgjorts då denna lag träder i kraft skall överföras på vederbörande länsstyrelse.

3.

Lag
om ändring av 10 och 11 §§ föreningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i föreningslagen av den 26 maj 1989 (503/89) 10 § 3 mom. samt
ändras 11 § 1 mom. som följer

11 §

Medlemsförteckning

Styrelsen skall föra en förteckning över
föreningens medlemmar. I förteckningen skall
införas varje medlems fullständiga namn och
hemort.

Denna lag träder i kraft den
19 .

4.

Lag
om ändring av 6 och 7 §§ lagen om stiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 5 april 1930 om stiftelser (109/30) 6 § 6 mom., sådant det lyder i lag av den
27 mars 1987 (349/87), samt
ändras 7 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 27 mars 1989, som följer:

7 §

I stiftelseregistret skall antecknas

1) stiftelsens namn, ändamål, hemort och
postadress samt

2) fullständigt namn samt medborgarskap
och hemort i fråga om ordföranden samt alla
medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom
även för namntecknarna samt, om medlemmar-

na i någon annan stiftelse, sammanslutnings
eller anstalts styrelse eller en myndighet utgör
styrelse för stiftelsen, ett omnämnande av
dessa.

Denna lag träder i kraft den
19 .

5.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) 9 § 1 mom. 9 punkten och 10 § 1 mom. 7 a -punkten,
 dessa lagrum sådana de lyder, 9 § 1 mom. 9 punkten i lag av den 27 mars 1987 (351/87) och 10 § 1 mom. 7 a -punkten i lag av den 4 juni 1982 (413/82), samt
ändras 5 § 3 punkten och 6 § 3 punkten, sådana de lyder i lag av den 29 april 1988 (390/88), som följer:

5 §

I ett öppet bolags grundansökan skall näm-
 nas

3) alla bolagsmäns fullständiga namn och
 deras hemort,

3) alla bolagsmäns fullständiga namn och
 deras hemort,

Denna lag träder i kraft den
 19 .

6 §

I ett kommanditbolags grundansökan skall
 nämnas

6.

Lag

om upphävande av 8 kap. 4 § 4 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 8 kap. 4 § 4 mom.
 lagen den 29 april 1988 om öppna bolag och
 kommanditbolag (389/88).

2 §

Denna lag träder i kraft den
 19 .

7.

Lag**om ändring av lagen om aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 kap. 2 § och 10 § 1 mom. samt 3 a kap. 6 § 1 och 2 mom. lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78),
av dessa lagrum 3 kap. 2 § sådan den lyder i lag av den 5 augusti 1983 (687/83) och 3 a kap. 6 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 17 maj 1991 (832/91), som följer:

3 kap.

Aktie, aktiebrev och aktiebok

2 §

En aktie kan utan begränsningar överlåtas och förvärfvas, om annat inte följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast i enlighet med 3 och 4 §§ samt 7 kap. 2 §.

10 §

När bolaget är bildat, skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en förteckning över bolagets samtliga aktier (*aktiebok*). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrevens i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn, yrke och postadress.

3 a kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

6 §

Över de aktier som hör till värdeandelssystemet och deras ägare skall med anlitande av automatisk databehandling föras en aktieägarförteckning, i vilken skall anges aktieägarens namn, personbeteckning eller annat identifikationsnummer, postadress, eventuella betalningsadress och antal aktier samt det värdeandelsregister där det värdeandelskonto finns på vilket aktierna har noterats.

Om ett bolag har olika slag av aktier, skall dessa aktiers antal specificeras i aktieägarförteckningen.

Denna lag träder i kraft den
19 .

8.

Lag**om ändring av 20 § lagen om bostadsaktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 20 § 1 mom. lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) som följer:

20 §

Aktieboken och dess offentlighet

När bolaget är bildat skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en aktiebok. I den skall antecknas samtliga aktier i aktiegrupper och nummerföljd, till vilken lägenhet varje aktiegrupp medför besittningsrätt, dagen då aktiebrevens har utfärdats, ägarens namn och postadress samt de uppgifter som enligt någon

annan lag skall antecknas i den. För fysiska personer skall även antecknas födelsedatum. På begäran skall dessutom antecknas de begränsningar som besittningsrätten till en lägenhet är underkastad enligt någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den
19 .

9.

Lag**om ändring av 27 § lagen om andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 27 § 1 mom. lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54), sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (410/82), som följer:

27 §

Över ett andelslags medlemmar skall styrelsen föra en förteckning, i vilken skall antecknas medlemmarnas fullständiga namn och hemort samt antalet av hans insatser och den dag han blivit medlem eller medlemskapet upphört. I ett andelslag vars medlemmar har tillskottsplikt

skall dessa och, om tillskottsplikten är beroende av insatsernas antal, även insatserna förtecknas i löpande nummerföljd.

Denna lag träder i kraft den 19 .

10.

Lag**om upphävande av 7 § lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 7 § lagen den 26 maj 1989 om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag (502/89).

2 §

Denna lag träder i kraft den 19 .

11.

Lag**om upphävande av 8 § lagen om placeringsfonder**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 8 § lagen den 8 maj 1987 om placeringsfonder (480/87).

2 §

Denna lag träder i kraft den 19 .

12.

Lag**om ändring av 2 kap 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 kap. 2 § 1 mom. lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) som följer:

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

2 §

Koncession

Koncession för optionsföretag skall, om verksamheten inte står i strid med allmän fördel, beviljas ett finskt aktiebolag eller andelslag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och administration uppfyller de krav som ställs

på ett tillförlitligt optionsföretag samt vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. Koncession kan även sökas för ett optionsföretag som kommer att bildas.

Denna lag träder i kraft den
19 .

13.

Lag**om ändring av 3 § lagen om värdeandelskonton**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 2 mom. lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/91) som följer:

3 §

Rättsinnehavarens namn, hemort och postadress samt vid behov betalningsadress skall införas i förteckningen. Dessutom skall rättsinnehavarens finska personbeteckning anges eller, om sådan inte finns, ett identifikationsnummer som värdeandelsföreningen har fastställt.

Av identifikationsnumret skall i fråga om fysiska personer framgå deras födelsedatum.

Denna lag träder i kraft den
19 .

14.

Lag

om ändring av gruvlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gruvlagen av den 17 september 1965 (503/65) 1 §, 2 § 1 mom. 3 punkten, 6 § 1 mom. 2 punkten, 8 § 1 mom. 4 punkten, 10 § 2 mom., 17 §, 20 § 1 mom., 21 § 1 mom. och 49 § 1 mom. som följer:

1 §

Var och en (inmutningsberättigad) har rätt att enligt denna lag inom eget och någon annans område efterleta, inmuta och utnyttja en fyndighet som innehåller sådana gruvmineral som avses i 2 §.

2 §

Gruvmineral äro enligt denna lag:

3) ädelsten, samt

6 §

Fyndighet må icke inmutas (inmutningshinder):

2) inom tidigare inmutningsområde eller utmål utan tillstånd av handels- och industriministeriet, om inte fem år har förflutit från det inmutningen eller gruvrätten förfallit,

8 §

I inmutningsansökan, som bör göras skriftligen hos handels- och industriministeriet, skall uppgivas:

4) de gruvmineral som sökanden förmodar att förekommer inom området och vad antagandet grundar sig på samt motivering som innehåller en uppskattning av omfattningen och arten av de undersökningar som behövs, samt

10 §

Med beaktande av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som

behövs inmutning är i kraft i minst två och högst fem år från utfärdandet av mutsedeln.

17 §

Inmutningsavgiften för det år då mutsedeln beviljats skall betalas när mutsedeln utfärdas. För de därpå följande åren skall inmutningsavgiften betalas senast den 15 mars respektive år till handels- och industriministeriet, efter vilken dag, om betalningen försumrats, inmutningsavgiften får indrivivas enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61). Har inmutningsavgift inte betalats inom två månader från ovan nämnda dag, får inmutningsrätten förklaras förverkad.

20 §

Inmutaren skall inom ett år från den dag då inmutningsrätten frånträts eller förverkats från inmutningsområdet bortföra byggnader, anordningar och annan egendom som tillhör honom, vid äventyr att egendomen annars utan ersättning tillfaller jordägaren.

21 §

Ansökan om utmålsläggning skall göras skriftligen hos handels- och industriministeriet (utmålsansökan). Görs inte ansökan samtidigt med inmutningsansökningen, skall den göras medan inmutningen är i kraft, vid äventyr att inmutningsrätten annars är förverkad.

49 §

En gruvrättsinnehavare skall årligen före den 1 mars till handels- och industriministeriet meddela om gruvdrift har bedrivits inom utmålet under det föregående kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den
19 .

15.

Lag**om ändring av 14 och 15 §§ lagen om pensionsstiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 2 december 1955 om pensionsstiftelser (469/55) 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (412/82), samt
ändras 15 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 4 juni 1982, som följer:

15 §

I registret över pensionsstiftelser skall antecknas:

- 1) stiftelsens namn, hemort och ändamål,
- 2) när stadgarna och ändringar i dem har blivit fastställda och stiftelsen införd i registret,
- 3) styrelsemedlemmarnas namn och hemort,

4) vem eller vilka som har rätt att teckna stiftelsens namn, samt

5) den arbetsgivare i samband med vars rörelse eller verksamhet av annat slag stiftelsen har grundats.

Denna lag träder i kraft den
19 .

16.

Lag**om ändring av 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 1 § lagen den 26 april 1940 om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden (174/40), sådan den lyder i lag av den 18 november 1988 (965/88), som följer:

1 §

Om utvecklandet av gruvsdriften kräver det eller om det finns andra synnerliga skäl, kan statsrådet på de villkor som statsrådet fastställer mot ersättning eller annan gottgörelse överlåta staten tillhöriga mineralfyndigheter för utnyttjande samt, då fyndigheten finns på mark som tillhör staten och som inte besitts med ständig åborätt eller skall utgöra boställe, jordområden som behövs för utnyttjande av fyndigheten. Om engångsersättningen som er-

hålls för fyndigheten inte överskrider två miljoner mark eller om de årligen betalda ersättningarna efter det att driften påbörjats under de tio första åren inte sammanlagt överskrider fem miljoner mark, kan handels- och industriministeriet på de villkor som ministeriet fastställer överlåta fyndigheten.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Helsingfors den 28 augusti 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Handels- och industriminister *Pekka Tuomisto*

3.

Lag**om ändring av 10 och 11 §§ föreningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i föreningslagen av den 26 maj 1989 (503/89) 10 § 3 mom. samt
ändras 11 § 1 mom. som följer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Av en förenings medlemmar kan, om så
bestäms i stadgarna, över en tredjedel vara
utlänningar, utländska sammanslutningar och
stiftelser eller finska sammanslutningar och stif-
telser som avses i 2 § lagen om utlänningars
samt vissa sammanslutningars rätt att äga och
besitta fast egendom och aktier.

(3 mom. upphävs)

11 §

Medlemsförteckning

Styrelsen skall föra en förteckning över
föreningens medlemmar. I förteckningen skall
införas varje medlems fullständiga namn och
hemort samt i fråga om utlänningar också
medborgarskap.

11 §

Medlemsförteckning

Styrelsen skall föra en förteckning över
föreningens medlemmar. I förteckningen skall
införas varje medlems fullständiga namn och
hemort.

Denna lag träder i kraft den
19

4.

Lag**om ändring av 6 och 7 §§ lagen om stiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 5 april 1930 om stiftelser (109/30) 6 § 6 mom., sådant det lyder i lag av den
 27 mars 1987 (349/87), samt
ändras 7 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 27 mars 1987, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

*Såvida vid grundande av stiftelse denna skall
 tillfalla egendom som kan ägas och besittas
 endast med sådant tillstånd av statsrådet varom
 är stadgat i lagen om utlänningars samt vissa
 sammanslutningars rätt att äga och besitta fast
 egendom och aktier (219/39), får stiftelsen
 införas i registret först sedan den fått sagda
 tillstånd.*

(6 mom. upphävs)

7 §

7 §

I stiftelseregistret skall antecknas

1) stiftelsens namn, ändamål, hemort och postadress;

2) fullständigt namn samt medborgarskap och hemort i fråga om ordföranden samt alla medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom även för namntecknarna samt, om medlemmarna i någon annan stiftelses eller något samfunds eller någon anstalts styrelse eller en myndighet utgör för stiftelsen, ett omnämnande av detta; *samt*3) *om stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § 1 mom. lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, ett omnämnande av detta, såvida inte statsrådet har medgivit undantag med stöd av 3 c § i nämnda lag.*

I stiftelseregistret skall antecknas

1) stiftelsens namn, ändamål, hemort och postadress *samt*2) fullständigt namn samt medborgarskap och hemort i fråga om ordföranden samt alla medlemmar och suppleanter i styrelsen liksom även för namntecknarna samt, om medlemmarna i någon annan stiftelses, *sammanslutnings eller* anstalts styrelse eller en myndighet utgör styrelse för stiftelsen, ett omnämnande av detta.-----
 Denna lag träder i kraft den

19

5.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) 9 § 1 mom. 9 punkten och 10 § 1 mom. 7 a punkten,
 dessa lagrum sådana de lyder, 9 § 1 mom. 9 punkten i lag av den 27 mars 1987 (351/87) och 10 § 1 mom. 7 a-punkten i lag av den 4 juni 1982 (413/82), samt
ändras 5 § 3 punkten och 6 § 3 punkten, sådana de lyder i lag av den 29 april 1988 (390/88), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

I ett öppet bolags grundanmälan skall näm-
 nas

3) alla bolagsmäns fullständiga namn samt
 deras *medborgarskap och* hemort,

3) alla bolagsmäns fullständiga namn *och*
 deras hemort,

6 §

I ett kommanditbolags grundanmälan skall
 nämnas

3) alla bolagsmäns fullständiga namn samt
 deras *medborgarskap och* hemort,

3) alla bolagsmäns fullständiga namn *och*
 deras hemort,

9 §

9) *en sådan eventuell bestämmelse i bolags-
 ordningen som avses i 3 § lagen om utlänningars
 samt vissa sammanslutningars rätt att äga och
 besitta fast egendom och aktier (219/39) och
 eventuellt tillstånd därtill av statsrådet;*

(1 mom. 9 punkten upphävs)

10 §

7 a) *huruvida i andelslagets stadgar ingår i
 3 b § lagen om utlänningars samt vissa sam-
 manslutningars rätt att äga och besitta fast
 egendom och aktier avsedd bestämmelse;*

(1 mom. 7 a punkten upphävs)

Denna lag träder i kraft den
 19 .

6.

Lag

om upphävande av 8 kap. 4 § 4 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

**Ändring av bolagsform och
fusion av bolag**

4 §

*Verkställande av beslut om
ombildande till aktiebolag*

*Vad som stadgas i lagen om utlänningars samt
vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta
fast egendom och aktier (219/39) skall på
motsvarande sätt tillämpas när ett öppet bolag
eller kommanditbolag ombildas till ett aktiebo-
lag.*

(4 mom upphävs)

7.

Lag

om ändring av lagen om aktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 kap. 2 § och 10 § 1 mom. samt 3 a kap. 6 § 1 och 2 mom. lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78),

av dessa lagrum 3 kap. 2 § sådan den lyder i lag av den 5 augusti 1983 (687/83) och 3 a kap. 6 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag av den 17 maj 1991 (832/91), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Aktie, aktiebrev och aktiebok

2 §

Aktie kan utan begränsningar överlätas och förvärvas, om ej annat följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast i enlighet med 3 och 4 §§ samt 7 kap. 2 § eller på det sätt som är

2 §

En aktie kan utan begränsningar överlätas och förvärvas, om *annat inte* följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast i enlighet med 3 och 4 §§ samt 7 kap. 2 §.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

stadgat i 3 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier.

10 §

När bolaget är bildat, skall styrelsen utan dröjsmål upprätta förteckning över bolagets samtliga aktier (*aktiebok*). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrevens i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn, yrke, *nationalitet* och postadress.

10 §

När bolaget är bildat, skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en förteckning över bolagets samtliga aktier (*aktiebok*). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrevens i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn, yrke och postadress.

3 a kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

6 §

Över de aktier som hör till värdeandelssystemet och deras ägare skall med anlitande av automatisk databehandling föras en aktieägarförteckning, i vilken skall anges aktieägarens namn, *medborgarskap*, personbeteckning eller identifikationssignum, *ett omnämnande av om det är fråga om en inhemsk sammanslutning eller stiftelse som åsyftas i 3 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, aktieägarens postadress, eventuella betalningsadress och antal aktier samt det värdeandelsregister där det värdeandelskonto finns på vilket aktierna har noterats.*

Om ett bolag har olika slag av aktier eller aktier som kan överlåtas till utlänningar, utländska sammanslutningar eller stiftelser eller därmed jämförbara inhemska sammanslutningar eller stiftelser, skall dessa aktiers antal specificeras i aktieägarförteckningen.

6 §

Över de aktier som hör till värdeandelssystemet och deras ägare skall med anlitande av automatisk databehandling föras en aktieägarförteckning, i vilken skall anges aktieägarens namn, personbeteckning eller *annat* identifikationssignum, postadress, eventuella betalningsadress och antal aktier samt det värdeandelsregister där det värdeandelskonto finns på vilket aktierna har noterats.

Om ett bolag har olika slag av aktier skall dessa aktiers antal specificeras i aktieägarförteckningen.

Denna lag träder i kraft den
19

8.

Lag**om ändring av 20 § lagen om bostadsaktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 20 § 1 mom. lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) som följer:

Gällande lydelse

20 §

Aktieboken och dess offentlighet

När bolaget är bildat skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en aktiebok. I den skall antecknas samtliga aktier i aktiegrupper och nummerföljd, till vilken lägenhet varje aktiegrupp medför besittningsrätt, dagen då aktiebrev har utfärdats, ägarens namn och postadress samt de uppgifter som enligt någon annan lag skall antecknas i den. För fysiska personer skall även antecknas *nationalitet och födelsedatum*. På begäran skall dessutom antecknas de begränsningar som besittningsrätten till en lägenhet är underkastad enligt någon annan lag.

Föreslagen lydelse

20 §

Aktieboken och dess offentlighet

När bolaget är bildat skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en aktiebok. I den skall antecknas samtliga aktier i aktiegrupper och nummerföljd, till vilken lägenhet varje aktiegrupp medför besittningsrätt, dagen då aktiebrev har utfärdats, ägarens namn och postadress samt de uppgifter som enligt någon annan lag skall antecknas i den. För fysiska personer skall även antecknas *födelsedatum*. På begäran skall dessutom antecknas de begränsningar som besittningsrätten till en lägenhet är underkastad enligt någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den
19 .

9.

Lag**om ändring av 27 § lagen om andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 27 § 1 mom. lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54), sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (410/82), som följer:

Gällande lydelse

27 §

Över andelslags medlemmar skall styrelsen föra förteckning, vari skall antecknas medlems fullständiga namn, *medborgarskap* och hemort samt antalet av hans insatser samt den dag han blivit medlem eller medlemskapet upphört. I andelslag vari tillskottsplikt åligger medlemmarna skall dessa och, om tillskottsplikten är

Föreslagen lydelse

27 §

Över ett andelslags medlemmar skall styrelsen föra *en* förteckning, *i vilken* skall antecknas medlemmarnas fullständiga namn och hemort samt antalet av hans insatser *och* den dag han blivit medlem eller medlemskapet upphört. I *ett* andelslag *vars medlemmar har tillskottsplikt* skall dessa och, om tillskottsplikten är beroen-

Gällande lydelse

beroende av insatsernas antal, även insatserna förtecknas i löpande nummerföljd.

Föreslagen lydelse

de av insatsernas antal, även insatserna förtecknas i löpande nummerföljd.

Denna lag träder i kraft den
19 .

10.**Lag**

om upphävande av 7 § lagen om ombildande av föreningar som utövar ekonomisk verksamhet till andelslag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Gällande lydelse

7 §

När en förening som avses i 24 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier ombildas till andelslag, behöver i andelslagets medlemsförteckning inte antecknas medborgarskapet för den som har varit medlem då föreningen ombildades till andelslag.

Föreslagen lydelse

(7 § upphävs)

11.**Lag**

om upphävande av 8 § lagen om placeringsfonder

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Gällande lydelse

8 §

I fondbolagets bolagsordning skall ingå en bestämmelse som nämns i 3 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier.

Föreslagen lydelse

(8 § upphävs)

12.

Lag**om ändring av 2 kap 2 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 kap. 2 § 1 mom. lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

2 §

Koncesssion

Koncesssion för optionsföretag skall, om verksamheten inte står i strid med allmän fördel, beviljas ett finskt aktiebolag eller andelslag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och administration uppfyller de krav som ställs på ett tillförlitligt optionsföretag samt vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. Koncesssion kan även sökas för ett optionsföretag som kommer att bildas. *Koncesssion kan inte beviljas företag som avses i 2 § lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier.*

2 §

Koncession

Koncession för optionsföretag skall, om verksamheten inte står i strid med allmän fördel, beviljas ett finskt aktiebolag eller andelslag vars ekonomiska verksamhetsbetingelser och administration uppfyller de krav som ställs på ett tillförlitligt optionsföretag samt vars verksamhet är ordnad på ett sådant sätt och som i sin verksamhet följer ett reglemente som erbjuder placerarna tillräcklig trygghet. Koncession kan även sökas för ett optionsföretag som kommer att bildas.

 Denna lag träder i kraft den
 19 .

13.

Lag**om ändring av 3 § lagen om värdeandelskonton**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § 2 mom. lagen den 17 maj 1991 om bärdeandelskonton (827/91) som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Rättsinnehavarens namn, *nationalitet*, hemort och adress samt vid behov betalningsadress skall införas i förteckningen. Dessutom skall rättsinnehavarens finska personbeteckning anges eller, om en sådan inte finns, ett individualiseringsnummer som värdeandelsföreningen har fastställt. Av individualiseringsnumret skall i fråga om fysiska personer framgå deras födelsedatum. *I fråga om en finsk juridisk person skall också antecknas om dess rätt att äga finska aktier är beränsad enligt lagen om utlänningsars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39).*

Rättsinnehavarens namn, hemort och *postadress* samt vid behov betalningsadress skall införas i förteckningen. Dessutom skall rättsinnehavarens finska personbeteckning anges eller, om sådan inte finns, ett *identifikationsnummer* som värdeandelsföreningen har fastställt. Av *identifikationsnumret* skall i fråga om fysiska personer framgå deras födelsedatum.

Denna lag träder i kraft den

19

14.

Lag**om ändring av gruvlagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gruvlagen av den 17 september 1965 (503/65) 1 §, 2 § 1 mom. 3 punkten, 6 § 1 mom. 2 punkten, 8 § 1 mom. 4 punkten, 10 § 2 mom., 17 §, 20 § 1 mom., 21 § 1 mom. och 49 § 1 mom. som följer:*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Finsk medborgare eller finskt bolag, andelslag, förening eller annan sammanslutning eller stiftelse (inmutningsberättigad) äger rätt i enlighet med vad i denna lag stadgas på eget och annans område efterleta, inmuta och utnyttja fyndighet, som innehåller i 2 § avsedda gruvmineral.

Utländsk medborgare eller utländsk sammanslutning eller stiftelse må endast med särskilt, av statsrådet meddelat tillstånd och på de villkor statsrådet bestämmer förvärva eller utnyttja i denna lag avsedda rättigheter, som hänföra sig till fastighet. Samma vare lag ifråga

1 §

Var och en (inmutningsberättigad) har rätt att enligt denna lag inom eget och någon annans område efterleta, inmuta och utnyttja en fyndighet som innehåller sådana gruvmineral som avses i 2 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om finsk sammanslutning och stiftelse, som i enlighet med vad därom är särskilt stadgat endast med särskilt tillstånd i sin ägo må förvärva fastighet i Finland.

2 §

Gruvmineral äro enligt denna lag:

3) ädelsten och som ädelsten användbart mineral; samt

3) ädelsten; samt

6 §

Fyndighet må icke inmutas (inmutningshinder):

2) inom tidigare inmutningsområde eller utmål utan tillstånd av handels- och industriministeriet, såframt ej två år förflutit från det inmutningen eller fem år från det gruvrätten förfallit;

2) inom tidigare inmutningsområde eller utmål utan tillstånd av handels- och industriministeriet, om inte fem år har förflutit från det inmutningen eller gruvrätten förfallit,

8 §

I inmutningsansökan, som bör göras skriftligen hos handels- och industriministeriet, skall uppgivas;

4) de gruvmineral, vilka sökanden förmodar förekomma inom området; samt

4) de gruvmineral som sökanden förmodar att förekommer inom området och vad antagandet grundar sig på samt motivering som innehåller en uppskattning av omfattningen och arten av de undersökningar som behövs, samt

10 §

Inmutning är i kraft från dagen för utfärdandet av mutsedeln.

Med beaktande av den uppskattade omfattningen och arten av de undersökningar som behövs inmutning är i kraft i minst två och högst fem år från utfärdandet av mutsedeln.

17 §

Inmutningsavgift erlägges senast den 15 mars följande år till handels- och industriministeriet, efter vilken dag, om betalningen försumrats, inmutningsavgiften må indrivras i den ordning, som gäller för utmätning av offentliga tillgodohavanden. Har inmutningsavgift icke erlagts inom två månader från förenämnda dag, må inmutningsrätten förklaras förverkad.

17 §

Inmutningsavgiften för det år då mutsedel beviljats skall betalas när mutsedeln utfärdas. För de därpå följande åren skall inmutningsavgiften betalas senast den 15 mars respektive år till handels- och industriministeriet, efter vilken dag, om betalningen försumrats, inmutningsavgiften får indrivras enligt lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

Gällande lydelse

20 §

Inmutaren skall inom *två* år från den dag, då inmutningsrätten frånträtts eller förverkats, från inmutningsområdet bortföra byggnad, anordning och annan honom tillhörig egendom, vid äventyr att egendomen eljest utan ersättning tillfaller jordägaren.

21 §

Ansökan om utmålsläggning skall göras skriftligen hos handels- och industriministeriet (utmålsansökan). Göres icke ansökan samtidigt med inmutningsansökningen, bör den göras inom fem år från den dag, då mutsedel utfärdats, vid äventyr att inmutningsrätten eljest är förverkad. *Befinner sig inmutningsområde eller del därav inom tidigare inmutningsområde eller utmål och har i mutsedeln utsatts kortare tid än fem år för inlämnande av utmålsansökan, bör ansökan inlämnas inom denna tid.*

49 §

Gruvrättsinnehavare skall årligen före den 1 maj till handels- och industriministeriet meddela, huruvida gruvdrift bedrivits inom utmålet under det föregående kalenderåret.

Föreslagen lydelse

Har inmutningsavgift *inte* betalats inom två månader från *ovan nämnda dag*, får inmutningsrätten förklaras förverkad.

20 §

Inmutaren skall inom *ett* år från den dag då inmutningsrätten frånträtts eller förverkats från inmutningsområdet bortföra *byggnader, anordningar* och annan *egendom som tillhör honom*, vid äventyr att egendomen *annars* utan ersättning tillfaller jordägaren.

21 §

Ansökan om utmålsläggning skall göras skriftligen hos handels- och industriministeriet (utmålsansökan). *Görs inte* ansökan samtidigt med inmutningsansökningen, *skall* den göras *medan inmutningen är i kraft*, vid äventyr att inmutningsrätten *annars* är förverkad.

49 §

En gruvrättsinnehavare skall årligen före den 1 *mars* till handels- och industriministeriet meddela *om* gruvdrift *har* bedrivits inom utmålet under det föregående kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den
19

15.

Lag

om ändring av 14 och 15 §§ lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 2 december 1955 om pensionsstiftelser (469/55) 14 § 2 mom., sådant det lyder i lag av den 4 juni 1982 (412/82), samt

ändras 15 § 1 mom., sådant det lyder i nämnda lag av den 4 juni 1982, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Såvida vid grundande av pensionsstiftelse denna skall tillfalla egendom som kan ägas och besittas endast med sådant tillstånd av statsrådet varom är stadgat i lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (219/39), får stiftelsen införas i registret först sedan den fått sågda tillstånd.

(2 mom. upphävs)

15 §

I registret över pensionsstiftelser skall antecknas:

- 1) stiftelsens namn, hemort och ändamål;
- 2) när stadgarna och ändringar i dem blivit fastställda och stiftelsen införd i registret;
- 3) styrelsemedlemmarnas namn och hemort;
- 4) vem eller vilka som har rätt att teckna stiftelsens namn;
- 5) den arbetsgivare i samband med vars rörelse eller verksamhet av annat slag stiftelsen grundats; samt

6) såframt stiftelsen är en sådan stiftelse som avses i 2 § 1 mom. lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier, ett omnämnande härav, såvida inte statsrådet med stöd av 3 c § i nämnda lag medgivit undantag.

15 §

I registret över pensionsstiftelser skall antecknas:

- 1) stiftelsens namn, hemort och ändamål,
- 2) när stadgarna och ändringar i dem har blivit fastställda och stiftelsen införd i registret,
- 3) styrelsemedlemmarnas namn och hemort,
- 4) vem eller vilka som har rätt att teckna stiftelsens namn, samt
- 5) den arbetsgivare i samband med vars rörelse eller verksamhet av annat slag stiftelsen har grundats.

Denna lag träder i kraft den
19 .

16.

Lag

om ändring av 1 § lagen om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § lagen den 26 april 1940 om rätt för statsrådet att föryttra statens ägande mineralfyndigheter samt för deras utnyttjande erforderliga jordområden (174/40), sådan den lyder i lag av den 18 november 1988 (965/88), som följer:

Gällande lydelse

1 §

Om utvecklandet av gruvdriften kräver det eller om det finns andra synnerliga skäl, kan statsrådet på de villkor som statsrådet fastställer mot ersättning eller annan gottgörelse till inhemska företag överlåta staten tillhöriga mineralfyndigheter samt, då fyndigheten finns på mark som tillhör staten och som inte besitts med ständig åborätt eller skall utgöra boställe, jordområden som behövs för utnyttjande av fyndigheten.

Föreslagen lydelse

1 §

Om utvecklandet av gruvdriften kräver det eller om det finns andra synnerliga skäl, kan statsrådet på de villkor som statsrådet fastställer mot ersättning eller annan gottgörelse överlåta staten tillhöriga mineralfyndigheter för utnyttjande samt, då fyndigheten finns på mark som tillhör staten och som inte besitts med ständig åborätt eller skall utgöra boställe, jordområden som behövs för utnyttjande av fyndigheten. Om engångsersättningen som erhålls för fyndigheten inte överskrider två miljoner mark eller om de årligen betalda ersättningarna efter det att driften påbörjats under de tio första åren inte sammanlagt överskrider fem miljoner mark, kan handels- och industriministeriet på de villkor som ministeriet fastställer överlåta fyndigheten.

Denna lag träder i kraft den
19

